

DE ZEVEN KRUISWOORDEN

Door

JOHN FLAVEL

Bedienaar van het Evangelie te Dartmouth

Uit het Engels vertaald door
C. B. van Woerden Jr. te Akkrum

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2006

INHOUD

1. Het eerste kruiswoord

En Jezus zeide: Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.

Lukas 23:3d.

2. Het tweede Kruiswoord

Daarna zeide Hij tot de discipel: Zie uw moeder. Johannes 19 : 27.

3. Het derde Kruiswoord

En Jezus zeide tot hem; Voorwaar zeg Ik u, heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn. Lukas 23 : 43.

4. Het vierde Kruiswoord

En omtrent de negende ure riep Jezus met een grote stem, zeggende: Eli, Eli, lama sabachtani? Dat is: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?"

Matthéüs 27 : 46.

5. Het vijfde Kruiswoord

„Hierna, Jezus wetende dat nu alles volbracht was, opdat de Schrift zou vervuld worden, zeide: Mij dorst.” Johannes 19 : 28.

6. Het zesde Kruiswoord

„Toen Jezus dan de edik genomen had, zeide Hij: Het is volbracht, en het hoofd buigende, gaf den geest.” Johannes 19 : 30.

7. Het zevende Kruiswoord

En Jezus roepende met grote stem zeide: Vader, in Uwe handen beveel Ik Mijn geest. En als Hij dit gezegd had, gaf Hij den geest. Lukas 23:46.

1. Het eerste kruiswoord

En Jezus zeide: Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.

Lukas 23:3d.

De wijze waarop Christus stierf, - verlaten en geduldig, - is reeds open gelegd en verklaard.¹ Nu volgt het onderwijs, dat Hij gaf in Zijn sterven, in die zeven uitmuntende en gewichtige kruiswoorden, welke van Zijn gezegende lippen vloeiden, terwijl Hij aan het kruis hing, terwijl Zijn heilig bloed uit Zijn gewonde handen en voeten op de aarde droop. Hij oefende dus aan het kruis zoowel Zijn profetisch als Zijn priesterlijk ambt, daar Hij ons verlostte door Zijn bloed en ons leerde door Zijn woorden.

De zeven woorden van Christus op het kruis zijn Zijn laatste woorden, welke Zijn ziel uitademde. De laatste woorden van een stervend mens zijn onze opmerking waard. De Schrift zet daar een stempel op. „Voorts zijn dit de laatste woorden Davids”, 2 Sam. 23 : 1. Maar hoe merkwaardig zijn de laatste woorden van Jezus.

Deze woorden zijn zeven in getal. Drie gericht tot Zijn Vader en vier meer tot degenen, die rondom Hem stonden. Van de eerste soort is dit er een: „Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.”

Hier hebben wij:

- Ten eerste, de genade, afgesmeekt door Christus en dat was vergeving.
- Ten tweede, de personen, voor wie Hij bad en dat waren deze wrede en goddeloze mannen, die nu hun handen baadden in Zijn bloed.
- Ten derde, de beweegreden, die Hij aanvoert om die genade van Zijn Vader te verkrijgen: „Zij weten niet wat zij doen”.

1. De genade waarom Hij bidt, is vergeving. „Vader, vergeef.”

Vergeving is niet alleen een genade, een geestelijke ontferming, maar het is een van de grootste genaden, die een ziel van God kan verkrijgen. Indien wij vergeving missen, dan is al het andere, dat wij van God ontvangen, geen genade voor ons. De genade van vergeving is zo groot, dat David zegt: „Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is. Welgelukzalig is de mens, dien de Heere de ongerechtigheid niet toerekent”, Ps. 32 : 1, 2. Christus bidt om deze genade: „Vader, vergeef het hun.”

2. De personen voor wie Hij vergeving vraagt, zijn dezelfden als zij, wier goddeloze handen Hem kruisigden. Deze daad was de meest afschuwelijke, die ooit door mensen werd bedreven. Zij vergoten niet alleen onschuldig bloed, maar het bloed van den Zoon van God. Christus bidt om de grootste genade voor de grootste zondaren.

3. De beweegreden tot het gebed, om genade voor hen te verkrijgen, is deze: „Zij weten niet, wat zij doen.” Alsof Hij zeide: Vader, wat deze arme schepselen doen, is niet zozeer boosaardigheid jegens Mij, als de Zoon van God, als wel hun onwetendheid. Indien zij wisten wie en wat Ik ben, zij zouden liever zelf aan het kruis

¹ Zie het boek „Overgeleverd om onze zonden” van John Flavel

genageld worden, dan Mij te kruisigen. zo zegt ook de Apostel: „Welke niemand van de oversten dezer wereld gekend heeft, want indien zij ze gekend hadden, zo zouden zij den Heere der heerlijkheid niet gekruisigd hebben”, 1 Kor. 2 : 8. De bede van Christus strekte zich echter niet uit over allen, die de hand hadden in Zijn dood. Zij was alleen voor de onwetende menigte, waaronder zich sommigen bevonden, die naderhand geloofden in Hem, Wiens bloed zij hadden vergoten. „En nu broeders, ik weet dat gij het door onwetendheid gedaan hebt, gelijk ook uw oversten”, Hand. 3:17. De bede van Christus werd voor hen verhoord.

Hieruit trekken wij de volgende opmerkingen:

- I. Ten eerste, dat onwetendheid gewoonlijk de oorzaak is van vijandschap tegen Christus.
- II. Ten tweede, dat er vergeving bij God is voor dezulken, die Christus tegenstaan uit onwetendheid.
- III. Ten derde, dat het onderscheidend kenteken van het Christelijk gemoed is, zijn vijanden te vergeven en om vergeving voor hen te bidden.

Deze opmerkingen bevatten zoveel practicale waarheid, dat ze waard zijn, dat wij onze tijd besteden in ze open te leggen en ze toe te passen.

1. Onwetendheid is gewoonlijk de oorzaak van vijandschap tegen Christus.

Christus zeide: „Deze dingen zullen zij u doen, omdat zij den Vader niet gekend hebben noch Mij”, Joh. 16 : 3. Zij zullen het volk van God verstrooien en doden en zij zullen menen, daarmede Gode een dienst te doen. Mene den Vader te behagen door het vermoorden van Zijn kinderen. „Zij gaan voort van boosheid tot boosheid, maar Mij kennen zij niet, spreekt de Heere”, Jer. 9 : 3. Hadden zij de kennis van God gehad, zo zou dat hen belet hebben voort te gaan in hun loopbaan van goddeloosheid, maar „de duistere plaatsen des lands zijn vol woningen van geweld”, Ps. 74 : 20.

Wij moeten naar drie dingen onderzoek doen, namelijk wat hun onwetendheid van Christus was, - vanwaar ze was, - en hoe ze hen bracht tot zulk een vijandschap tegen Hem.

1. Wat was de onwetendheid van hen, die Christus kruisigden? Onwetendheid is tweevoudig, algemeen of bijzonder. Wij kunnen in deze personen geen algemene onwetendheid veronderstellen, want in vele dingen waren zij zeer kundig. Maar het was een bijzondere onwetendheid, in betrekking tot het Evangelie. Zij kenden vele andere waarheden, maar zij kenden Jezus Christus niet. Daarvoor waren hun ogen gesloten. Zij hadden natuurlicht en ook licht uit de Schrift, maar zij hadden niet het bijzondere licht om te zien, dat Jezus was de Christus, de Zoon van God, de Verlosser der wereld. In dat opzicht waren zij jammerlijk blind en onwetend.

2. Vanwaar kwam hun onwetendheid? Hadden zij niet gehoord van de wonderwerken, die Hij had gedaan? Zagen zij niet, dat Zijn geboorte, leven en dood overeenstemde met de profetieën, zoowel in de tijd als in de plaats en de wijze? Waaruit kon zulk een onwetendheid ontstaan, toen zij zagen of tenminste konden zien, dat de Schriften in Hem vervuld werden en dat Hij onder hen verscheen in een tijd, toen zij leefden in de verwachting van den Messias? Maar

(1.) hoewel zij de Schriften hadden, zij verstonden ze niet. Zij beoordeelden Christus

niet op de rechte wijze bij die rechte regel. Gij vindt in Joh. 7 : 52, hoe zij met Nicodémus redeneren tegen Christus: „Zijt gij ook uit Galiléa? Onderzoek en zie, dat uit Galiléa geen profeet opgestaan is.” Hier maakten die geleerde mannen een dubbele vergissing. Ten eerste veronderstelden zij, dat Christus afkomstig was uit Galiléa, terwijl Hij in Bethlehem geboren was. Ten tweede, dachten zij dat er geen profeet uit Galiléa kon opstaan, omdat zij nooit gehoord hadden, dat vandaar een profeet was gekomen.

- (2.) Een andere fout, die hen verblindde, kwam voort uit hun mening, dat Christus niet zou sterven, maar eeuwig zou leven. „De schare antwoordde Hem: Wij hebben uit de wet gehoord, dat de Christus blijft in der eeuwigheid en hoe zegt Gij dat de Zoon des mensen moet verhoogd worden? Wie is deze Zoon des mensen?” De Schriftwoorden, welke zij op het oog hadden, om de onsterfelijkheid van den Messias aan te tonen, waren waarschijnlijk: „Der grootheid dezer heerschappij en des vredes zal geen einde zijn op den troon Davids”, Jes. 9 : 6. Zij maakten nog een andere vergissing, want zij zeiden: „Maar deze weten wij vanwaar Hij is; maar de Christus wanneer Hij komen zal, zo zal niemand weten van waar Hij is”, Joh. 7 : 27. Hoe groot was hun verblindings, daar in Micha 5 : 1 uitdrukkelijk beschreven staat, dat Hij zou voortkomen uit Bethlehem Efratha. Zij kenden Christus niet door hun verkeerde uitleg of door hun blindheid in de profetieën.
- (3.) Een andere oorzaak, waarom zij Christus niet aannamen, was de armelijke en geringe stand, waarin Hij verkeerde. Zij hadden een machtige Vorst verwacht, iemand die zou komen met luister en heerlijkheid, die aan de koning van Israël paste. Maar toen zij Hem zagen in de gestalte van een dienstknecht, niet om gediend te worden, maar om te dienen, verwierpen zij Hem. „Een iegelijk was als verbergende het aangezicht voor Hem. Hij was veracht en wij hebben Hem niet geacht”, Jes. 53 : 3. Moeten wij er ons wel zeer over verwonderen, dat dezen geërgerd waren door Zijn armoede, daar de discipelen zelf zich zulk een aardse voorstelling maakten van Zijn koninkrijk?
- (4.) Hun onvoorwaardelijk geloof in hun geleerde rabbi's, die hen ten opzichte van den Messias misleidden, vervulde hen met een vooroordeel tegen Christus. „En zie, Hij spreekt vrijmoedig en zij zeggen Hem niets. Zouden nu wel de oversten waarlijk weten, dat deze waarlijk is de Christus?” Joh. 7 : 26. Zij grondden hun geloof op de vermeende wijsheid van hun leraars en zij lieten zich misleiden en bedriegen. Dit veroorzaakte hun onwetendheid.

3. Laten wij nu bezien, hoe dit hen bracht tot zulk een vijandschap tegen Christus.

- (1.) Onwetendheid brengt de mens tot vijandschap en verzet tegen Christus, omdat onwetendheid ons verhindert te letten op de verwijten van de consciëntie. De consciëntie beschuldigt door het gezag van de wet van God, maar indien men de wet niet kent, zal er ook geen beschuldiging zijn. Daarom zeggen wij, dat onwetendheid feitelijk iedere zonde is.
- (2.) Onwetendheid onderwerpt de ziel aan de misleiding des satans. Hij wordt genoemd de geweldhebber der duisternis dezer eeuw, Ef. 6 : 12. Er is geen werk zo snood en verachtelijk, of een onwetend man wil het doen.
- (3.) Indien iemand geen kennis heeft van Christus, Zijn waarheid en Zijn volk, dan zal hij ze niet alleen vervolgen en tegenstaan, maar hij zal het ook nauwgezet doen en het zijn plicht achten. Vóór de Heere de ogen van Paulus opende, „meende hij waarlijk bij zichzelf, dat hij tegen den naam van Jezus van Nazareth vele wederpartijdige dingen moest doen”.

Zo hebben wij u gegeven een kort overzicht en getoond, wat en vanwaar hun onwetendheid was en hoe het hen bracht tot alles wat zij Christus aandeden.

II. Er is vergeving bij God, voor hen die Christus tegenstaan uit onwetendheid.

Wij lezen in Matth. 12 : 31, 32, dat alle zonde en lastering en het spreken van enig woord tegen den Zoon des mensen, hem zal vergeven worden, derhalve ook <de zonde dergenen, die Hem gekruisigd hebben. Wij moeten dit niet zó verstaan, alsof het zeker is, dat zij allen vergeving zullen krijgen, of dat het een lichte zaak zal zijn, maar deze woorden spreken alleen van de mogelijkheid van vergeving. Sommigen zullen genade vinden en ook gij kunt die vinden. Zelfs zij, wier goddeloze handen Christus hadden gekruisigd, konden vergeving verkrijgen, door dat bloed, dat zij hadden vergoten.

Het is nu nodig:

Ten eerste, te verklaren de natuur van de vergeving van zonden.

Ten tweede, aan te tonen, dat ze te verkrijgen is voor dezulken, welke door blindheid en onwetendheid Christus bestrijden.

1. Vergeving is Gods genadige kwijtschelding van de gehele schuld van een boetvaardig, gelovig zondaar, om Christus wille.

Het is God, Die ontslaat van schuld en straf. Er is ook vergeving onder de mensen, waardoor zij elkander de misdaden vergeven. Ook is er een bedienend vergeven, waardoor de leraar van Christus, als Zijn mond en in Zijn naam, de vergeving afkondigt, of in zijn ambt de belofte van vergeving brengt tot boetvaardige zondaren. Maar niemand dan God alleen kan eigenlijk en volkomen de zonden vergeven. In de eerste plaats en voornamelijk is de zonde tegen Hem bedreven. „Tegen U, U alleen heb ik gezondigd en gedaan wat kwaad is in Uw ogen”, Ps. 51 : 6. Daarom wordt zonde met een ander woord schuld genoemd, schuld bij God. Zoals een geldschuld iemand veroordeelt tot het ondergaan van straf, indien hij niet voldoet, zo maken onze zonden ons tot voorwerpen van straf. Niemand dan de schuldeiser kan de schuldenaar ontslaan, of de schuld kwijtschelden.

De vergeving is een daad van genade. „Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg om Mijnentwil en Ik gedenk uwer zonden niet”, Jes. 43 : 25. En evenwel wordt zonde niet zóó vergeven, dat God in het geheel geen voldoening verwacht. Maar Hij verwacht niets van ons, omdat Hij een Borg voor ons heeft besteld, door Wie Hij is voldaan. „In Welke wij hebben de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden, naar de rijkdom Zijner genade”, Ef. 1 : 7.

Het is een genadig ontslag van de schuld der zonde. Vergeving kan alleen daar geschonken worden, waar schuld is. Schuld is een verplichting tot straf; vergeving is een ontheffing van die verplichting. Schuld is de keten, waarmede zondaren zijn gebonden, door de wet. Vergeving neemt de ketenen af en stelt den zondaar in vrijheid. De gepardonneerde zondaar is volkomen ontslagen. „Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het Die rechtvaardig maakt. Wie is het, die verdoemt? Christus is het, Die gestorven is”, Rom. 8 : 33.

Vergeving betekent kwijtschelding aan een gelovig, boetvaardig zondaar. Ongeloof en verstoktheid zijn niet alleen zonden in zichzelf, maar zij hechten ook alle andere zonden vast op de ziel. Maar: „Van alles, waarvan gij niet kondt gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes, door Dezen een iegelijk die gelooft, gerechtvaardigd wordt”, Hand. 13 : 39. „Betert u dan en bekeert u, opdat uw zonden mogen uitgewist worden”, Hand. 3 : 19. Dit is de wijze, waarop God vergeving schenkt aan zondaren.

De zonde wordt ons om Christus' wil kwijtgescholden. Hij is de verdienende oorzaak

van de vergeving. „God in Christus heeft ulieden vergeven”, Ef. 4 : 32. Het is alleen Zijn bloed, dat de kwijtschelding heeft verworven. Dit is in het kort de natuur van vergeving.

2. Wij willen nu aantonen, dat er vergeving is voor hen, die in onwetendheid Christus bestrijden.

- (1) Waarom zal een arme ziel, die boetvaardig terugziet op haar vijandschap tegen Christus in den tijd van haar blindheid, de mogelijkheid van vergeving in twijfel trekken, daar toch in het bloed van Christus, de verdienende oorzaak, meer kracht is dan in de zonde. Er is kracht genoeg in dat bloed, niet alleen om uw zonden te vergeven, maar zelfs de zonden van de gehele wereld, indien het zou worden toegepast. Het is niet alleen genoegzaam, maar er is ook een overvloed van verdienste in dat dierbaar bloed. Daarom mag uw vijandschap tegen Christus, bijzonder in den tijd toen gij Hem nog niet kentet, u niet voorkomen als een onvergeeflijke zonde.
- (2.) Daar zonde niet de kracht van de verdienende oorzaak van vergeving te boven gaat, zo is ook deze zonde door geen enkel woord van God uitgesloten van vergeving. De uitgestrektheid van de belofte aan gelovige boetelingen is zo groot, dat de zonde van vijandschap in onwetendheid daar duidelijk is ingesloten en vergeving aan dezulken wordt aangeboden in de beloften. Wij lezen in Jes. 55 : 7, „De goddeloze verlate zijnen weg en de ongerechte man zijn gedachten en hij bekere zich tot den Heere, zo zal Hij Zich zijner ontfermen, en tot onzen God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk.” Er zijn vele zulke uitgebreide beloften in de Schriften en er is geen enkele in deze gezegende bladen te vinden, waarin deze zonde wordt uitgesloten.
- (3.) Het is voldoende, dat God aan vele zulke zondaars reeds vergeving geschonken heeft en wat Hij gedaan heeft, kan Hij weder doen. Hij heeft inderdaad sommigen genade bewezen en wel aan zulken die zich onderscheiden hebben door vijandschap tegen Christus. Daaruit mogen anderen moed scheppen en hopen op dezelfde genade, wanneer zij op dezelfde wijze daarover zullen boetvaardig en ootmoedig zijn. Neem een sprekend voorbeeld uit vele en dat is Paulus. Hij zegt van zichzelf: „Die te voren een godslasteraar was en een vervolger en een verdrukker. Maar mij is barmhartigheid geschied, dewijl ik het onwetend gedaan heb in mijn ongeloof. Maar daarom is mij barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij, die de voornaamste ben, al Zijn lankmoedigheid zou betonen, tot een voorbeeld dergenen, die in Hem geloven zullen ten eeuwigen leven”, 1 Tim. 1: 13, 16. Het is geen kleine bemoediging voor een ziek mens, te horen dat een ander, die dezelfde kwaal in nog ernstiger mate had, genezen is.
- (4.) Het is bemoedigend op te merken, dat terwijl God anderen in hun loop in zonden heeft afgesneden, Hij u tot hiertoe heeft gespaard. Het is een bewijs dat God u wil genadig zijn. Gij behoort de lankmoedigheid des Heeren voor zaligheid te achten, 2 Petr. 3 : 15. Wat hoop zou er overblijven, indien Hij u had weggeworpen in den loop van uw zonde en vijandschap tegen Christus. Maar spreekt het niet van genade tot u, dat Hij niet alleen u gespaard heeft, maar u ook heeft gegeven een hart dat oprecht beschaamd en vernederd is vanwege uw zonden? Het valt niet te ontkennen, dat het lijkt op een genadig voornemen van liefde tot uw ziel.

III. Wij zullen nu bewijzen, dat, vijanden te vergeven en om vergeving voor hen te bidden, het ware karakter en het onderscheidend kenteken van het christelijk gemoed is.

Zo deed Christus: „Vader, vergeef het hun”. En zo deed Stefanus, een beelddrager van Christus. „En zij stenigden Stefanus, aanroepende en zeggende: Heere Jezus, ontvang mijn geest! En vallende op de knieën riep hij met grote stem: Heere, reken hun deze zonde niet toe!” Hand. 7 : 59. Dit stemt overeen met het gebod van Christus: „Maar Ik zeg u, hebt uw vijanden lief, zegent ze die u vervloeken, doet wel degenen die u haten en bidt voor degenen, die u geweld doen en die u vervolgen. Opdat gij moogt kinderen zijn uws Vaders, Die in de hemelen is”, Matth. 5 : 44, 45.

Ik zal eerst de natuur van deze plicht verklaren en u aantonen, wat een vergevensgezind hart is. Daarna zal ik de uitmuntendheid van deze plicht tonen, en hoezeer ze past aan allen die zich christenen noemen.

1. *Laten wij nagaan, wat deze christelijke vergevensgezindheid is.* Opdat de aard en het karakter daarvan te beter mag blijken, zal ik aantonen wat zij *niet* is en wát zij is.

- (1.) Zij bestaat niet in een onaandoenlijke ongevoeligheid bij onrecht en belediging. God heeft de mens niet gemaakt als stompe, ongevoelige blokken, die niet gevoelen wat hun aangedaan wordt. God heeft ook geen wetten gegeven, die niet bestaanbaar zijn met de natuur van hen, die ze moeten onderhouden. De wet staat ons toe een zachtmoedige gevoeligheid voor kwaad en onrecht, dat ons wordt aangedaan, maar zij staat ons niet toe onszelf te wreken. Te meer wij gevoelig zijn van beledigingen ons aangedaan, te meer verheven is onze vergeving. Een vergevensgezind hart sluit derhalve geen gevoel van onrecht uit, maar een gevoel van onrecht verhoogt de betekenis van de vergeving.
- (2.) De oprechte vergevingsgezindheid is niet dat sluw verbergen van onze toorn en wraakzucht, omdat het een schande zou zijn, ze te openbaren of omdat wij een gelegenheid willen afwachten er lucht aan te geven. Dat is een vleselijk overleg en geen christelijke zachtmoedigheid. Het is Zover af van het kenmerk van een begenadigd hart, dat het veeler een duidelijk kenteken is van een snode natuur. Het is niet christelijk, beledigingen te onthouden, maar wel ze te vergeten.
- (3.) Het is ook niet die zedelijke deugd, waartoe wij verplicht zijn en die aan den dag treedt in een vriendelijke en zachte aard en natuur. Er zijn zekere deugden, welke te verkrijgen zijn zonder enige verandering in onze natuur. Zij worden genoemd goede omgangsvormen, omdat zij de natuur des mensen tot sieraad en schoonheid zijn. Wij bedoelen daarmee matigheid, geduld, rechtvaardigheid en dergelijke uitmuntende eigenschappen. Zij zijn van bijzonder nut om vrede en orde in de wereld te bewaren. De wereld zou zonder deze deugdelijke hoedanigheden, om zo te zeggen, spoedig uiteen vallen en de burgerlijke samenleving zou ontbonden worden. Maar toch, hoewel dit de sieraden zijn van den natuurlijke mens, leveren zij evenwel geen bewijs van de verandering van de menselijke natuur. Daarentegen dalen de genaden van God af. Zij worden niet verkregen door natuurlijke middelen, maar zij zijn van bovennatuurlijke herkomst.
- (4.) Christelijke vergevensgezindheid eist niet, dat wij onze rechten en eigendommen aan de eerste de beste indringer zullen prijsgeven. Neen, wij mogen ze op wettige wijze bewaren en verdedigen en zijn daartoe verplicht. Maar indien wij ze niet wettig kunnen verdedigen, mogen wij het onrecht, dat men ons aandoet, niet op onchristelijke wijze wreken. Dat is geen christelijke vergevensgezindheid.

Wat is dan deze vergevensgezindheid wel?

Zij is een christelijke zachtmoedigheid of teerheid van het gebed, die het onrecht, dat ons aangedaan is, niet onthoudt, maar vrijwillig vergeeft in gehoorzaamheid aan het gebod Gods.

Het is een welwillendheid of vreedzaamheid van het gemoed. De genade Gods brengt de toorn ten onder, stilt de onstuimige drift. Zij verandert een norske geest en maakt hem liefderijk, zachtaardig en kalm, zodat er gemakkelijk mee om te gaan is. „De vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid”, Gal. 5 : 22.

Deze genade der zachtmoedigheid werkt in den christen een geneigdheid, om onrecht en beledigingen voorbij te gaan. Wanneer deze genade in praktijk wordt gebracht, dan wordt het onrecht vergeten en dan blijven er geen wraakzuchtige gevoelens in het hart en er blijft geen voornemen over om het te vergelden, zodra de gelegenheid zich zal voordoen. En dat geschiedt geheel vrij, niet uit dwang, omdat wij geen gelegenheid hebben ons te wreken, maar geheel vrijwillig. Ja, wij zullen zelfs de gelegenheid verafschuwen of ontlopen. Zoals een vleeselijk hart het zijn ere acht zich te wreken, zo acht een begenadigd hart het zijn ere te zijn, te vergeven. De natuur zegt: *ik wil niet minder zijn dan hij*. Maar genade zegt: *ik wil boven hem zijn in vergevensgezindheid*. „Het verstand des mensen vertraagt zijn toorn en zijn sieraad is, de overtreding voorbij te gaan”, Spr. 19 : 11.

Zo handelt het begenadigd hart in gehoorzaamheid aan den wil van God. De eigen zondige natuur neigt tot wraak. Maar: „De geest, die in ons woont, heeft die lust tot nijdigheid? Ja, hij geeft meerder genade. Daarom zegt de Schrift: God wederstaat de hovaardigen, maar den nederige geeft Hij genade”, Jac. 4 : 5, 6. De natuur des mensen heeft lust tot nijdigheid, maar de vreze Gods overwint deze zondige neiging. Wanneer de natuur aandringt op het nemen van wraak, dan zal de zondige aard overwonnen worden door overwegingen als deze: God verbiedt mij, wraak te nemen en de toorn mag bij mij niet overnachten. Ja, God heeft mij vergeven en daarbij heeft Hij mij verboden te zondigen. „Maar zijt jegens elkander goedertieren, barmhartig, vergevende elkander, gelijkewijs ook God in Christus ulieden vergeven heeft”, Ef. 4:32.

Het is duidelijk, dat vergevensgezindheid een sierlijke genade is en op bijzondere wijze past bij de belijdenis van Christus.

Want het is een bewijs, dat uw godsdienst zuiver en uitnemend is, daar hij uw harten kan gieten in zulk een hemelse vorm, waarvan uw hart van nature zo afkerig is, ja waar het lijnrecht tegenover staat. De heidense zedenleer beroemt zich er op, dat zij der mensen begeerlijkheden en driften bedwingt en bedekt. Maar de heerlijkheid van den christelijke godsdienst ligt niet in het verbergen, maar in het verbreken en in het wezenlijk doden van de natuurlijke begeerlijkheden en driften. Indien christenen leefden naar de beginselen van hun belijdenis, zo zouden zij kunnen wedijveren met de heidense zedenleer en zij zouden bekend worden als mensen, die geleid worden door liefde tot God en de naasten. Wij zouden dat hovaardig pochen, „dat het geloof van de christenen is overtroffen door de trouw der heidenen” kunnen beschamen. O, christenen, zwicht niet voor heidenen. Laat de gehele wereld zien de ware grootheid, goddelijkheid en verhevenheid van het Voorbeeld, dat wij volgen. Dwingt van de wereld een erkentenis af, door de ware doding van uw verdorven natuur, dat er Eén in ons midden is, die groter is dan de meest ingetogen heiden.

Hij, die waarlijk is een zachtmoedig, nederig, geduldig en hemelsgezind christen, brengt deze ere aan zijn godsdienst toe, dat de christelijke leer meer kan bereiken, dan alle andere beginselen en wetten in de wereld. De meest deugdzaame heidenen waren in niets meer gebrekkig, dan in het vergeven van onrecht. Dat was iets, wat zij niet konden begrijpen en indien zij het begrepen, konden zij hun harten er niet toe overbuigen, getuige de levensregel van hun grote Tully: „Het is de eerste plicht van

gerechtigheid (zegt hij) niemand kwaad te doen, - behalve in geval van belediging.” De toevoeging van die uitzondering bedierf deze overigens zó goede regel.

Maar de christelijke godsdienst leert ons, en sommige christenen hebben het bereikt, om goed voor kwaad te vergelden. „Wij worden gescholden en wij zegenen, wij worden vervolgd en wij verdragen, wij worden gelasterd en wij bidden”, 1 Kor. 4 : 12, 13. Dit is zekerlijk de zachtmoedigheid, die in ons wordt gewerkt door de wijsheid, die van boven is. Dit rechtvaardigt een mens in de consciëntie van anderen, die moeten erkennen: „Gij zijt rechtvaardiger dan ik”, 1 Sam. 24 : 16, 17. Waren wij zo verongelikt als David en hadden wij zulke gelegenheden gehad als hij, om wraak te nemen, dan was onze vijand er niet zo gemakkelijk afgekomen.

Vergevensgezindheid drukt het stempel van het beeld Gods op het schepsel en geeft ons een gelijkenis met onzen hemelse Vader, Die Zijn vijanden weldoet en stromen van uitwendige zegeningen uitzendt tot hen, die Hem dagelijks met stromen van goddeloosheid tergen. In één woord, deze christelijke gesteldheid van den geest geeft ons voldoening, blijdschap en vrede. Ons hart zal zijn als een zee des vredes, kalm en aangenaam, wanneer anderen zijn als een woedende zee, schuimende en opwerpende slijk en modder.

Hoe vals lasteren zij, die zeggen, dat het Evangelie de oorzaak is van onenigheid en twist in de wereld. Niet het licht, maar de duisternis maakt mensen ruw en wreed. Het licht bevordert de vrede. Ten opzichte van de dagen van het Evangelie wordt geprofeteerd: „De wolf zal met het lam verkeren en de luipaard bij den geitenbok nederliggen, en het kalf en de jonge leeuw en het mestvee tezamen en een klein jonksken zal ze drijven. Men zal nergens leed doen noch verderven op de ganse berg Mijner heiligheid; want de aarde zal vol van de kennis des Heeren zijn, gelijk de wateren de bodem der zee bedekken”, Jes. 11 : 6, 9. Wat zou de wereld in een droevige toestand zijn, zonder het Evangelielicht! Alle plaatsen zouden zijn holen van roof en bergen van geweld. Ongetwijfeld hebben wij veel van onze burgerlijke vrijheid en uitwendige rust te danken aan het Evangelielicht. Indien een zwaard of een twist het Evangelie volgt, dan is dat slechts toevallig, maar zij zijn er geen dadelijk of eigen gevolg van.

Hoe vreselijk is het, Christus en Zijn waarheden, moedwillig en met open ogen tegen te staan. Christus voert hun onwetendheid aan, als een argument om vergeving voor hen te verkrijgen. Paulus zelf was eertijds vervuld van woede en dolheid tegen Christus en Zijn waarheden. Het was goed voor hem, dat hij het deed in onwetendheid. Ware hij ingegaan tegen licht en kennis, zo zou er weinig hoop voor hem geweest zijn. „Ik was tevoren een godslasteraar, een vervolger en een verdrukker; maar mij is barmhartigheid geschied, dewijl ik het onwetend gedaan heb in mijn ongelovigheid”, 1 Tim. 1 : 13. Ik zeg niet, dat het onmogelijk is, dat iemand, die moedwillig en misdadig Christus en Zijn volk tegenstaat en vervolgt, vergeving ontvangt, maar het is de gewone weg niet.

De vijanden van Christus zijn voorwerpen van medelijden. Helaas, zij zijn blind en weten niet wat zij doen. Het is te betreuren, dat in onze harten een ander gevoel dan van medelijden jegens hen is. Indien hun ogen open waren, zouden zij nooit doen, wat zij doen. Wij behoren op hen te zien, zoals een dokter doet op een ontevreden, gemelijke patiënt. Indien zij hetzelfde licht hadden als gij hebt, zo zouden zij evenmin Christus of Zijn wegen haten, als gij. Tertullius heeft gezegd: *zo spoedig als hun onwetendheid verdwijnt, verdwijnt ook hun haat.*

Toepassing.

Hoe nodig is het zeker te weten, dat wij te doen hebben met een goddeloos mens of een zondige daad, voor wij ze veroordelen. U ziet hoe de wereld zich in dit opzicht meestentijds vergist. Hoed uzelf van iets te doen, zonder dat u weet wat u doet. Hoewel u niet weet, wat u doet, satan weet wat hij door u doet. Hij verblindt uw ogen en zet u aan het werk, daar hij weet dat indien gij slechts zaagt, wat gij doet, gij liever zult u tijd genoeg hebben er over na te denken en te weeklagen over wat u hebt gedaan. Het is mogelijk, dat u nu niet weet wat gij doet, maar mogelijk zult u hierna niet weten wat te doen. O, bedenk dus, wat u nu doet.

Nu, is er vergeving bij God voor zulken die vijanden van Christus, Zijn waarheid en Evangelie, geweest zijn. Dan is er zeker pardon en vergeving voor de vrienden van God, die tegen hun wil vallen in zonden, door de kracht der verzoeking en worden er door neergeworpen. Zij zijn als rechtgeaarde kinderen, die een goeden vader beledigen, ondanks hun begeerte en voornemen hem te eerbiedigen. Kan iemand er aan twifelen of God vergeving heeft voor kinderen, indien Hij ze bewijst aan zulke vijanden? Indien er vergeving bij Hem is, voor dezulken, die het bloed van Christus vergoten met goddeloze handen, heeft Hij dan niet veel meer vergeving voor dezulken die Christus liefhebben en die meer verdriet hebben over hun zonden tegen Hem, dan over alle andere ellende, die zij in de wereld hebben? Twijfel er niet aan, of Hij, Die vijanden ontvangt aan Zijn boezem, zal veel meer kinderen ontvangen, hoewel zij Hem beledigen.

Hoe zwaarmoedig zijn de lieve kinderen Gods soms, na hun vallen in zonde. Zij zeggen: *Zal God deze zonde nog vergeven? Wil Hij deze schuld weer verzoenen? Mag ik hopen, dat Zijn aangezicht tot mij gewend zal zijn, als in vorige dagen?*

Ik zeg u, bezwaarde ziel! Indien gij slechts moogt zien op de uitgebreidheid, de teerheid en de vrijheid van die genade, die zich uitstrekt over vijanden en duizenden en tienduizenden pardonbrieven heeft uitgegeven aan de grootste zondaren, zo zoudt gij niet in zulk een moedeloosheid wegzinken.

Is er vergeving bij God voor vijanden? Dan zijn zij niet te verontschuldigen, die volharden en omkomen in hun vijandschap tegen Christus! Zij brengen zeker verwoesting over zichzelf. Hun wordt genade aangeboden, indien zij ze willen ontvangen. In het Evangelie wordt openlijk uitgeroepen, dat indien er onder de vijanden van Christus zulken zijn, die berouw hebben over wat zij gedaan hebben tegen Hem, en wat zij geweest zijn en nu ongeveinsd gewillig zijn, vergeving te ontvangen en verzoend te worden, ik zeg op het woord van de Koning, zij zullen barmhartigheid verkrijgen. Maar: „Voorzeker zal God de kop Zijner vijanden verslaan, de harige schedel desgenen, die in zijn schulden wandelt”, Ps. 68 : 22.

Dit legt het bloed van een iegelijk, die omkomt in zijn vijandschap tegen Christus, aan zijn eigen deur. Dit rechtvaardigt het ongenoegen Gods in de ernstige slagen van gramschap, die op hem neerkomen. Dit zal ook een vlijmende gedachte in hun hart zijn voor eeuwig: ‘Ik heb gelegenheid gehad vergeving te verkrijgen en ik heb het geweigerd. De bazuin van het Evangelie riep mij op tot onderhandelen; de voorwaarden waren genadig en edelmoedig, maar ik heb ze verworpen.’

Is er genade bij God en vergeving, zelfs voor Zijn ergste vijanden, wanneer zij zich onderwerpen, hoe ongelijk aan God zijn dan onverzoenlijke geesten! Er zijn sommigen, die hun hart niet zover kunnen brengen, dat zij een vijand vergeven. Dat zijn mensen voor wie de wraak zoet is. Dit is een vuur van de hel, een vuur dat niet

uitgaat. Hoe weinig beseffen zulke arme schepsels, dat indien God met hen zou handelen gelijk zij doen met anderen, er geen woorden zouden te vinden zijn, om hun ellende uit te drukken. Het is een droevige zonde en een droevig teken, een kenmerk van een betreuenswaardige staat, waar wij zulke mensen ook aantreffen. Zij die genade hebben gevonden, behoren gereed te zijn om genade aan anderen te bewijzen. Zij die hopen ontferming te vinden, behoren die aan anderen niet te onthouden.

Wij komen tot het besluit, dat de christelijke godsdienst, wanneer hij op den troon zit, een waar vriend is van de vrede en rust van staten en koninkrijken. Niets is meer in strijd met de ware christelijke geest, dan onverzoenlijke haat, nijdigheid, wraak, opwinding en oproer. De leer der Schrift leert ons goed te doen en kwaad te ontvangen, kwalijk behandeld te worden en zachtmoedig te zijn. „De wijsheid, die van boven is, die is ten eerste zuiver, daarna vreedzaam, bescheiden, gezeglijk, vol van barmhartigheid en van goede vruchten, niet partijdig oordelende en ongeveinsd. En de vrucht der rechtvaardigheid wordt in vrede gezaaid voor degenen, die vrede maken”, Jac. 3 : 17, 18.

De kerk is een duif in zachtmoedigheid. Wanneer de wereld vol wordt van twisten en strijd, dan worden christenen moede van de wereld en zuchten met den Psalmist: „Och, dat mij iemand vleugelen ener duif gawe; ik zoude heenvliegen waar ik blijven mocht”. Strigellius verlangde te sterven, opdat hij verlost mocht zijn van de voortdurende strijd van twistende leeraars.

De regel, waarnaar zij hebben te wandelen, is deze: „Indien het mogelijk is, zoveel in u is, houdt vrede met alle mensen. Wreekt uzelf niet, beminden, maar geeft den toorn plaats, want er is geschreven: Mij komt de wrake toe, Ik zal het vergelden, zegt de Heere”, Rom. 12 : 18, 19.

Het is niet de godsdienst, maar de boosheid der mensen, die de wereld zo vol onrust maakt. Het is niet de Godzaligheid, maar de goddeloosheid, die veroorzaakt, dat mensen elkander bijten en vereten. Een van de eerste uitwerkingen van het Evangelie is de beschaving van de plaatsen waar het komt, en orde en vrede onder de mensen te brengen. Welk een bedrog is het, wanneer godloochening en goddeloosheid de burgerlijke vrede verstoren, uit te roepen: *Dit is het gevolg van de godsdienst! Dit is een vrucht van het Evangelie!* Welk een voorrecht zou het zijn, zo de godsdienst meer doorwerkte bij alle volken. Het is de beste vriend in de wereld, van hun vrede en voorspoed.

Het is zeer gevaarlijk, zachtmoedige en vergevensgezinde christenen ruw of kwalijk te behandelen. Hun geduld en bereidheid om te vergeven schijnt voor sommigen een uitnodiging te zijn om ze te beledigen, en sommige verachtelijke geesten schijnen daardoor aangevuurd te worden om ze te vertrappen. Maar indien degenen, die zich daaraan schuldig maken, eens ernstig overwogen, welke de gevolgen voor hen zullen zijn, zo zouden zij kunnen zien, dat God het zal vergelden. U kunt hen ruw bejegenen en hun kwaad doen. Zij mogen zichzelf niet wreken noch kwaad voor kwaad vergelden, maar omdat zij zelf het niet doen, zo zal God het doen. Zij geven het over aan Hem, Die rechtvaardig oordeelt, en het oordeel zal hun overkomen, zo zij zich niet bekeren. „Zo zijt dan lankmoedig broeders, tot de toekomst des Heeren”, Jac. 5 : 7. Wilt u niet wachten tot de uitspraak, die dan zal gedaan worden? Hebt u niet liever met God te doen, dan met mensen? Toen de Joden Christus ter dood brachten, gaf ook Hij het over aan Dien, Die „rechtvaardig oordeelt”. Wat hebben de Joden voor het ontzettend ongelijk, dat zij Christus aandeden, ontvangen? Heeft de Heere het bloed

van Christus niet streng aan hen en aan hun kinderen gewroken? Nog heden ten dage lijden zij onder de smartelijke gevolgen van hun misdaad. Wanneer God opstaat over Zijn zachtmoedig en vreedzaam volk, om hun twistzaak te twisten en het onrecht te vergelden, dat hun is aangedaan, dan zal Hij zevenvoudig wreken.

Laat ons werkzaam zijn, om een vergevensgezind hart in navolging van ons Voorbeeld Christus. Ik zal slechts twee beweegredenen voorstellen: De ere van Christus en uw eigen vrede. Twee dierbare zaken voor een christen. Zijn eer is meer dan uw leven en alles wat u in deze wereld geniet. O, stel de eer van Christus niet bloot aan de hoon en de verachting van Zijn vijanden. Laat hen niet zeggen: *Wat? Zou Christus een Lam wezen, terwijl Zijn volgelingen leeuwen zijn? Wat? Zou de Kerk een duif wezen, daar zij bijt en krabt als een roofvogel?* Sta daarom naar alles wat zal dienen tot de rust en kalmte van uw eigen hart. Wat is het leven waard zonder troost? Welke vertroosting kunt gij hebben in alles wat gij in de wereld bezit, zo gij uw eigen ziel niet bezit? Indien uw hart vol is van drift en wraak, dan zal de Geest van Christus van u vertrekken. Die Duif woont alleen in een zachtmoedige en stille geest. „Want dat gevoelen zij in u, hetwelk ook in Christus Jezus was.” O, volg dan Christus na in het voorbeeld, dat Hij heeft gegeven. Amen.

2. Het tweede Kruiswoord

Daarna zeide Hij tot de discipel: Zie uw moeder. Johannes 19 : 27.

Wij gaan nu over tot de beschouwing van het tweede gedenkwaardige en onderwijzende woord van onze Heere Jezus Christus, terwijl Hij aan het kruis hing. Dit tweede kruiswoord is vervat in onze tekst. Hierin heeft Hij ons nagelaten een uitnemend voorbeeld van de vervulling van onze plichten jegens bloedverwanten, Het mag met recht gezegd worden, dat het evangelie de beste echtgenoot en de beste gade maakt, de beste ouders en kinderen, de beste meesters en dienstknechten in de wereld. Want het evangelie voorziet hen van de beste voorschriften en het stelt hen de beste voorbeelden voor ogen.

Hier zien wij dan het voorbeeld van Jezus Christus, aan alle begenadigde kinderen ter navolging gegeven, waaruit zij hebben te leren, hoe zij zich hebben te kwijten jegens hun ouders, overeenkomstig de wetten van natuur en genade. Christus was onderworpen en gehoorzaam, niet alleen tijdens Zijn leven, maar Hij toonde Zijn tere zorg, zelfs terwijl Hij in smarten des doods hing aan het kruis. „*Daarna zeide Hij tot de discipel: Zie uw moeder.*”

De woorden bevatten een liefderijke aanbeveling van, Zijn bedroefde moeder aan de zorg van een geliefde discipel, een boezemvriend. Laten wij beschouwen

- I. Het doel,
- II. de wijze en
- III. de tijd van deze aanbeveling.

I. Het doel en oogmerk van deze opdracht was ongetwijfeld dat Hij wilde betuigen Zijn tedere zorg en eerbied voor Zijn moeder, die nu verkeerde in een bedroefde, ongetrooste toestand. Want nu werd Simeons profetie vervuld, in de smart en weedom, die haar ziel vervulden, ja hier kreeg de profetie haar beslag: „En ook een zwaard zal door uw zelfs ziel gaan, opdat de gedachten uit vele harten geopenbaard worden.” Haar ziel werd doorstoken, zowel omdat zij Zijn moeder was, als dat zij was een geestelijk lid van Hem, haar Hoofd, haar Heere. Daarom draagt Hij haar op aan de geliefde discipel, die aangezet had in de schoot van Jezus. Hij zeide: „Zie uw moeder”, hetwelk betekent, laat haar bij u zijn, als uw eigen moeder; laat uw liefde tot Mij nu openbaar komen in uw tedere zorg voor haar.

II. De wijze waarop Hij haar aanbeval, was zowel liefderijk als treffend. Het was hartroerend er aandoenlijk: ‘Zie uw moeder. Johannes, Ik ben nu stervende, Ik verlaat alle menselijk gezelschap en Mijn bloedverwanten, en treedt nu een nieuwe staat binnen, waar geen plichten tegenover natuurlijke betrekkingen worden waargenomen en het genoegen van het waarnemen van die plichten jegens hen niet wordt gesmaakt. Ik ga over tot een staat van heerschappij over engelen en mensen, niet van onderwerping en gehoorzaamheid, maar dit draag Ik nu aan u op. U valt nu de eer en de plicht te beurt, om in Mijn naam en plaats aan haar alle mogelijke tedere en liefderijke zorg te bewijzen.’

Johannes, „Zie uw moeder” en zoals de opdracht aan Zijn discipel was, was ze ook aan Zijn moeder. Want tot Zijn moeder zeide Hij: „Vrouw, zie uw zoon.” Niet

moeder, maar vrouw, waarmede Hij aanduidde niet alleen de verandering van Zijn staat en omstandigheden, maar ook het verzoek dat Hij voor haar deed aan de discipel, in wiens huis zij voortaan zou wonen, als een moeder bij een zoon.

In deze woorden bedoelde Hij, dat het ook een voorbeeld voor anderen zou zijn.

III. De gelegenheid des tijds, wanneer de zorg voor Zijn moeder zo heerlijk aan den dag kwam, was toen het ogenblik van Zijn vertrek nabij was, en Hij niet langer haar Verzorger kan zijn, door Zijn lichamelijke tegenwoordigheid. Ja zelfs, toen Zijn ziels en lichaamssmart tot het uiterste geklommen waren, betoonde Hij sterke liefde en grote zorg voor Zijn moeder. Zijn bitter lijden belette Hem niet, ook niet in de geringste mate, om ter verzorging te gedenken aan haar, aan wie Hij zo nauw verbonden was.

De leer die wij hieruit trekken is de volgende:

De tere zorg van Christus voor Zijn moeder, in de tijd van Zijn grootste smart, is een uitnemend voorbeeld voor alle begenadigde kinderen, tot aan het einde der wereld.

Er zijn drie voornamelijk grondslagen, waarop de regering van ieder huisgezin is gevestigd. Man en vrouw, ouders en kinderen, Heeren en dienstknechten. De Heere heeft in de zielen der mensen, genegenheden en eigenschappen geplant, waardoor deze betrekkingen onderhouden worden, en aan Zijn volk geeft Hij genade, waardoor deze eigenschappen worden bestuurd en geregeld. Er zijn vastgestelde plichten waarin deze genegenheden moeten worden beoefend en er zijn tijden, waarin deze plichten moeten warden vervuld. Het is in deze gelijk aan de beweging van een wiel, waarin iedere spaak meewentelt en de druk opvangt, zo ook in de wenteling van eens Christens wandel, wordt iedere genegenheid, genade en plicht, op een of andere tijd tot beoefening gebracht.

Maar genade heeft nog niet zoveel invloed gekregen in de heiliging van ieders genegenheden, dat er niet vele afwijkingen en gebreken warden gevonden in het waarnemen van de dienst der liefde, die wij hebben te bewijzen aan onze betrekkingen. Integendeel, hierin zijn de meest uitstekende heiligen zeer gebrekkig geweest. Maar het voorbeeld, dat gij in Christus ziet, is een volmaakt voorbeeld. Tot de Kerk wordt gezegd: "Uw Maker is uw Man." De kerk bevindt Christus de beste Man te zijn en zo was Hij voor Zijn ouders de beste Zoon. Hij als de beste en meest volmaakte, wordt ons voorgesteld als de maatstaf en het voorbeeld voor alle anderen. Christus wist hoe deze verdorvenheden, die wij van onze ouders erfdien, in bittere vruchten op hen terugvallen, tot verwonding van hun eigen hart. Daarom heeft het Hem behaagd, in Zijn voorbeeld, aan ons op te dragen liefde en gehoorzaamheid aan onze ouders te bewijzen.

Er was oudtijds dit spreekwoord onder de heidenen: „Alleen in Sparta is het goed een oude man of oude vrouw te zijn." Dit vond zijn oorsprong in de strenge wetten der Spartanen, die voorschreven dat opstand en ongehoorzaamheid van kinderen, tegen hun bejaarde ouders, moesten gestraft worden. En zal het niet goed zijn een oude vader en moeder te zijn in ons land, waar het evangelie van Christus wordt gepredikt en gij wordt aangespoord door zulk een voorbeeld, als u nu voor ogen wordt gesteld? En wel zulk een voorbeeld als waarvan de heidenen nooit gehoord hebben? Zullen ouders gedwongen worden te klagen met de arend in de fabel, dat zij in hun hart getroffen werden door een pijl, die gevleugeld is met hun eigen vederen? Of, als een boom, die in stukken gespleten wordt door wiggen, die uit zijn eigen lichaam gemaakt zijn? Dat verhoede God!

Om droevige aanleidingen tot zulke klachten te voorkomen, eis ik van alle kinderen, die door de Voorzienigheid dit geschrift in handen krijgen, *dat zij ernstig zullen overwegen het voorbeeld van Christus, dat hen in dit opzicht ter navolging wordt voorgesteld.*

Wij zullen daarom beschouwen:

1. In de eerste plaats welke plichten zijn geboden aan kinderen jegens hun ouders;
2. daarna, hoe het voorbeeld van Christus deze plichten aandringt
3. om vervolgens deze dingen toe te passen; overeenkomstig de ernst van deze plichten.

Ten eerste. *Laat ons onderzoeken welke plichten behoren bij de verhouding van kinderen omtrent hun ouders.* Wij willen deze plichten in de volgende bijzonderheden noemen.

1. Vreze en eerbied zijn plichten, die kinderen jegens hun ouders moeten nakomen, op het uitdrukkelijk gebod van God. „Een ieder zal zijn moeder en zijn vader vrezen”, Lev. 19 : 3. De Heilige Geest keert hier opzettelijk de orde en noemt de moeder eerst, omdat zij vanwege haar zachtheid en toegevendheid, het meest gevaar loopt van door haar kinderen oneerbiedig behandeld en gering geacht te worden. God heeft ouders bekleed met Zijn gezag. God heeft hen dat gezag toevertrouwd en ouders zijn aan Hem rekenschap verschuldigd voor de zielen en de lichamen van hun kinderen. En God verwacht dat u eerbied zult betonen, al staat u ook ver boven hen in uitwendige staat of eer. Jozef, hoewel hij heer van Egypte was, boog neder voor zijn oude vader, met zijn aangezicht ter aarde. Salomo, de meest majestueuze en heerlijke koning, die ooit een scepter zwaaide, toen zijn moeder kwam om met hem voor Adonia te spreken, stond op om haar tegemoet te gaan, boog zich voor haar, deed een stoel voor haar zetten en deed haar aan zijn rechterhand zitten.

2. Innige en tedere liefde zijn kinderen aan hun ouders verschuldigd. Om aan te tonen hoe sterk en innig die liefde behoort te zijn, zo wordt ze samengevoegd met de liefde, die u hebt voor uw eigen leven, zoals u kunt lezen in het laatste gedeelte van Matth. 10, waar geboden wordt ze beide te verloochenen om Christus' wil. De natuurlijke banden tussen ouders en kinderen zijn sterk en rechtstreeks. Wat is het kind anders dan een deel van de ouders? O, de zorg, de kosten, het medelijden, de tederheid, de smarten, de vrezen, die zij over u hebben gehad! Het is erger dan heidense ondankbaarheid, liefde niet met liefde te beantwoorden. Deze kinderlijke liefde is niet alleen een plicht op zichzelf, maar zij moet zijn de wortel en oorsprong van al uw plichten jegens hen.

3. Gehoorzaamheid aan al hun bevelen is uw plicht, op grond van des Heeren strenge en bijzondere gebod: „Gij kinderen, zijt uw ouders gehoorzaam in den Heere, want dat is recht. Eert uw vader en moeder, hetwelk het eerste gebod is met een belofte”, Ef. 6:1. Kinderlijke gehoorzaamheid is niet alleen gegrond op de positieve wet van God, maar ook op de wet der natuur. Hoewel kinderen op grond van natuurlicht onderwerping verschuldigd zijn aan hun ouders, zegt de apostel daarbij: *dit is recht*, dat wil zeggen, dat het recht is zowel overeenkomstig natuurwetten als goddelijke wetten. Deze onderwerping en gehoorzaamheid zijn evenwel niet absoluut en zó, dat zij andere onderwerping uitsluiten. God heeft Zichzelf niet van Zijn eigen gezag ontdaan, om ouders daarmee te bekleden. Uw gehoorzaamheid jegens uw ouders moet zijn *in*

den Heere, dat betekent in zulke dingen, als zij in de autoriteit des Heeren van u eisen te doen. U moet u onderwerpen, zowel als zij, in alles wat die Goddelijke en heilige wil eist. En daarin moet u hen gehoorzamen. Zelfs de goddeloosheid van ouders ontslaat niet van gehoorzaamheid, indien zij niet van u eisen goddeloosheid te doen. Aan de andere kant, moet de heiligheid van uw ouders geen overwicht op u hebben, wanneer hun gebod en dat van God met elkander in strijd zijn. Theologen hebben voor deze gevallen vastgesteld, „dat het gebod moet worden onderscheiden van de persoon.” Het is een goede regel: „Ik moet mijn ouders beminnen, maar ik moet God boven alles liefhebben.”

Bewijs daarom met blijdschap gehoorzaamheid aan uw ouders, in alles wat zij van u eisen, in alles wat niet tegen de wet is. Hoed u voor dat zwarte merkteken, dat gezet is op de heidenen, die God niet kennen. Dat dit merkteken: „Den ouderen ongehoorzaam”, Rom. 1:30, niet op u gevonden worde. Bedenk, dat uw ongehoorzaamheid aan hun rechtvaardige bevelen veel groter is dan een weerstaan van hun persoonlijk gezag. Want het is ongehoorzaamheid tegen God Zelf, Wiens bevelen hun bevelen kracht bijzetten, hetwelk een bijzondere verplichting op u legt.

4. Onderwerping aan hun ouderlijke tucht, is ook uw plicht. „Wij hebben de vaders onzes vlezes wel tot kastijders gehad en wij ontzagen ze.” Ouders mogen geen misbruik maken van hun gezag. Wreedheid in hen is een grote zonde, maar woede en opstand van een kind tegen zijn ouders is monsterachtig en tegennatuurlijk. Men vertelt van Elian, die buiten 's lands was geweest, dat zijn vader hem bij zijn terugkeer vroeg, wat hij had geleerd sedert hij van huis was gegaan. Hij antwoordde: *wat ik heb geleerd zult u in mijn gedrag zien. Ik heb geleerd uw toorn stil te dragen en mij te onderwerpen aan wat u behagen zal mij te bevelen.* Zij, die in deze gesteldheid verkeren, behoren daaraan twee overwegingen vast te knopen, bijzonder jegens Godvrezende ouders.

U behoort te bedenken, het doel waartoe zij hun kinderen hun toorn doen gevoelen en de wijze, waarop zij dit doen. Hun doel is, uw ziel van de hel te redden. Zij oordelen het beter voor u, dat u de stem van hun toorn hoort, dan dat u eens zult moeten horen de verschrikkelijke stem van de gramschap Gods. Zij achten het nuttiger voor u, hun hand te gevoelen dan de hand van God. Zij weten, dat, indien u zult vallen in de handen des levenden Gods, uw toestand zeer droevig zal zijn.

Wat aangaat de wijze, waarop zij berispen en kastijden, zij doen het met droefheid in hun hart en met tranen in hun ogen. Helaas, het is geen genoeg voor hen u te bestraffen, terecht te wijzen of u in de weg te treden. Was het niet hun consciëntie, die hun vertelt wat hun plicht is, jegens God en was het niet de tedere liefde voor uw ziel, die hen aanspoort, zij zouden u nooit beknorren of straffen. Wanneer ze het wel doen, dan straffen zij zichzelf wanneer zij u straffen. Wanneer hun aangezicht vol van toom is, zijn hun innerlijke bewegingen vol medelijden met u. U hebt niet meer reden hen iets te verwijten, dan wanneer zij luide tot u roepen of u stevig vastgrijpen, wanneer zij zien, dat u op het punt staat van de top van een rots te vallen.

5. Getrouwheid in het behartigen van al de belangen der ouders is kinderplicht, op grond van de natuurwet en van de positieve wet van God. U moet hun belangen bevorderen en niet tegenwerken. U moet hen onder alle omstandigheden helpen en niet bedriegen. „Die zijn vader of zijn moeder berooft en zegt: Het is geen overtreding, die is des verdervenden mans metgezel,” Spr. 28 : 24. Dit bedrog overtreft ieder ander bedrog zozeer, als vadermoord een groter misdad is, dan het vermoorden van een vreemde. Rubens bloedschande was erger dan gewoon overspel.

Het was nooit Gods bedoeling, dat u zoudt leven van uw ouders, als een woekerplant op een boom, die de wortel uitput.

Hoe monsterachtig is de zonde van een kind, dat uit hebzucht uitziet naar de dood van zijn ouders en daarnaar heimelijk verlangt. Deze zonde is zo afschuwelijk en tegennatuurlijk, dat zij niet behoorde genoemd, nog minder gevonden te worden onder de mensen, die het christendom belijden. Het is de grootste onrechtvaardigheid, die men bedrijven kan, wanneer kinderen, zonder toestemming van hun ouders, willen beschikken over hun bezit. Kinderen zijn integendeel verplicht, de staat en de persoon van hun ouders te beschermen en te verdedigen, met opoffering van hun eigen belangen. „Gelijk de pijlen zijn in de handen eens helds, zodanig zijn de zonen der jeugd. Welgelukzalig is de man, die zijn pijlkoker met dezelve gevuld heeft; zij zullen niet beschaamd worden als zij met de vijanden zullen spreken in de poort.” Ps. 127:4,5.

6. Wedervergelding voor al de liefde, zorg en smarten, die zij voor u hebben gehad, is uw kinderplicht. Ja, de vergelding voor alles wat zij voor u gedaan en doorstaan hebben, is een bijzondere plicht, die op u rust, in zover God u daartoe in staat stelt. „Dat zij leren eerst aan hun eigen huis Godzaligheid te oefenen en den voorouderen wedervergelding te doen, want dat is goed en aangenaam voor God,” 1 Tim. 5 : 4. De tekst is ontleend aan het voorbeeld van een ooievaar, van welke vogel wordt verteld, dat de jongen zeer zorgzaam zijn voor de ouden en ze voeden, wanneer zij niet meer in staat zijn rond te vliegen, om hun eigen kost te zoeken. Dit voorbeeld wordt ons ter navolging gegeven. Daarom worden zij, die geen innerlijke bewegingen van genegenheid hebben tot hun naaste betrekkingen, gezegd te zijn zonder natuurlijke liefde, erger dan ooievaars. O, het is een schande dat sommige vogels en beesten, meer teerheid tonen voor hun ouden, dan kinderen voor hun ouders.

Het is een zeggen, dat veel onder de Joden wordt gebruikt: „Een kind behoorde liever in de molen te werken, dan zijn ouders gebrek te zien lijden.” Een ander gezegde in dezelfde geest is: „Uw ouders moeten door u verzorgd worden, indien u het kunt doen en anders moest u liever voor hen bedelen dan hen te zien omkomen.” Het was zowel tot troost als ter ere van Jozef, dat God hem stelde tot een middel van steun en vertroosting voor zijn oude vader en zijn gezin, toen zij in nood verkeerden vanwege de honger. U ook, hebt op te merken, wat u voor hen kunt doen, niet bij wijze van aalmoes of van gewone liefdadigheid, maar als wedervergelding. De apostel noemt het „wedervergelding doen” en dat is rechtvaardigheid en niet liefdadigheid. Bovendien kan, wat zij voor u hebben gedaan, nooit volkomen aan hen vergolden worden. De apostel zegt ons, dat „de ouders schatten vergaderen voor de kinderen en niet de kinderen voor de ouders.” Maar indien nu de Voorzienigheid hun bezit wegneemt en u zegent, zo hebben zij recht op een behoorlijk onderhoud van u. Ons grote voorbeeld Christus, zorgde voor Zijn moeder.

Ten tweede. Wij hebben u een kort overzicht gegeven van de plichten van kinderen omtrent hun ouders. *Laten wij nu beschouwen het voorbeeld van Christus, die in de dagen Zijns vlezes, ook onderworpen was aan deze plichten.* „Hij was hun onderdanig,” Lukas 2 : 51. En Zijn zorgvuldigheid in het verzorgen van Zijn moeder, in Zijn sterven, dringt al deze plichten op kinderen aan, bijzonder op begenadigde kinderen. Deze aansporing komt tot ons op tweeërlei wijze en wel zoals ze heeft de verplichtende kracht van een wet, en zoals er een dag gesteld is, waarop Hij zal komen om te oordelen en rekenschap af te eisen, hoe wij Hem in dit opzicht hebben nagevolgd.

1. Het voorbeeld van Christus heeft de aandrang en kracht van een wet, ja van een wet der liefde, of van een wet die u liefelijk dwingt Hem na te volgen. Indien Christus Zelf uw voorbeeld wil zijn, indien Hij Die God is, een kinderbetrekking op Zich heeft willen nemen, gelijk als die waarin u staat, en u is voorgegaan in het nakomen van plichten, die door bloedverwantschap worden opgelegd, o hoezeer zijt u dan verplicht Hem na te volgen en in Zijn voetstappen te treden! Het was voor Hem bedoeld, een voorbeeld te zijn, opdat u gesterkt en bestierd zoudt worden in het nakomen van uw plichten.
2. Hij zal komen en onderzoek doen, hoe u het voorbeeld van gehoorzaamheid hebt beantwoord en of u de tedere zorg hebt nagevolgd, die Hij u voor ogen heeft gesteld in de dagen Zijns vlezes. Waarop zal de ongehoorzame in die dag pleiten? Hij, Die het zuchten van een bedroefde vader of moeder heeft gehoord, zal voor hem afrekenen met het ongehoorzame kind. Het heerlijk voorbeeld van Christus' eigen gehoorzaamheid en de liefderijke zorg, die Hij bewees aan Zijn betrekkingen, zullen in die dag, het oordeel verzwaren. Ontaarde kinderen, die zullen schuldig staan voor Zijn rechterstoel, zal het zwijgen worden opgelegd en zij zullen te schande worden gemaakt.

TOEPASSING.

Besluit I. Heeft Jezus Christus zulk een roemwaardig voorbeeld van gehoorzaamheid en van zorg voor Zijn ouders gegeven? Dan kan er niets van Christus zijn in weerspannige, opstandige en zorgeloze kinderen, die niet het goede zoeken en niet tot vertroosting zijn voor hun ouders. De kinderen der ongehoorzaamheid kunnen geen kinderen Gods zijn. Indien de Voorzienigheid dit geschrift brengt in de handen van sommigen, die zo zijn, dan is mijn gebed en het verlangen van mijn hart voor hen, dat de Heere door dit middel hun zielen wil zoeken en hen met hun schuld wil bekend maken, wanneer zij de volgende vragen lezen.

Eerste vraag. Hebt ge u niet schuldig gemaakt aan het gering achten van uw ouders door oneerbiedige woorden en door een onbetamelijk gedrag? Dezulken vermaan ik, dat zij zullen opmerken het Schriftwoord, dat wij lezen in Spr. 30 : 17, hetwelk naar mijn mening voor hen moet zijn, als het schrift dat geschreven werd door de vingers van een mensenhand, op de kalk van de wand van het paleis van Beltsasar: „Het oog dat de vader bespot of de gehoorzaamheid der moeder veracht, dat zullen de raven der beek uitpikken en des arends jongen zullen ze eten.” Dat is, zij zullen tot een ontijdig einde komen en de vogelen des hemels zullen dat oog eten, dat met verachting op ouders heeft neergezien.

Indien u sterk en jong bent en zij vervallen en gerimpeld van ouderdom, dan waarschuwt de Heilige Geest u en zegt: „Veracht uw moeder niet, als zij oud geworden is,” Spr. 23 : 22. Het mag zijn, dat u rijk zijt en zij arm; erken ze en eer hen in hun armoede, en veracht hen niet. God zal het vergelden met Zijn hand, indien u ze met liefde verzorgt.

Tweede vraag. Bent u niet ongehoorzaam geweest aan de bevelen van uw ouders? Een zoon Belials is een zoon des toorns, indien God niet geeft bekering ten leven. Is het niet het zwarte brandmerk dat op de heidenen is gezet? „Den ouderen ongehoorzaam,” Rom. 1 : 30. Hebben niet velen hiervan berouw gehad op de ladder, met de strop om hun hals? Wee over hem, die een vader of moeder doet klagen, als de boom in de fabel, dat hij vaneen gespleten wordt door de wiggen, die uit zijn eigen lichaam

gehouden zijn.

Derde vraag. Bent u niet opstandig opgestoven en hebt u uw ouders niet gehaat, als zij uw lichaam hebben gekastijd, om uw ziel van de hel te redden? Iemand heeft gezegd, dat sommige kinderen niet van hun ouders willen aannemen, wat beesten, ja wilde beesten, tijgers en leeuwen ondergaan van hun oppassers. Wat is dit anders dan het weerstaan van een ordinantie Gods, om uw bestwil gegeven? Wanneer u tegen hen opstaat, dan staat u op tegen God. Wel, indien u niet wilt horen, zo zal God de roede in Zijn eigen hand nemen en Hem zult u niet kunnen weerstaan.

Vierde vraag. Bent u niet onrechtvaardig geweest jegens uw ouders en hebt u hen niet bedrogen? Eerst geholpen hen arm te maken en hen daarna veracht, omdat zij arm waren? O, afschuwelijke goddeloosheid! Welk een samenloop van boosheden is dit? u zijt in de taal der Schrift, „des verdervenden mans metgezel.” Dit is in Gods oog, de meest afschuwelijke van alle diefstallen. U moogt denken, dat u het beter gemaakt hebt dan zij, maar hoe hebt u het gemaakt met uw consciëntie en met het gebod van God?

Vijfde vraag. Bent u niet ondankbaar jegens uw ouders of zijt u niet ondankbaar geweest? Hebt u hen niet aan hun lot overgelaten in de moeilijkheden, waarin u hen hebt gebracht? O kinderen, bedenkt, dat dit is een kwaad, dat God zekerlijk wreken zal, tenzij ge u bekeert. Wat! u te verharden tegen uw eigen vlees en wreed te zijn tegen uw eigen ouders, die u met zoveel liefde hebben groot gebracht, wanneer u anders zoudt zijn omgekomen?

Ik herinner mij een geschiedenis, die door Luther wordt verhaald van iemand, (en ik wens, dat het een waarschuwing mag zijn voor allen die het horen) die alles wat hij had, aan zijn zoon had gegeven en slechts een weinig voor zichzelf had behouden. Tenslotte verachtte zijn zoon hem en hij misgunde hem het voedsel, dat hij gebruikte. Op zekere dag, toen de vader binnenkwam, terwijl de zoon en zijn vrouw hun middagmaal hielden van een gans, schoven zij het vlees onder de tafel. Maar zie de kennelijke wraak Gods over deze goddeloze, onnatuurlijke zoon. Er vloog een vreselijk monster van onder de tafel, dat deze verachtelijke en ongelukkige man greep en hem doodde.

Indien iemand van u schuldig staat aan een of meer van de genoemde zonden, zo wens ik dat ge u daarover zult vernederen en u zult bekeren van uw boze wegen. Het zal goed zijn voor u de zes volgende overwegingen ter harte te nemen.

1. De gevolgen van uw gehoorzaamheid of ongehoorzaamheid zullen rusten op u en de uwen, tot in vele geslachten. Indien u gehoorzame kinderen zijt *in den Heere*, zo zult u en de uwen, de vruchten oogsten van uw gehoorzaamheid, in menigten van zoete ontfermingen, tot in geslachten. zo is de belofte: „Eer uw vader en uw moeder, hetwelk het eerste gebod is met een belofte, opdat het u welga en dat u lang leeft op de aarde,” Ef. 6 : 2 U weet dat God een oog van gunst en welgevallen sloeg op de Rechabiten. Jeremia werd tot hen gezonden om dit troostrijk woord tot hen te spreken: „Zo zegt de Heere der heirscharen, de God Israëls: Omdat gijlieden het gebod uws vaders Jonadabs zijt gehoorzaam geweest en hebt al zijn geboden bewaard en hebt gedaan naar alles wat hij ulieden geboden heeft, daarom alzo zegt de Heere der heirscharen, de God Israëls: Daar zal Jonadab den zoon Rechabs, niet worden afgesneden een man, die voor Mijn aangezicht sta, alle de dagen,” Jer. 35 : 18, 19. De zegeningen Gods, komen naar de belofte, over de gehoorzamen en Zijn vloek over de

ongehoorzamen. „Wie zijn vader of zijn moeder vloekt, diens lamp zal uitgeblust worden in zwarte duisternis.” Dat wil zeggen, dat hun levenslamp zal worden uitgeblust door de dood en hun ziel zal wegzinken in de zwartheid van de duisternis der hel.

2. Andere zonden worden hier altijd niet zo opmerkelijk gestraft, maar deze zonde ontkomt zelden aan een voorbeeldige straf, zelfs in dit leven.

De geschiedenis verhaalt ons van een grondbezitter in Leicester, die alles wat hij bezat aan zijn zoon had geschonken, alleen onder beding van een eenvoudig onderhoud aan de tafel van zijn zoon. Daarna, de zoon misnoegd zijnde, verbood hij zijn vader het huis. De volgende dag ontmoette Ds. Goodman, de leraar van de parochie, de jonge man, die een wandeling maakte door zijn landerijen. De leraar vroeg hem hoe hij het maakte. O, antwoordde hij: *heel goed*. Maar hij was nog niet ver van hem vandaan, of de jonge man werd onwel, zijn ingewanden vielen uit en ze steunende met zijn handen, kwam hij in zijn huis, liet Ds. Goodman roepen, betreurde zijn zonde tegen zijn vader en stierf zo.

Van een ander wordt ons verhaald door Dr. Taylor, in zijn grote boek over voorbeelden, dat iemand bij een verschil met zijn vader, wenste dat het huis zou verbranden, indien hij er ooit weer een voet in zou zetten. Enige tijd daarna, kwam hij in zijns vaders huis en het vloog in brand. Alleen deze goddeloze zoon werd door het vuur verteerd.

Ik zou voorbeelden van deze aard kunnen vermenigvuldigen, want inderdaad het rechtvaardige oordeel Gods, heeft ze vermenigvuldigd, maar ik noem alleen deze gevallen als afschrikwekkende voorbeelden.

3. Heidenen zullen in het oordeel tegen u opstaan en u veroordelen. Zij hadden nooit zulke voorschriften of voorbeelden als u hebt en nochtans zouden sommigen van de beter gearde heidenen eerder de dood gekozen hebben dan te doen wat u doet. Wellicht kent u de geschiedenis van de stomme zoon van Cresus, wiens liefde tot zijn vader, hem deed spreken, toen hij Cresus in gevaar zag. hoewel hij nooit eerder had gesproken, kon hij uitroepen: „O dood mijn vader niet!” Maar wat spreek ik van heidenen! De ooievaar in de hemelen, ja de beesten op de aarde, klagen de ongehoorzaamheid van kinderen aan.

4. Deze zonden zijn onverenigbaar met de ware vreze Gods, in wie ze ook worden gevonden. Een mens is waarlijk wat hij is in zijn huisgezin en voor zijn bloedverwanten. Hij, die een slecht kind is, kan nooit een goed christen zijn. Breng getuigenissen van uw Godzaligheid te voorschijn door middel van uw betrekkingen, daar ze anders mag worden verdacht van niet beter te zijn dan namaaksel. Spreek nooit van uw gehoorzaamheid aan God, terwijl uw ongehoorzaamheid aan de rechtvaardige bevelen van uw ouders, u tot een leuge naar maakt.

5. Er zal een tijd van scheiden komen, wanneer de dood het huisgezin zal opbreken. Wanneer die tijd komt, o hoe bitter zal dan de herinnering aan deze dingen zijn. Welk een doodsteek zal het zijn in uw beenderen, wanneer u zult zien uw vader of moeder liggende op het doodbed en u zult overtuigd zijn, dat ge u jegens hen hebt schuldig gemaakt aan vele overtredingen en misdragingen! Zij zijn nu buiten uw bereik, u kunt nu niet meer, hoe gaarne u ook zoudt willen, hun enige voldoening geven voor alles wat u hun hebt aangedaan. Maar, o hoe bitter zal de gedachtenis van deze dingen u zijn op zulk een tijd! Dit zal u zekerlijk meer ondraaglijk zijn dan hun dood, indien de

Heere uw ogen opent en u berouw geeft.

6. Indien u geen berouw toont, hoe vreselijk zal het dan voor u zijn, een vader of moeder te zien komen als getuigen tegen u, bij de rechterstoel van Christus! Hoezeer zij u ook hebben bemind en hoe dierbaar u ook aan hen waart in deze wereld, zij zullen getuigenis tegen u moeten afleggen. Nu, welk een ontstellende gedachte moet het voor u zijn, wanneer ge u voorstelt dat uw ouders voor den Heere zullen komen en moeten zeggen: 'Heere, ik heb dit kind vele honderden malen berispt over zijn zonde. Ik heb het raad gegeven, ik heb getracht het te overreden, en alle mogelijke middelen aangewend om het op het rechte pad te brengen, maar tevergeefs. Het was een kind der ongehoorzaamheid, er was niets mee te beginnen.' Nu wat denkt gij, hoe zult u dan gesteld zijn?

Besluit II.

Hebt u in Christus zulk een voorbeeld van gehoorzaamheid en van tedere liefde jegens ouders? Kinderen, volgt dan uw voorbeeld na daar het christenen past, zich Christus ten voorbeeld te stellen. Wat ook uw ouders zijn, gedraag u jegens hen zoals het betaamt bij uw belijdenis van uw geloof in Christus.

Ten eerste. Indien uw ouders Godvrezend zijn, hoed u dan, opdat u hen niet bedroeft door een onbehoorlijk gedrag. Zijt u waarlijk een christen? Dan zijt u uzelf aan hen verplicht door een dubbele band, beide van genade en natuur. O welk een zegen zouden sommige kinderen het achten, Godvrezende ouders te hebben, zoals u hebt!

Ten tweede. Indien uw ouders natuurlijke mensen zijn, wandel dan voorzichtig en vervul uw plichten op de meest precieze en op de meest nauwkeurige wijze, want hoe weet u kind, dat u niet een middel zult zijn tot zaligheid van uw ouders? Indien u nederig en ernstig met hen handelt en tracht hen te overreden om de weg ter zaligheid te overdenken, wie weet God mocht er Zijn zegen over willen gebieden. Wanneer u met hen spreekt op gepaste tijden en bij geschikte gelegenheden, met alle denkbare nederigheid en eerbied en ge voegt daarbij, voorzichtig en bescheiden, uw raad tot waarnemen van de plichten en u spreekt op gelijke wijze tot hen van uw bezorgdheid over hun staat, de Heere zou het als een middel kunnen gebruiken. Of u vertelt hen een passende geschiedenis, waaruit zij indrukken mogen bekomen van de genade en almacht Gods. Of u stelt hen een uitnemend voorbeeld voor, en laat hun eigen consciëntie een besluit trekken of een toepassing maken, liever dan dat u hetzelfde doet, zo is het immers mogelijk dat zij uw woorden in hun hart overdenken en bewaren, gelijk als Maria deed met de woorden van Christus. En wilt u dit alles vervolgen met uw ernstig roepen voor hen tot de hemel en met uw eigen dagelijks voorbeeld, zodat zij u niet kunnen verwijten dat uw woorden met uw daden in strijd zijn, dan mag u met geduld een gewenste uitwerking verwachten. Welk een gezegend instrument zou u kunnen zijn, tot hun eeuwige zaligheid.

Besluit III.

Laten zij, die kinderen hebben, die den Heere vrezen en die trachten Christus na te volgen in deze plichten, ze beschouwen als een zeldzame schat en als een erfdeel des Heeren en laten zij hen bemoedigen tot het opvolgen van hun plichten.

Hoe velen hebben in het geheel geen kinderen en hoe velen hebben zulke kinderen, die erger zijn dan in het geheel geen? Hoe vele kinderen zijn tot schande en hartzeer van hun ouders, wier grauwe haren zij met droefenis ten grave doen dalen.

Indien God u de zegen van Godvrezende kinderen heeft gegeven, dan kunt u daarvoor nooit genoeg dankbaar wezen, voldoende erkentelijk zijn voor zulk een gunst. O dat

God u ooit wilde vereren met het voorrecht kinderen voort te brengen voor de hemel. Welk een vergeoegdheid moet dat u geven, wat ook uw andere moeiten mogen zijn. Hoe aangenaam moet het voor u zijn wanneer u thuiskomt, Godvrezende betrekkingen te ontmoeten en te zijn in het midden van hen, die uw eigen gezin aangenaam voor u maken, door hun gehoorzaamheid. Welk een bijzondere vertroosting zal het voor u zijn, wanneer u gaat sterven, kinderen achter te laten, die in het verbond zijn en het eigendom van Christus, over wie u niet beangstigd hoeft te wezen, wanneer u niet meer zult zijn.

Wacht u er voor, zulke kinderen te ontmoedigen, daar u van hen veel moogt verwachten tot ere van God en tot troost voor uzelf.

Maak gebruik van het voorbeeld van Christus, Die u, voorging in zulk een volmaakte heiligheid, ten nutte van, al Zijn betrekkingen en u dit exempel heeft nagelaten,, opdat gij Zijn voetstappen zoudt navolgen. Amen.

3. Het derde Kruiswoord

En Jezus zeide tot hem; Voorwaar zeg Ik u, heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn. Lukas 23 : 43.

in deze schriftwoorden vindt u het derde uitnemende woord van Christus aan het kruis, waarin de Zaligmaker tot de boetvaardige moordenaar de rijkdommen van vrije genade uitspreekt. Deze man had zijn leven doorgebracht in goddeloosheid, en om zijn goddeloosheid moest hij nu zijn leven verliezen. De praktijk van zijn leven was laag en snood geweest, maar nu was zijn hart er over verbroken. Hij geeft blijken van bekering, ja de eerste vruchten van het bloed des kruises. In het vorige vers openbaart hij zijn geloof: „Heere, gedenk mijner, wanneer Gij in Uw koninkrijk zult gekomen zijn.” Hierop verklaart Christus hem, dat zijn zonden vergeven zijn en dat hij genadiglijk is aangenomen: „*Voorwaar zeg Ik u, heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn.*”

Wij hebben te beschouwen:

1. de inhoud van de belofte,
2. de persoon aan wie de belofte wordt gedaan,
3. de tijd wanneer deze belofte zou worden vervuld en
4. de bevestiging van de belofte, waardoor deze zondaar werd gerust gesteld.

Ten eerste. De inhoud van de belofte welke Christus deed, was, dat hij met Hem in het paradijs zou zijn. Door het paradijs bedoelt Hij de hemel zelf, welke ons hier wordt afgeschaduwed door een plaats van troost en vrede. Dit is de plaats waar begenadigde zielen worden ontvangen, wanneer zij van hun lichaam scheiden. Dit paradijs is de hemel zelf, en niet een derde plaats, zoals sommigen ten onrechte gemeend hebben. Dat Christus hier de hemel bedoelde is duidelijk uit 2 Kor. 12 : 2 en 4, waar Paulus verhaalt, dat hij is opgetrokken geweest tot in de derde hemel, waarvan hij in het vierde vers verklaart, dat hij is opgetrokken geweest in het paradijs. Dit is de plaats van zaligheid, bereid voor het volk van God. Zo vindt u ook, in Openb. 2 : 7: „Die overwint, Ik zal hem geven te eten van de boom des levens, die in het midden van het paradijs Gods is,” dat wil zeggen, dat de verlost en zullen hebben de meest volmaakte en onmiddellijke gemeenschap met Jezus Christus in de hemel. Dit is de inhoud van de belofte aan de moordenaar: *Gij*, dat is uw ziel, als uw edelste deel, „gij zult met Mij in het paradijs zijn.”

Ten tweede. De persoon aan wie Christus deze uitnemende en heerlijke belofte deed, was iemand, die wulps en gruwelijk had geleefd. Een verachtelijk en ellendig mens in de vorige tijd van zijn leven, die nu vanwege zijn goddeloosheid, was gekomen onder een rechtvaardig oordeel. Evenwel, in de laatste ogenblikken van zijn leven, geeft de Heere hem een boetvaardig, gelovig hart. Nu, bijna bij zijn laatste snik, wordt hij op een buitengewone wijze bekeerd, en geeft daarvan duidelijke bewijzen. Hij erkent en belijdt Christus in het midden van al de schande en smaad, die Hem in Zijn dood werden aangedaan. Hij verdedigt de onschuld van Christus en smeekt Hem nederig om genade. „Heere, gedenk mijner, als Gij in Uw koninkrijk zult gekomen zijn.”

Ten derde. De tijd waarop de belofte zou worden vervuld, was heden, op deze dag zult gij met Mij zijn in heerlijkheid. Niet na de opstanding, maar onmiddellijk, zodra als uw ziel van uw lichaam scheidt, zult gij de zaligheid genieten. Hier moet ik het bedrog aanwijzen van hen, die een staat van heerlijkheid terstond na de dood ontkennen voor gelovigen. Deze misleiders hebben, om niet in openlijke tegenspraak te komen met Gods Woord, de komma die achter „u” staat, verplaatst naar „heden” en door ze achter dit woord te zetten lezen zij: „Voorwaar zeg Ik u heden,” en brengen daarmee het woord „heden” in betrekking tot de tijd waarop Christus deze belofte gaf, en niet tot de tijd waarop zij vervuld zou worden. Indien zulk een vrijheid geoorloofd was, wat zou er dan van de Schrift gemaakt kunnen worden? Er is geen twijfel aan of Christus spreekt in deze uitdrukking van de tijd, waarop de moordenaar de heerlijkheid zal binnengaan: „Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn.”

Ten vierde. Wij vinden hier de bevestiging van deze troostrijke belofte, met Christus' plechtige verzekering: „Voorwaar zeg Ik u.” Hoger verzekering kan niet worden gegeven. Christus verklaart in deze bevestiging dat Hij bekwaam is te geven wat Hij belooft, en dat Hij niet belooft boven Zijn macht. Want in Zijn woorden is dit vervat: ‘De hemel en zijn heerlijkheid zijn de Mijne. Ik, die getrouw en waarachtig ben in Mijn beloften, heb nooit iemand, aan wie Ik Mijn woord heb gegeven, beschaamd doen uitkomen. Ik zeg het, Ik bevestig het plechtig: „Voorwaar zeg Ik u, heden zult gij met Mij in het paradijs zijn.”’

Hierin hebben wij drie duidelijke waarheden tot onze lering en vertroosting.

- I. De eerste waarheid is, dat er is een toekomende eeuwige staat, tot welke zielen overgaan door de dood.
- II. De tweede waarheid is, dat alle gelovigen wanneer zij sterven onmiddellijk worden ontvangen in een staat van heerlijkheid en eeuwige gelukzaligheid.
- III. De derde waarheid is, dat God soms, maar zeer zelden, mensen kort voor hun dood bekeert en toebereidt tot deze heerlijkheid.

I. Er is een toekomende eeuwige staat, tot welke zielen overgaan na de dood.

Dit is een voorname steen in het fundament, waarop de hoop en de verwachting van zielen berust. Overwegende dat onze hoop noodzakelijk even vast moet zijn als haar fundament, zal ik deze waarheid door vijf bewijzen staven. De bewijzen zijn de volgende:

1. Het aanzijn van God leert het ons.
2. De Heilige Schrift verklaart het nadrukkelijk.
3. De consciëntie van alle mensen hebben er besef van.
4. De vleeswording en de dood van Christus zouden zonder dat ijdel zijn.
5. De onsterfelijkheid van de ziel is er een waarborg voor.

1. Dat er een God is, moet voor ons een onweersprekelijk bewijs zijn, dat de zielen van mensen zullen overgaan in een toekomende staat, na dit leven. Indien er een God is, Die de wereld, welke Hij gemaakt heeft, regeert, zo moet Hij ze regeren door beloningen en straffen, die rechtvaardig zullen worden uitgedeeld aan goeden en kwaden. Hij zal onderscheid stellen tussen rechtvaardigen en goddelozen, tussen die Hem hebben gediend, en die Hem niet hebben gediend. Te stellen dat God een geslacht van schepselen, geschapen heeft dat vatbaar is geregeerd te worden door een zedelijke wet, en ze niet te regeren in overeenstemming met die wet, zou betekenen

dat zij tevergeefs gemaakt zijn. Dat is onbestaanbaar met Gods heerlijkheid, welke het einde van alle dingen is. Hen te regeren op een wijze, die niet aanpast bij hun natuur, kan niet bestaan met die oneindige Wijsheid, waaraan zij hun bestaan te danken hebben, en waardoor hun werken worden geregeld en bestuurd. Hen te regeren, op een wijze die overeenkomt met hun aard en natuur, door een wet van vergelding en wat hierin beloofd of bedreigd wordt niet uit te voeren, kan niet samengaan met de waarheid van Hem, Die niet liegen kan. Dit zou betekenen, dat mensen bedrogen werden, en het is onmogelijk dat zulks ooit zou voorkomen van een heilige en waarachtige God. Hij heeft een redelijk soort van mensen gemaakt, met geschiktheid te worden geregeerd door een zedelijke wet, waarin beloning werd toegezegd of straf bedreigd. God regeert de mens op een wijze, die gepast is voor zijn aard, Hij zegt: „Het zal den rechtvaardigen wel gaan, maar de goddelozen zal het kwalijk gaan." Deze beloften en bedreigingen zijn geen bedrog. Zij zijn niet uitgesproken enkel om de mens te verschrikken waar geen gevaar is, of te bemoedigen waar geen zegen is. Neen, wat God belooft of dreigt, moet vervuld worden, en ieder woord van God wordt vervuld. Maar het is blijkbaar dat in dit leven over het algemeen zulk een onderscheid niet wordt gemaakt door de Voorzienigheid, maar het schijnt dat allen op dezelfde wijze worden behandeld. Zoals het gaat met de rechtvaardigen, zo gaat het met de goddelozen. Ja, het gaat hier kwalijk met hen die God vrezen. Zij worden verdrukt, zij hebben veel tegenspoed en de goddelozen hebben voorspoed. Daarom moeten wij de gevolgtrekking maken, dat de rechtvaardige Richter van de ganse aarde in een andere wereld een iegelijk zal vergelden naar zijn werk.

2. Zoals het zijn van God het bewijst, zo openbaart het Woord der waarheid het. De heilige Schrift bevat rechtvaardige wetten, die gegeven zijn, om de mens daardoor te regeren. De wijze en heilige Rechter heeft ze vastgesteld en afgekondigd, opdat de mens zich daardoor zou laten leiden en besturen. In die wetgeving vinden wij beloften die worden gedaan aan de rechtvaardigen, of een volle beloning voor al hun gehoorzaamheid, lijdzaamheid en onderwerping, welk loon hun zal worden gegeven in de toekomstige wereld. Wij vinden daarin ook bedreigingen uitgesproken tegen de goddelozen. Het zijn bedreigingen van eeuwige angst en smart, als een rechtvaardige vergelding op hun zonden, welke zij zullen ontvangen in het eeuwige vuur. „Maar naar uw hardheid en onbekeerlijk hart vergadert gij uzelf toorn als een schat in de dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardig oordeel Gods, Welke een iegelijk vergelden zal naar zijn werken: dengenen wel die met volharding in goed doen, heerlijkheid en eer en onverderfelijkheid zoeken, het eeuwige leven; maar dengenen die twistgierig zijn, en die der waarheid ongehoorzaam zijn, maar der ongerechtigheid gehoorzaam zijn, zal verbolgenheid en toorn vergolden worden,” Rom. 2 : 58. zo ook in 2 Thess. 1, waar geschreven is: „Alzo dat wijzelf van u roemen in de gemeenten Gods, over uw lijdzaamheid en geloof in alle uw vervolgingen en verdrukkingen die gij verdraagt: een bewijs van Gods rechtvaardig oordeel, opdat gij waardig geacht wordt het koninkrijk Gods voor hetwelk gij ook lijdt; alzo het recht is bij God, verdrukking te vergelden dengenen die u verdrukken, en u die verdrukt wordt, verkwikking met ons, in de openbaring des Heeren Jezus van de hemel met de engelen Zijner kracht, met vlamvend vuur wraak doende over degenen, die God niet kennen, en over degenen, die het evangelie onzes Heeren Jezus Christus niet gehoorzaam zijn.” Aan deze duidelijke getuigenissen kon een grote menigte worden toegevoegd, indien het nodig ware. „Hemel en aarde zullen voorbijgaan, maar deze woorden zullen geenszins voorbijgaan.”

3. Gelijk het woord van God het openbaart, zo is er ook een besef van in de consciënties van alle mensen. Waar is de man wiens consciëntie nooit enige indruk had van hoop of vrees in de verwachting van een toekomstige wereld? Sommigen zullen zeggen, ja, maar die indrukken hebben wij uit kracht van opvoeding. Wij hebben zoiets in de Bijbel gelezen, of wij hebben het gehoord uit preken en daardoor zijn hoop en vrees in ons ontstaan. Dan vraag ik u, hoe de consciëntie van een heiden, die nooit de Bijbel gelezen of een preek gehoord heeft, indruk kan hebben van een toekomstige wereld? Zegt de apostel ons niet in Rom. 2 : 15, dat „de gedachten onder elkander hen beschuldigen of ook ontschuldigen?” Hun gedachten, die zij hebben ten opzichte van een toekomstige staat, beschuldigen hen of anders verontschuldigen zij hen. Hun hart wordt bemoedigd door het goede dat zij doen, en verschrikt door vrees vanwege het kwaad dat zij bedrijven. Indien er geen vergelding ware in de toekomstige wereld zou de consciëntie niemand beschuldigen wegens het kwade dat hij doet, noch verontschuldigen wegens het goede dat hij doet.

4. De vleeswording en de dood van Christus is niets dan ijdelheid, indien er geen toekomstig leven ware. Wat verwachtte Hij voor Zichzelf, of welke weldaden hebben wij door Zijn komst, indien er geen toekomstig leven ware? Nam Hij onze natuur aan, en verdroeg Hij dat verschrikkelijk lijden zonder verwachting voor Zichzelf, of voor Zijn volk? Indien gij zegt: Christenen hebben veel voorrechten door Hem, in dit leven, zo antwoord ik: De troost die zij hebben, ontstaat door geloof en verwachting van de vertroosting, in het eeuwige leven, die gekocht is door het bloed van Christus, Indien er geen hemel ware welke hun is toegezegd en geen hel waarvan zij zijn verlost, dan verblijden zij zich in een fabel en verblijden zich met ijdelheid. Hun troost is dan niet meer dan die van een bedelaar, die droomt een koning te zijn, en wanneer hij ontwaakt, bemerkt dat hij nog bedelaar is. Het is zeker dat het oogmerk van de dood van Christus was, ons van de toekomstige toorn te verlossen. Niet om ons te verlossen van een inbeelding, maar van een wezenlijke hel. Hij stierf om ons tot God te brengen, en een oorzaak te zijn van eeuwige zaligheid voor allen, die Hem gehoorzaam zijn, Hebr. 5 : 9.

5. De onsterfelijkheid van de ziel stelt het buiten alle twijfel. De ziel van de mens verschilt zeer veel van die van een beest. Alles wat in het beest is, moet voor stof gerekend worden, en moet daarom vergaan met het beest zelf. Maar zo is het niet met ons. Onze ziel is een redelijke geest, die kan leven en handelen in een staat, afgescheiden van het lichaam. „Wie merkt dat de adem van de kinderen der mensen opvaart naar boven, en de adem der beesten nederwaarts vaart in de aarde?” Pred. 3 : 21. Indien iemand betwist dat de mens een redelijk schepsel is, dan bewijst zijn eigen redenering dat hij redelijk is. Onze beschouwingen, onze hoop en vrees en onze bevattings van de eeuwigheid, bewijzen dat onze ziel onsterfelijk is en bekwaam om eeuwig te bestaan.

II. De tweede waarheid is, dat alle gelovigen, wanneer zij sterven onmiddellijk overgaan in een staat van heerlijkheid en eeuwige gelukzaligheid. „Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn.”

Deze waarheid wordt door godloochenaars ontkend. Zij menen dat zij leven en sterven gelijk de beesten en dat zij daarom zullen vernietigd worden. Anderen hebben gedacht dat er inderdaad een toekomstige staat van gelukzaligheid en ellende is, maar dat de ziel daartoe niet overgaat onmiddellijk bij de dood, wanneer zij wordt gescheiden van het lichaam. Zij menen dat de ziel zal slapen tot de dag der opstanding, en dan zal ont-

waken en de heerlijkheid binnengaan. Wij zeggen, dat de ziel, die droomt van een slaap tot de opstanding, hier in een diepe slaap ligt. Zou de ziel door de scheiding van het lichaam zo gekwetst of beschadigd worden, dat zij buiten het lichaam niet kan bestaan? Of hebben zij een dergelijk begrip in Gods Woord gevonden? Geenszins. De Schrift spreekt niet van zulk een slaap tussen de dood en de opstanding. Integendeel, de Schrift ontkent het. „Maar wij hebben goede moed, en hebben meer behagen om uit het lichaam uit te wonen en bij den Heere in te wonen,” 2 Kor. 5 : 8. Merk het op, de apostel zegt hier, dat zo spoedig hij buiten het lichaam zal zijn, hij bij den Heere zal wezen. En in Fil. 1 : 23 zegt dezelfde apostel, „dat hij begeert ontbonden te worden en met Christus te zijn; want dat is zeer verre het beste.” Indien zijn ziel zou slapen tot de dag der opstanding, waarom zou het dan beter wezen ontbonden te zijn, dan te leven? Indien zijn ziel zou slapen, kon hij veel beter leven, dan verkeren in zulk een staat na de dood. Hij genoot hier veel liefelijke gemeenschap met God door het geloof, maar dan zou hij niet genieten.

Ter verdediging van deze hun droom, wordt door hen aangehaald Joh. 14 : 3, waar staat: „En zo, wanneer Ik henen zal gegaan zijn en u plaats zal bereid hebben, zo kom Ik weder en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt, waar Ik ben.” Alsof uit deze woorden blijkt dat Christus Zijn volk niet tot Zich zal nemen, vóór Zijn tweede komst in de voleindiging der wereld. hoewel Hij in die grote dag alle gelovigen tot Zich zal verzamelen in één lichaam, en hen plechtig zal voorstellen aan Zijn Vader, is dit geen reden, waarom Hij niet iedere bijzondere gelovige ziel tot Zich zal nemen in het sterven, door de dienst der engelen. Indien dit niet waar is, hoe kan dan Christus in Zijn komst ten oordeel vergezeld zijn met tien duizenden van Zijn heiligen, die Hem zullen volgen wanneer Hij van de hemel komt? Judas vers 14.

U ziet dus dat de Schrift geen tijdruimte stelt tussen het sterven van een heilige en zijn verheerlijking. Gods woord spreekt van de heiligen die ontslapen zijn, als zijnde reeds met den Heere. En van de goddelozen die gestorven zijn, wordt gezegd dat zij reeds in de hel zijn, daar zij genoemd worden „de geesten die in de gevangenis zijn,” Hand. 1 : 25; 1 Petrus 3 : 19, 20. De gelijkenis van de rijke man en Lazarus is van dezelfde strekking, Luk. 16 : 23.

Maar laat ons vier dingen meer bijzonder beschouwen, opdat wij in dit opzicht volledig mogen voldaan zijn.

- (1) Waarom zou de zaligheid van gelovigen uitgesteld worden, terwijl, zo spoedig als hun ziel het lichaam verlaten heeft, zij bekwaam zijn om den Heere te zien gelijk Hij is? De ziel is er zo ver vandaan, door het lichaam ondersteund te worden, in de staat waarin het lichaam nu is, dat zij in de genieting van God er veel eerder door belemmerd en gehinderd wordt. „Wij hebben meer behagen om uit het lichaam uit te wonen en bij den Heere in te wonen.” Ons lichaam is een gevangenis voor onze ziel en belemmert de volheid en vrijheid van haar gemeenschap met God. Wanneer wij het lichaam verlaten, gaan wij naar huis. Dan is de ziel ontkomen als een vogel uit de strik des vogelvangens. Ik behoef er slechts aan toe te voegen, dat indien de boeien waarmee de ziel in en door het lichaam gebonden is, zo sterk en zovele zijn, dat zij zich niet zo vrij kan bewegen, om de vertroosting van Gods ten volle te genieten, dan zal zeker de aflegging van dat blok, of de bevrijding van de ziel van die last, geen verhindering voor haar kunnen zijn, te komen tot een grotere gelukzaligheid, welke zij zal genieten, wanneer zij van het lichaam zal ontslagen zijn.
- (2) Waarom zou de zaligheid en heerlijkheid van de ziel worden uitgesteld, tenzij God enig verder voorbereidend werk aan haar had te verrichten, eer zij toebereid is om

toegelaten te worden in heerlijkheid? Maar zeker, er wordt aan haar zulk een werk niet verricht, nadat zij door de dood van het lichaam gescheiden is. Alles wat in dat opzicht aan haar gedaan moet worden, geschiedt terwijl zij nog hier is. Wanneer wat nu verenigd is, ontbonden zal zijn, zullen alle middelen, plichten en ordinantiën ophouden. De werkdag is dan ten einde, en „de nacht komt, wanneer niemand werken kan.” Tot hetzelfde einde mogen wij deze woorden van Salomo aanhalen: „Alles wat uw hand vindt om te doen, doe dat met uw macht; want daar is geen werk, noch verzinning, noch wetenschap, noch wijsheid in het graf waar gij henen gaat,” Pred. 9 : 10. Daarom wordt onze verheerlijking niet uitgesteld, opdat wij te meer zullen worden voorbereid tot heerlijkheid. Indien wij niet voorbereid zijn wanneer wij sterven, zullen wij nooit voorbereid zijn. Wanneer wij sterven zal alles aan ons gedaan zijn, wat God voorgenomen had aan ons te doen. Daarom worden de zielen van de gestorven gelovigen genoemd: „De geesten der volmaakte rechtvaardigen.”

- (3) Wij vragen: Waarom zou onze zaligheid sluimeren, terwijl het verderf der goddelozen niet sluimert? God stelt hun ellende niet uit, en Hij zal gewisselijk ook onze zaligheid niet uitstellen. Indien Hij snel afrekent met Zijn vijanden, zo zal Hij niet traag of langzaam handelen met Zijn vrienden. Het is onmogelijk dat Hij minder genegen zou zijn tot daden van gunst aan Zijn kinderen dan tot daden van gericht aan Zijn vijanden. Allen die als Zijn vijanden sterven, zijn terstond verloren. Van Judas lezen wij, dat „hij heenging in zijn eigen plaats,” Hand. 1:25. Wat reden kan er dan zijn, waarom iedere gelovige niet op dezelfde dag als waarop hij sterft, met Christus in heerlijkheid zou zijn?
- (4) Hoe zou zulk een uitstel kunnen bestaan met het vurig verlangen van Christus om Zijn volk bij Zich te hebben, waar Hij is? Hoe zou uitstel te rijmen zijn met het onstuimig verlangen van de zielen der gelovigen om met Christus te zijn? Gij moogt zien de wederkerige vlammen van liefde en verlangen naar onderlinge blijdschap tussen de Bruidegom en Zijn bruid. „Die deze dingen getuigt, zegt: Ja, Ik kom haastelijk. Amen. Ja kom, Heere Jezus!” Openbaringen 22 : 20. Uitstel maakt hun hart ziek. De verwachting en het geloof, waarin de heiligen sterven, moeten bevredigd worden; en zekerlijk God zal ze niet teleurstellen. Ik ontken niet dat hun zaligheid meer volkomen zal zijn, wanneer hun lichaam, hun afwezige vriend, weer met hun ziel zal verenigd zijn, en zij tezamen delen zullen in gelukzaligheid. Maar dat verhindert niet, dat de ziel haar zaligheid geniet, terwijl het lichaam zijn rust neemt en slaapt in het stof.

III. De derde waarheid is, dat God soms, maar zeer zelden, mensen kort voor hun dood bekeert en toebereidt tot de heerlijkheid.

Er is een gelijkenis, maar slechts één, die spreekt van sommigen, die ter elfder ure werden geroepen, Matth. 20 : 9. Hiervan vinden wij een voorbeeld in onze tekst, en er is geen ander beschreven van iemand die zo geroepen werd. Wij erkennen, dat God dat mag doen, Zijn genade is Zijn eigen, en Hij mag ze uitdelen waar en hoe het Hem behaagt. Wij hebben altijd het goddelijk welbehagen te erkennen. Wie zal grenzen stellen of een perk zetten aan vrije genade, dan God alleen? Gewoonlijk bewijst Hij zulk een genade niet aan stervende zondaars. Maar niet omdat Hij niet kan, maar niet wil. Niet omdat hun harten zoverhard zijn door een gewoonte van zondigen, tot het einde van hun leven, want Zijn genade kan het hardste hart breken, maar omdat God hun deze genade op een meest rechtvaardige wijze onthoudt.

De gezegende Mr. Balney, de martelaar, hoorde een leraar op de volgende wijze prediken: „O gij oude zondaar, gij hebt deze vijftig jaar liggen vergaan in uw zonden,

meent gij nu nog zalig te worden? Meent gij dat het bloed van Christus u zal redden?" O, zei Mr. Balney, wat voor prediking van Christus is dit? Indien ik nooit een andere prediking dan deze had gehoord, wat zou er dan van mij geworden zijn? Nee, nee, oude zondaars of jonge zondaars, grote of, kleine zondaars, mogen niet van Christus worden afgehouden, maar men behoort hen te bemoedigen tot geloof en bekering. Want wie weet of niet de ingewanden van ontferming ten laatste rommelen over iemand, die zijn ganse leven lang genade heeft verworpen? Het was onwaarschijnlijk dat de moordenaar aan het kruis een paar uren voor zijn dood genade zou ontvangen. Dat hij ze ontvangen heeft, is geen reden om de tegenwoordige tijd van genade te verzuimen. Dat God soms Zijn genade verheerlijkt in een buitengewone weg, mag ook aan niemand vrijheid geven de gewone middelen der genade te verwaarlozen. Velen hebben zichzelf verhard in de wegen van zonde door dit voorbeeld van genade. Maar wij mogen niet verwachten, dat God aan ons zal doen, wat Hij deed aan de moordenaar aan het kruis. Wij mogen het daarop niet laten aankomen.

1. God heeft ons bevoorrecht met de gewone middelen van genade, welke deze zondaar niet had. Daarom kunnen wij zulk een buitengewone bekering niet verwachten. Dit arme schepsel hoorde, naar alle waarschijnlijkheid, nooit één predikatie, door Christus of door een van de apostelen uitgesproken. Hij heeft het leven van een struikrover gevolgd, en maakte zich niet druk over de godsdienst. Maar wij horen de prediking van Christus gedurig in onze samenkomsten. Wij hebben gebod op gebod, regel op regel. God schenkt ons de prediking van het evangelie, en daarbij werkt Hij gewoonlijk niet door wonderen. Toen Israël in de woestijn was, gaf God hun brood van de hemel, en kliefde de rots om hun drinken te geven. Maar toen zij in Kanaän kwamen, waar zij de gewone middelen tot onderhoud des levens hadden, hield het manna op.
2. Een bekering als die van de moordenaar mag in het algemeen door niemand verwacht worden, omdat zulk een tijd nooit weer zal aanbreken. Het is mogelijk, dat indien Christus nog eens moest sterven, en gij met Hem gekruisigd werd, gij bekeerd mocht worden in zulk een buitengewone en mirakeleuse weg. Maar Christus sterft niet meer. Zulk een dag zal nooit weer aanbreken. Het was een buitengewone dag. Christus werd in Zijn koninkrijk bevestigd en gekroond met eer en heerlijkheid. Er moesten op die dag buitengewone dingen gedaan worden, evenals wanneer een koning wordt gekroond. Dan worden de straten rijkelijk versierd en de wijn gaat rond. Grote misdadigers ontvangen pardon op zulk een dag, want de koning wil zijn edelmoedigheid en goedheid tonen. Het is de dag der blijdschap zijns harten.
3. Zulk een bekering mag als regel niet verwacht worden. Zulk een tijd zal nooit terugkeren en daarom zal er nooit dezelfde reden zijn voor zulk een bekering. Christus bekeerde de moordenaar aan het kruis, om een bewijs te geven van Zijn goddelijke macht op die tijd, toen Zijn macht bijna geheel bewolkt was. Maar op die dag brak de goddelijkheid van Christus door in verscheidene wonderen. De bovennatuurlijke verduistering van de zon, een sterke aardbeving, het scheuren van de rotsen en van het voorhangsel des tempels, alle deze gebeurtenissen waren een bewijs dat Hij Gods Zoon was. zo ook werd in de bekering van deze man op zulk een buitengewone wijze een bewijs gegeven van de Godheid van Christus. Ook door deze ongewone bekering werd aan hen die Hem kruisigden, een bewijs gegeven dat zij de Zoon van God aan het hout hadden genageld.
4. Niemand die onder de gewone middelen der genade leeft, heeft reden om een dergelijke bekering te verwachten. hoewel wij in deze bekering een voorbeeld

hebben van wat vrije genade vermag, is het toch een voorbeeld zonder belofte. God heeft er geen enkele belofte aan toegevoegd, dat Hij ook zo met iemand anders handelen zal. Nu, waar wij geen belofte hebben om onze hoop te voeden, daar kan zulk een hoop weinig nut voor ons hebben.

Toepassing

1. Is er een eeuwige staat, waarin zielen overgaan na dit leven, hoe kostbaar is dan de tijd van ons leven, daar onze eeuwige staat afhangt van de wijze waarop wij de tijd gebruiken. God heeft als het ware een geweldig gewicht gehangen aan een dunne draad. Hij heeft ons hier in een staat gesteld, waarin Hij ons wil op de proef stellen. Zoals wij gebruik maken van onze korte levenstijd, zo zullen wij varen tot in alle eeuwigheid. Iedere dag, ieder uur, ieder ogenblik van ons tegenwoordige leven, is van invloed op onze eeuwige staat. Geloofst gij dit, en verkwest gij uw kostbare tijd zo zorgeloos, zo ijdel? Hoe is dit met elkander te rijmen? Toen Seneca iemand aan een vriend die hem uitnodigde, hoorde beloven dat hij een week bij hem zou komen, zei hij tegen hem, *dat hij verwonderd stond, dat hij zo haastig die belofte deed.*

Wat, zei hij, zijt gij van plan zulk een belangrijk gedeelte van uw leven weg te werpen? Hoe kunt ge dat doen?

Het verkwesten van onze tijd is een zeker bewijs dat wij weinig gevoel hebben van het gewicht der eeuwigheid. Hoe redelijk is de zelfverloochening en ernst die de godsdienst van ons eist. Zij kunnen dienen om onze eeuwige zaligheid te bevorderen en te verzekeren. zo groot is de onevenredigheid tussen tijd en eeuwigheid, tussen dingen die wij zien en die wij niet zien, tussen de tegenwoordige voorbijgaande staat en de toekomstige onveranderlijke staat, dat niemand met recht een wijs man kan worden genoemd, die zijn liefste vermaak op aarde niet wil loslaten, indien het zijn eeuwige zaligheid in de weg staat. Ook kan niemand ontgaan het rechtvaardige oordeel van een grote dwaas te zijn, die, om te voldoen aan zijn smaak, en om een korte tijd aan zijn vlees genoeg te geven, een eeuwige heerlijkheid verliest. Darius had sterk berouw, dat hij een koninkrijk verloren had voor een teug water. Hij zeide: „O voor hoe kort een genoeg heb ik een koninkrijk verkocht!” Het was Mozes' keuze, en zijn keuze bewees zijn wijsheid, dat hij „liever met het volk Gods kwalijk gehandeld wilde worden, dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben,” Hebr. 11 : 25. Niemand zal iemand een dwaas achten te zijn, die een stuiver waagt met de kans honderd duizend gulden te verdienen. Maar het verschil tussen tijd en eeuwigheid is veel groter, ja eindeloos.

Indien daar zekerlijk zulk een eeuwige staat is, waarin zielen overgaan terstond na de dood, welk een verandering betekent dan de dood voor elk menselijk wezen. Wat een ernstige zaak is het, te sterven! Het is uw overgang uit de snelle rivier van de tijd in de onmetelijke en bodemloze oceaan van de eeuwigheid. Gij die nu verkeert met zichtbare schepselen, met mannen en vrouwen zoals u zelf bent, zult dan de wereld der geesten binnentreden. Gij die nu ziet de voortdurende verwisseling van dagen en nachten, de een na de ander voorbijvliegende, zult dan overgaan in een oneindig heden. In uw sterven doet gij een worp voor een eeuwigheid. Indien gij de teerling moest werpen voor uw tijdelijk leven, hoe zou uw hand beven van vrees. Maar wat heeft dit te betekenen, wanneer gij het vergelijkt bij een lot voor de eeuwigheid? De zielen der mensen slapen nu als het ware in hun lichaam. In de dood ontwaken zij en bevinden zij zich in de wereld van werkelijkheid. Laat dit u leren hoe gij u gedragen moet jegens stervende mensen wanneer gij ze bezoekt, maar ook om elke dag voor uzelf toebereidselen te maken. Wees ernstig, wees eerlijk, wees getrouw omtrent

anderen die naar de eeuwigheid afreizen. Handel zo ook met uw eigen ziel, elke dag. Bedenk welk een lang woord, welk een verbazingwekkende zaak eeuwigheid is. De gelovigen zullen na hun dood onmiddellijk met God zijn. Maar hoe verrassend heerlijk zal de hemelvoor hen zijn. Zij zullen daar niet ingaan voordat zij er over hebben gedacht. Neen, zij hebben daarbij in hun gedachten van tevoren dikwijls stilgestaan. Zij zullen er ook niet komen, zonder daartoe bereid te zijn. Integendeel, de meesten hebben een lange tijd van voorbereiding gehad. Maar het plotselinge en de grootheid van de overgang is verbazingwekkend voor onze gedachten. Welk een verandering zal dat zijn! Hier een ziel in het lichaam op aarde, temidden van het verkeer met mensen, levende tussen zichtbare voorwerpen, in een ogenblik overgebracht om met de Heere te zijn. Het ene uur nog op aarde, het volgende uur in de derde hemel. Nu aanschouwen zij de wereld en terstond staan zij onder een ontelbaar gezelschap van engelen, en van de geesten der volmaakte rechtvaardigen. Hoe groot zal die verandering zijn! Zij vallen in slaap en zien God. Zij bevelen hun ziel aan Christus, en worden door de engelen gedragen in de onzichtbare wereld, de wereld der geesten. Daar zullen zij leven als engelen Gods. Zij zullen leven zonder eten, drinken of slapen. Zij worden opgeheven van een ziekbed en gezet op een troon van heerlijkheid. Zij zullen een zondige, vermoeiende wereld verlaten, zij zullen ontslagen worden van een ziek en pijnlijk lichaam, en in één ogenblik volkomen genezen zijn, en zij zullen zich volmaakt gezond gevoelen en vrij van alle moeiten en ongesteldheden. U kunt niet indenken wat dat zal zijn. Wie kan zeggen wat zij aanschouwen, welke bevatting, welke gedachten, welke zaligheid hun zielen genieten, terwijl hun lichaam, dat zij verlieten, nog op het doodbed ligt uitgestrekt, eer het wordt weggedragen uit het oog van hun lieve, overlevende vrienden!

2. Indien gelovigen onmiddellijk met God zullen zijn na hun dood, waar zullen dan de ongelovigen zijn, en in welke staat zullen zij zich bevinden, onmiddellijk nadat de dood hun ogen heeft gesloten? Ach, wat zal de toestand zijn van hen die buiten zullen zijn? Weggerukt uit het lichaam, gescheiden van vrienden en verkwikkingen, en geworpen in een eindeloze ellende, in de duistere nacht van de afgrond. Zij zullen het licht van deze wereld nooit meer aanschouwen, nooit meer een vertroostend gezicht zien, nooit meer een aangenaam geluid horen, nooit meer het minste hebben van rust, vrede of vermaak, - wat een verandering is dit! Zij zullen de glimlachen en de eerbewijzen van mensen verwisselen met het fronsen en de toorn van God. In vlammen gehuld te zijn, en te drinken de onvermengde toorn van God, nadat gij enkele dagen geleden nog gekleed waart in zijde, en vervuld met de zoetigheden des levens, hoe is de staat der dingen voor u veranderd! Het was de droevige uitroep van een arme afvallige, toen hij de dood voelde naderen: *„O mijn arme, dwalende ziel; helaas waar ga je nu heen? Waar zult gij deze nacht uw verblijf hebben? Je zult nooit meer vermaken hebben, nooit meer vrolijk zijn!”*

Dan zal uw verblijf in uw huis en in uw lichaam afgelopen zijn, en er is een andere woning voor u bereid, maar het zal een woning der ellende zijn. Wanneer een heilige sterft, wordt als het ware, de hemel geopend om hem te ontvangen. Bij zijn komst wordt hij binnengehaald in de eeuwige woningen, in de erfenis van de heiligen in het licht. Wanneer een ongelovige sterft, moeten wij van hem zeggen: „De hel van onderen is beroerd om hem tegemoet te gaan, wanneer hij komt,” Jes. 14 : 9. Geen spelen meer, geen koppen wijn, geen bed van genoegens zult gij meer hebben. Hoe meer gij daarvan had op aarde, hoe meer ondraaglijk de verwisseling voor u zal zijn. Indien de heiligen onmiddellijk met God zullen zijn, de anderen moeten onmiddellijk met satan zijn.

3. Hoe weinig reden hebben zij, die zo spoedig met den Heere zullen zijn, bevreesd te zijn voor de dood. Sommigen beven bij gedachten aan de dood. Zij schrikken wanneer het woord maar wordt genoemd. Zij zouden liever hier blijven in enige drukkende ellende, dan sterven, omdat zij bevreesd zijn voor de overgang. Maar gij, die deel hebt aan Christus, behoeft zo niet te beven. Gij kunt niets verliezen bij uw verandering. De woorden dood, graf en eeuwigheid mogen een andere klank in uw oren hebben, en mogen aangename indrukken in uw hart geven. Wanneer het aardse huis uws tabernakels verbroken zal worden, zult gij bekleed en niet naakt bevonden worden. Gij hebt een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen. Het is slechts één stap van het aardse huis naar het hemelse. O, u behoort verkwikkende gedachten te hebben over die grote en laatste verandering. Maar waarom dring ik er op aan dat gij niet bevreesd zult zijn voor de dood! Uw plicht ligt veel hoger.

4. Indien gelovigen onmiddellijk met God zullen zijn na hun dood, dan is het hun plicht naar de dood uit te zien, en menige verlangende blik op hun graf te werpen. zo deed Paulus: „Ik heb begeerte ontbonden en met Christus te zijn; want dat is zeer verre het beste.” De zegeningen van deze verwisseling zijn onuitsprekelijk. Gij krijgt goud voor koper, wijn voor water, het wezen inplaats van de schaduw, een blijvende heerlijkheid voor voorbijgaande ijdelheid. Indien het stof maar eens uit uw ogen geblazen werd, opdat gij de hemelse heerlijkheid mocht zien, hoe vermoeid zoudt gij zijn van het leven en hoe gewillig om te sterven. Maar ziet toe, dat gij een goede en vaste grond van verwachting hebt, en stelt een zaak van zo groot belang niet uit tot het laatst. hoewel God u in uw laatste uren het vertrouwen op Hem kan geven, laat het daarop niet aankomen, want het is de gewone weg niet.

Zeer vele vertroosting, onderwijzingen en waarschuwingen liggen in de tekst.

Wij willen u enkele noemen.

Ten eerste. Laten zij, die genade hebben gevonden in de avond van hun leven, de buitengewone genade, die hun geschonken is, bewonderen. O dat God de zemelen wilde aannemen, terwijl satan de bloem van uw leven heeft gehad.

Marcus Victorius, een zeer oud man in de eerste eeuwen van de christelijke kerk, werd op zijn oude dag bekeerd van het heidendom tot het christendom. Hij ging naar een leraar en vertelde hem, dat hij met zijn ganse hart het christelijk geloof had aangenomen en omhelsd. Maar de leraar en de kerk vertrouwden hem niet gedurende een lange tijd. De reden daarvan was, dat een bekering op die leeftijd zo ongewoon was. Maar nadat hij duidelijk blijken had gegeven van zijn bekering en van de oprechtheid van zijn geloof, werden psalmen gezongen en vele uitroepen gedaan, daar het volk overal riep: *Marcus Victorius is christen geworden!*

Dit is beschreven als een wonder. Indien God zulke wonderen aan sommigen van u heeft gewerkt, hoeveel oorzaak is er dan voor u, om meer voor Hem te doen dan anderen doen. Welk een wonder van genade, u uit de hel te rukken, terwijl uw ene voet er reeds in was! Om ten laatste aan u te verschijnen, terwijl gij verhard waart door de gewoonte van zondigen, zodat van u mocht gezegd zijn: „Kan een moorman zijn huid veranderen of een luipaard zijn vlekken?” Welk een rijkdom van ontferming is aan u geschonken!

Ten tweede. Laten onze tekstwoorden dezulken overtuigen, die hoewel zij reeds grijze haren hebben, nog in een onbekeerde staat zijn. Zij zijn nog daar waar zij waren toen zij in de wereld kwamen, of liever gezegd, nog verder af. Bedenk toch, dat gij vol van

dagen zijt en vol van zonden, dat uw tijd bijna voorbij is, en uw grote werk nog niet begonnen. Er zijn nog slechts enkele zandkorrels in het bovenste gedeelte van uw zandloper, die naar beneden moeten komen, en daarna zal uw bekering onmogelijk zijn. Uw zon gaat onder. Uw nacht komt. De avondschaduwen beginnen zich over u uit te strekken. Gij hebt één voet in het graf en één in de hel. O bedenk, indien alle gevoel en besef u niet verlaten heeft, gelijk uw frisse jeugd is vergaan, overdenk bij uzelf in welk een droevige toestand gij zijt. O sta op, daar gij slechts weinig tijd hebt, om de middelen waar te nemen. Strijdt om dat werk te doen, hetwelk gij nooit gedaan hebt. Stelt het niet langer uit, dat hebt gij reeds teveel gedaan. Misschien hebt gij deze zestig, zeventig of tachtig jaren voornemens gehad om uw leven te veranderen, maar tot op heden gaat gij nog voort in dezelfde weg. Bemerkt gij nog niet hoe de satan u heeft bedrogen met uw ijdele voornemens, en dat hij u reeds heeft gebracht op de rand van het graf en van de hel?

Ten derde. Laat dit een roeping en waarschuwing zijn voor alle jonge mensen om tijdig met God te beginnen. Wacht u voor uitstel tot het laatst, gelijk duizenden voor u gedaan hebben, tot hun eeuwig verderf. Nu is het uw tijd, indien gij begeert in Christus te zijn. Nu is het de tijd, indien gij enig gevoel en besef hebt van het gewicht en de waarde van eeuwige dingen. Ik weet dat uw leeftijd is de tijd van de begerlijkheid der jonkheid, en dat die geen lust hebben in ernstige gedachten over dood en eeuwigheid. Gij zijt meer genegen om uw genoegens te overdenken, en deze ernstige dingen hoopt gij te overdenken, wanneer gij ouder zult zijn. Maar laat mij u daarvoor waarschuwen, om de volgende redenen:

1. Begeef je nu tot het werk van de waarheid, daar je nu meest vatbaar bent voor indrukken. Je harten zijn nu teer, en uw genegenheden zijn zoekende. Nu is het de tijd, waarin je het meest geschikt bent een keuze te doen.
2. Dit is het meest vrije gedeelte van je leven. Het is de morgen van uw leven, zoals de morgen van een dag. Indien een man enig werk heeft te doen, laat hem daarvoor de morgenstond nemen. In het midden van de dag wordt hij soms verhinderd door andere zaken die tussenkomen, of hij vergeet het.
3. Je leven is onzeker. Je hebt geen zekerheid dat je de leeftijd van je vaderen zult bereiken. Er zijn graven op het kerkhof juist van uw leeftijd. Een Joods spreekwoord zegt: *Er zijn op Golgotha hoofdschedels van alle soorten en maten.*
4. God zal je niet sparen omdat je jonge zondaars bent of kleine zondaars, indien je in ongelooft sterft. Indien je meent niet oud genoeg te zijn om de Heere te zoeken, herinner je dan, dat je oud genoeg zult zijn om verloren te gaan, indien je zonder Christus sterft. Er zijn zowel rijsjes als blokken in het vuur van de hel.
5. Je leven zal meer nuttig en dienstbaar aan God zijn, wanneer je Hem jong leert kennen en Hem vroeg begint te zoeken. Augustinus had berouw, dat hij zo laat was begonnen en God niet eerder had gekend.
6. Je leven zal zoeter zijn, wanneer de morgen aan de Heere is toegewijd. De eerstelingen heiligen de gehele oogst. Het zal een aangename en vredige invloed hebben op alle uw dagen, welke verwisselingen, moeiten en kruisen ook je deel mogen zijn. Amen.

4. Het vierde Kruiswoord

En omtrent de negende ure riep Jezus met een grote stem, zeggende: Eli, Eli, lama sabachtani? Dat is: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?"

Matthéüs 27 : 46.

Dit vers bevat het vierde gedenkwaardige woord van Christus aan het kruis. Het zijn woorden die bekwaam zijn om het hardste hart te breken. Het is de stem van de Zoon van God in zielsangst en doodstrijd. Zijn lijden was zwaar geweest, zeer zwaar in de vorige tijd Zijns levens, maar nooit tot zulk een uiterste gekomen als nu, toen deze hemelverscheurende en hartverbrekende uitroep van Hem uitging, uitgestrekt zijnde op het kruis: *Eli, Eli, lama sabachtani!*

Hier hebben wij te beschouwen de tijd, de oorzaak en de omstandigheden van deze droevige klacht.

1. De tijd toen Hij riep, was „omtrent de negende ure,” of te drie ure in de middag. De Joden verdeelden de nacht in vier nachtwaken, en de dag op dezelfde wijze in vier delen. Deze werden genoemd naar het uur van de dag waarop het vierendeel eindigde. Zodat wanneer wij hun dagverdeling volgen, waarvan het eerste deel begon te zes ure in de morgen, komt de negende ure overeen met drie uur in de middag bij ons. Het uur is zorgvuldig door de evangelisten opgetekend, opdat wij zouden weten hoe lang Christus aan het kruis heeft geleden, beide in ziel en lichaam. Het heeft min, stens drie volle uren geduurd. Tegen het einde was Zijn ziel zo benauwd en overstelpt, dat deze smartvolle uitroep, terwijl Hij in bittere zielsnood verkeerde, losbrak: „Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?"

2. De oorzaak van de klacht was niet de wrede pijn die Hij in Zijn lichaam gevoelde. De oorzaak was niet dat Zijn Naam gesmaad en gehoond werd. Hij spreekt daarover geen enkel woord. Alle deze smarten werden verzwoegen door de smart van verlating. Gelijk de rivier zich oplost in de zee, zo werden alle Zijn benauwdheden opgelost in Zijn voornaamste smart en droefheid, dat Hij van God verlaten was. Hij scheen alle smarten niet te tellen, en klaagt alleen over wat zwaarder woog dan duizend kruisen, dat Zijn Vader Hem verlaten had. „Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?" Het is een meer inwendig kruis dat Hem drukt; duisternis over Zijn ziel; de verberging van Zijns Vaders aangezicht voor Hem; dit waren smarten die Hem nu voor het eerst overvielen. Hij legt Zijn gehele ziel in Zijn droevige klacht. Zijn ziel was de plaats waarop Hij wees, waarin alle Zijn smarten samenkwamen, in de tijd van Zijn grootste zielsangst.

3. De omstandigheden waaronder Hij Zijn klacht uitte, waren niet als van een stervend mens, wiens kracht vergaan is, maar Hij riep met grote kracht, leven en gevoel. Zijn kracht brak uit met geweldige onstuimigheid. Hij verzamelde al Zijn levenskracht, en wekte alle vermogens van Zijn ziel op toen Hij Zijn smart uitriep. Er is een sprekende verdubbeling in Zijn roepen, als bewijs dat Hij met grote hevigheid Zijn ziel heeft uitgestort. Het was niet enkel: Mijn God, maar Hij verdubbelt en roept: „Mijn God, Mijn God!" als iemand in uiterste nood. zo deed Elisa, toen Elia van hem werd weggenomen door vurige wagenen en paarden. Toen riep Elisa: „Mijn vader, mijn vader!" 2 Kon. 2 : 12. Om de kracht van Zijn roepen te versterken, komt Christus tot

Zijn Vader met een zielroerende vraag: „Waarom hebt Gij Mij verlaten?” Wij hebben redenen om verbaasd te staan bij de smart en benauwdheid, die uit deze vraag spraken. Christus wendde Zich met ongewone woorden tot den Vader en riep: Waarom aldus Mijn Vader? Waarom verbergt Gij Uw aangezicht voor Mij, daar het nooit eerder voor Mij verborgen was? Waarom is het nu voor Mij verborgen, terwijl Ik verkeer in een afgrond van smarten en benauwdheid?

Er was iets vreemds, iets wonderlijks in de klacht van Christus tot Zijn Vader. „Eli, Eli, lama,” waren Hebreeuwse woorden, en „sabachtani” is een woord gesproken in de Syrische taal. Hij roept tot Zijn Vader in de Hebreeuwse en Syrische taal, het waren woorden waarin grote nadruk ligt. Het was een wonderlijke en verbaasdmakende ure.

Leer. *Het was noodzakelijk dat Christus tot het uiterste leed, opdat Hij als Borg de smarten en angsten voor Zijn volk zou dragen, tot volmaakte voldoening aan God, waarom de Vader Zich voor Hem verborg, in de uren van Zijn grootste ellende.*

Wij willen uit deze leer u drie zaken voorstellen.

- I. De verlating zelf.
- II. Het doel van deze verlating.
- III. De uitwerking, die deze verlating op Christus had.

I. Wij zullen eerst spreken van de verlating zelf.

In het algemeen verstaan wij onder goddelijke verlating, dat God Zich van iemand onttrekt. Hij onttrekt niet Zijn wezen, want dat vervult altijd hemel en aarde, en dat blijft altijd hetzelfde. Maar verlating betekent het inhouden van de tekenen van Zijn gunst, genade en liefde. Wanneer men deze tekenen kwijt is, zegt men God kwijt te zijn.

Dit heeft plaats geheel en volkomen, of slechts tijdelijk. In de eerste betekenis zijn de duivelen voor eeuwig van God verlaten. Zij verkeerden eens in Zijn gunst en liefde, maar zij zijn voor altijd uit Zijn gemeenschap gevallen en uitgestoten. God heeft Zich zó van hen onttrokken, dat Hij ze nooit weer in Zijn gunst zal opnemen.

In de tweede betekenis of in de tijdelijke verlating, onttrekt Hij Zich soms van Zijn liefste kinderen. Dat wil zeggen, dat Hij voor een tijd alle troostlijke openbaringen van Zijn gunst en liefde wegneemt, en Zich tegen hen gedraagt als een vreemde, hoewel Zijn liefde tot hen niet verandert of vermindert.

Deze wijze van verlating, welke slechts tijdelijk is, en bestaat in een mindere mate van openbaring van God aan de ziel, wordt onderscheiden in een verlating tot beproeving des geloofs, in een verlating tot waarschuwing, in een verlating tot kastijden en in een verlating tot boete en berouw.

1. De verlating tot beproeving des geloofs dient om het geloof op de proef te stellen of wij op Hem vertrouwen in duisternis.
2. De verlating tot waarschuwing overkomt den gelovige, opdat hij van de zonde zal worden teruggehouden.
3. De verlating tot kastijding is de roede Gods om Zijn volk te kastijden vanwege hun zonde.
4. De verlating tot boete en berouw wordt niet opgeheven, voordat het kwaad dat zondaars bedreven hebben, verzoend is

De verlating waaronder Christus kwam was een deel van de vloek over onze zonden, en Zijn dragen daarvan was een voornaam deel van de verzoening die Hij opbracht voor onze zonden.

Om meer in bijzonderheden te tonen de aard en natuur van de verlating, die Christus moest ondergaan van den Vader, zal ik ze eerst ontkennenderwijs en daarna stellenderwijs verklaren.

Ten eerste, zal ik daarvan ontkennenderwijze spreken.

1. Toen Christus uitriep dat Hij van God verlaten was, betekende dat niet, dat er een ontbinding plaats had van de persoonlijke vereniging van de twee naturen. Het betekende niet dat de band welke de menselijke natuur met de persoon van Christus verbond was losgemaakt, of dat er een scheiding plaats had. Neen, toen Hij van God verlaten was, bleef Hij nog waarlijk en wezenlijk Godmens in één persoon.
2. Toen Christus klaagde dat Hij van den Vader verlaten was, bedoelde Hij niet dat de goddelijke ondersteuning, waardoor Hij alle smarten en lijden tot op dat ogenblik gedragen had, was weggenomen. Neen, hoewel de Vader Hem verliet, evenwel ondersteunde Hij Hem. Dit is te besluiten in de woorden van Christus: „Eli, Eli,” waarmede Hij den Vader aansprak. Deze woorden betekenen: „Mijn sterke God, Mijn sterke God.” God was met Hem om Hem te ondersteunen, toen de openbaring van liefde en gunst werd ingetrokken. In verband met de ondersteunende tegenwoordigheid Gods, welke met Hem was, toen Hij aan het kruis hing, lezen wij: „Zie Mijn Knecht, Dien Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene, in Dewelke Mijn ziel een welbehagen heeft,” Jes. 42 : 1. En deze woorden: „En nochtans ben Ik niet alleen, want de Vader is met Mij,” Joh. 16 : 32.
3. In de klacht van Christus lag niet opgesloten, dat de Vader de heiligheid van Christus had ingetrokken, of dat Hij den Geest der heiligheid, waarmede Hij gezalfd was boven alle Zijn medegenoten, had teruggenomen. Nee, nee, toen Hij verlaten was, bleef Hij even heilig als altijd. Hij had minder vertroosting, maar niet minder heiligheid dan tevoren. Een verlating, die de heiligheid van Christus zou verminderd hebben, zou oorzaak geweest zijn dat Christus tevergeefs gestorven was. Zijn offerande zou dan Gode niet zijn geweest tot een welriekende reuk.
4. De liefde van God was niet zo onttrokken aan Christus, dat de Vader geen liefde tot Hem of geen vermaak in Hem had. Dit was onmogelijk, want de Vader kon evenmin ophouden Christus lief te hebben, als Zichzelf lief te hebben. De liefde Gods was niet veranderd in wraak, hoewel de wraak van God aan Hem werd betoond als onze Borg, en de liefde van God verborgen werd voor Zijn geliefde Zoon.
5. Hoewel Christus verlaten was, Hij was niet verlaten voor altijd. Het was slechts gedurende een paar uren dat de donkere wolk over Zijn ziel hing. De duisternis ging spoedig voorbij, en het vriendelijk en liefdevol aangezicht Gods scheen weer even helder voor Hem als ooit.
6. Het was niet een wederzijdse verlating, het was geen verlating van beide kanten. De Vader onttrok Zich, maar Hij onttrok Zich niet aan Zijn Vader. Toen de Vader Zich verborg, begon Hij te roepen: „Mijn God, Mijn God.”

Ten tweede, zullen wij stellenderwijs van deze onuitsprekelijk gewichtige zaak, de verlating waarin Christus kwam, spreken. hoewel de verlating niet was een ontbinding van de persoonlijke vereniging, niet was een afsnijding van goddelijke ondersteuning, niets wegnam van de heiligheid van Christus, niet Zijns Vaders liefde in haat veranderde, niet een altijddurende verlating was, niet een wederzijdse verlating was, evenwel was het,

1. Een zeer droevige verlating, zoals in alle opzichten nooit door iemand is

ondervonden, en ook niet door iemand kan worden gedragen tot aan het einde der wereld. Al Zijn vorig lijden was klein, vergeleken bij het lijden in deze ure. Al Zijn ander lijden onderging Hij in Zijn lichaam, maar dit in Zijn ziel. Zijn ander lijden kwam voort uit de handen van verachtelijke mensen, maar dit lijden kwam voort uit de hand van een liefhebbende Vader. Hij leed beide in lichaam en ziel, maar het lijden van Zijn ziel was de ziel van Zijn lijden. Onder al Zijn vorig lijden deed Hij Zijn mond niet open, maar dit lijden raakte het leven van Zijn ziel, zodat Hij niet anders kon doen dan uitroepen: „Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?”

2. Deze verlating was het dragen van de straf, die op Hem gelegd was, opdat Hij voldoen zou voor onze zonden, welke verdienden dat God ons voor altijd zou verlaten, zoals de verdoemden voor eeuwig verlaten zijn. Het roepen van Christus was als het roepen van hen die voor eeuwig weggeworpen zijn; het waren de hel en de tormenten der hel, die Christus onze Borg voor ons droeg. Er ligt een tweevoudige ellende op hen, die verloren zijn, een pijn van gevoel, en een pijn van gemis. Dit moest ook Christus dragen, want Hij had niet alleen het gevoel van de toorn Gods over de zonde, maar ook gevoelde Hij een afsnijding en onttrekking van alle gevoelige gunst en liefde. Daarom heeft Hij gezegd: „Nu is Mijn ziel ontroerd,” Joh. 12 : 27. Deze woorden betekenen, ontroerd, als zij die in de hel ontroerd zijn.

Hoewel God Zijn ziel niet verliet in de hel, zoals anderen verlaten zijn, had Hij nochtans de schuld te betalen van hen, die anders eeuwig zouden verlaten zijn. Het lijden dat Hij in deze bange ure onderging, was meer dan alles wat onze ziel had moeten lijden tot in alle eeuwigheid.

3. Deze verlating was wezenlijk en niet denkbeeldig. Christus was hier niet het zinnebeeld van een verlaten ziel, en sprak niet alsof God de troost en invloed van Zijn liefde van Hem had weggenomen, maar het was werkelijk zo, Christus was van God verlaten. De Godheid hield te dezer tijd alle troost en alle gevoelens van liefde in, van de menselijke natuur van Christus, en kwam alleen te hulp om Hem te ondersteunen. De bittere uitroep van de Borg geeft genoegzame blijken van de wezenlijkheid van Zijn lijden. Hij deed niet alsof Hij leed, maar Hij gevoelde de last van Gods toom ten volle.

4. Deze verlating had plaats in de tijd dat Hij de grootste behoefte had aan troost. Nimmer in Zijn ganse leven op aarde had Hij de vertroosting Gods zo nodig als nu. Zijn Vader verliet Hem op een tijd, toen alle aardse vertroosting Hem hadden verlaten, en alle golven en baren van uitwendige en inwendige verschrikkingen op Hem afkwamen. Zijn vrienden stonden van verre, en alleen barbaarse vijanden omringden Hem. Toen pijn en schande en ellende Hem neerdrukten, toen, ja toen verborg God Zich ook voor Hem, opdat Zijn lijden volkomen zou zijn.

5. Het was zulk een verlating, dat alleen de ondersteuning des geloofs Hem overbleef. Hij had nu niets anders dan Zijn Vaders verbond en belofte overgehouden, om daarop te steunen. Zijn geloof hierin openbaarde zich zeer duidelijk in Zijn klacht die in onze tekst wordt genoemd. Want hoewel alle troostrijk uitzicht op God, en alle gevoel van liefde waren afgesneden, kleefde nochtans Zijn ziel God aan, toen Hij uitriep: „Mijn God, Mijn God” Het gevoel van Zijn smart sprak zowel als Zijn geloof, maar geloof zegt eerst: „Mijn God!” voor dat het gevoel een woord spreekt van Zijn verlating. Zijn geloof ging vooraf aan Zijn klacht over Zijn lijden. hoewel Hij daarna Zijn klacht uitroept uit het gevoel van Zijn benauwdheid, spreekt Hij toch twee woorden van

geloof, tegen èèn van gevoel. Het is: „Mijn God, Mijn God!” tegen één woord over Zijn verlating. Zijn geloof sprak eerst, en het sprak tweemaal, terwijl smart en gevoel slechts eens spraken. En daar geloof eerst sprak, en tweemaal zoveel als gevoel, zien wij daarin een bewijs dat het vertrouwen van geloof sterker was dan de verschrikking van Zijn lijden. Hij doet een beroep in vertrouwen op God, als Zijn God, toen Hij uitriep: „Mijn God, Mijn God!” en Hij spreekt Zijn klacht slechts vragenderwijze: „Waarom hebt Gij: Mij verlaten?”

Zijn geloof legde de hand op God, onder de meest gepaste naam en titel: „Eli, Eli!” of „Mijn sterke God, Mijn sterke God!” In het aanroepen van Zijn Vader onder deze naam, zegt de lijdende Borg: o Gij, bij Wie is oneindige en eeuwige kracht, Gij hebt tot hiertoe Mijn menselijke natuur ondersteund, en naar Uw belofte Uw Knecht versterkt door Uw rechterhand, en zult Gij Mij nu verlaten? Mijn sterke God, Ik leun op U. Deze ondersteuning en toevlucht des geloofs hielden Christus staande, terwijl alle baren en golven over Hem heen gingen. Door deze kracht stond Hij, toen alle zichtbare en gevoelige troost wegtrok van Zijn ziel en lichaam.

Dit is een ware, hoewel korte beschrijving van de aard en het karakter van de verlating van Christus.

II. Laten wij nu het doel van deze verlating beschouwen.

Het grote doel en einde van dit zwaarste gedeelte van het lijden van de Borg was: Voldoening en heiliging.

(1.) Voldoening moest worden opgebracht voor onze zonden, welke verdienden dat wij geheel en voor eeuwig van God verlaten zouden zijn. Dit is de vergelding voor elke zonde, en zij die verloren zijn, zullen het tot in alle eeuwigheid gewaar worden. God heeft hen voor eeuwig verlaten, maar niet naar Zijn tegenwoordigheid. De rechtvaardige God is nog bij hen, de almachtige God is nog bij hen, de wraakvorderende God is voor eeuwig bij hen, maar de genadige. God is heengegaan, voor eeuwig heengegaan. En zo zou Hij Zich voor eeuwig onttrokken hebben aan iedere ziel die gezondigd heeft, indien niet Christus die straf voor ons in Zijn eigen ziel had gedragen. Indien Hij niet had uitgeroepen: „Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?” zo hadden wij in het diepste van de hel voor eeuwig moeten uitschreeuwen, deze ontzettende klacht: *o rechtvaardige God, o vreeslijke God, Gij hebt mij voor eeuwig verlaten.*

(2.) Zoals voldoening werd beoogd in de verlating van Christus, zo werd er ook in beoogd de heiliging van al de verlatingen van des Heeren volk op aarde. Want Hij is eerder verlaten geweest dan wij, en Hij is verlaten geweest voor ons. Wanneer God Zich voor ons verbergt, dan wordt die verberging voor ons geheiligd in de verlating van Christus, en wordt voor de gelovigen veranderd in ontferming. Vandaar de kostelijke vrucht en dierbare uitwerking van onze verlatingen. De verberging van Gods aangezicht wekt ook de ziel van de gelovige op tot ernstig gebed. „Mijn stem is tot God en ik roep, mijn stem is tot God, en Hij zal het oor tot Mij neigen,” Ps. 77 : 2. De verlating houdt de verzochte ziel terug van zonde, zij verlevendigt vroegere bevinding, zij verhoogt de waarde van de goddelijke tegenwoordigheid voor de ziel, en zij leert ons Christus vaster aan te kleven dan ooit te voren. Deze en vele andere zijn de kostelijke vruchten van de geheiligde verlating. Maar hoeveel en hoe goed deze uitwerkingen ook zijn, wij hebben ze alle te danken aan Christus als de oorzaak daarvan. Hij wilde om onzentwille gaan door die droevige en donkere vallei, opdat wij er deze zegeningen uit mochten verkrijgen. zo dan, de Godheid onttrok alle vreugde en troost aan de mensheid van Christus op het einde van Zijn leven. De onttrekking van deze vreugde en troost, die niet hadden opgehouden in Zijn ziel te vloeien in een

onbeperkte mate, tot deze tijd van Zijn lijden, moet noodzakelijk op het oog gehad hebben de voldoening voor ons en de heiliging van onze verlatingen. Dat maakt alle onze tijdelijke verlatingen meer tot een zegen dan tot een vloek voor ons.

III. Wij willen nu beschouwen de uitwerking van deze verlating op Christus.

Ofschoon ze Hem niet tot wanhoop dreef, zoals de roomsen valselyk zeggen dat Calvijn heeft beweerd, heeft ze Hem evenwel ten uiterste ontsteld en verbaasd, en Zijn ziel was bijna verzwoegen in de diepten van ellende en ontsteltenis. Zijn geroep was een roepen uit de diepte, van een ziel benauwd tot de dood toe. De Heere Jezus was nooit te voren in zulk een toestand geweest. Zijn uitroep tot God was een verbaasdmakende weeklacht. Nooit was er enige duisternis als deze, en nooit was er een smart gelijk Zijn smart in Zijn verlaten toestand.

1. Deze verlating was iets ongekennds voor Christus, want Hij was tevoren niet verlaten geweest. Van alle eeuwigheid tot nu toe waren uitlatingen van liefde, troost en blijdschap, bestending en wonderlijk uit de boezem van de Vader gevloeid in de boezem van Christus. Hij was Zijn Vader nooit tevoren kwijt geweest. Hij had nooit te voren een ontevreden blik of sluier gezien op dat lieflijk en gezegend aangezicht. Dit maakte het tot een zeer zware last, dit deed benauwdheid en angst oprijzen. De woorden zijn woorden van onsteltenis en van verbazing: „Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten!” Gij Die nooit zo tegen Mij geweest zijt, hebt Gij Mij nu verlaten?
2. Zoals de verlating voor Christus een ongekennde zaak was, en Hem daarom temeer ontstelde, zo was het ook een zware last voor Hem, zo zwaar dat Hijg nauwelijks wist hoe ze te dragen. Indien het niet een ontzettende beproeving was geweest, zo zou de machtige geest van Christus niet zo neergebogen geweest zijn, en zou Hij niet zulk een droevige klacht hebben uitgeroepen. Deze verlating was zo scherp, zulk een zware en smartelijke beproeving voor Zijn ziel, dat Hij, Die onder al Zijn vorig lijden zo zachtmoedig was als een lam, nu brulde als een leeuw, hetwelk was voorzegd in Psalm 22 : 2, waar wij lezen: „Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten, verre zijnde van Mijn verlossing, van de woorden Mijns brullens?” Het is zoveel alsof Christus aan het kruis heeft gezegd, o Mijn God, geen woorden kunnen Mijn benauwdheid uitdrukken. Ik kan het niet uitspreken, maar Ik moet Mijn klacht uitbrullen. En voorzeker, zo groot een geest als die van Christus zou niet hebben gebruld onder een lichte last.
3. Het was niet alleen een zware last, maar de benauwdheid werd over Hem uitgestort ten tijde van Zijn grootste ellende, toen Zijn lichaam werd verbroken, en alles om Hem heen somber was, en vol van verschrikking en duisternis. Hij kwam onder deze verlating toen Hij in bijzondere nood om goddelijke ondersteuning en bemoediging verkeerde. Dit verzwaarde Zijn lijden uitermate.
4. Het was een last die lange tijd op Hem lag, want het begon in de hof, waar Hij begon verbaasd en zeer beangst te worden, en het eindigde niet eerder dan toen Hij Zijn ziel uitstortte in de dood. Indien gij uw vinger twee minuten in het vuur moest houden, zo zoudt gij het niet kunnen dragen. Maar wat is de vinger van een mens vergeleken bij de ziel van Christus, of wat is stoffelijk vuur vergeleken bij de toorn van de groten God!
5. Deze druk op Christus' ziel was zo zwaar, dat naar alle waarschijnlijkheid Zijn dood er door verhaast is. Want gewoonlijk bliezen gekruiste personen zo spoedig de laatste adem niet uit. Ook zij, die met Hem gekruisigd werden, waren beiden nog in leven nadat Christus gestorven was. Sommigen hebben een dag en een nacht aan het kruis geleefd, maar nooit heeft iemand van hen gevoeld wat Christus gevoeld

heeft. Hij verdroeg het kruis tot aan de negende ure en een grote sterome van Zich gevende gaf Hij de geest.

TOEPASSING.

1. Werd Christus van God verlaten aan het kruis, als een straf voor onze zonden? Dan volgt daaruit dat zo dikwijls als wij zondigen, wij ook zo dikwijls verdiend hebben, van God verlaten te worden. Dit is de rechtvaardige vergelding voor de zonde. En hierin ligt het voorname kwaad van de zonde dat ze een scheiding maakt tussen God en de ziel. Deze scheiding is zowel het zedelijk kwaad dat in de zonde is, als het kwaad dat door de rechtvaardige God als straf over ons komt, vanwege onze zonden. Door de zonde verlaten wij God, en als een rechtvaardige straf op de zonde verlaat God ons. Dit zal het akelige vonnis in de laatste dag zijn: „Gaaf weg van Mij, gij vervloekten,” Matth. 25 : 41. Daarna zal er een grote kloof gevestigd zijn tussen God ,en hen, en er zal in alle eeuwigheid geen vriendschappelijke omgang met de gezegenden God meer mogelijk zijn. Zij, voor wie de tijd der genade voorbij is, zullen weten, dat zij eeuwig door God verlaten zijn. Tien duizend werelden kunnen het verlies van één God niet goed maken. Zondaren, hoe kunt gij nu tot God zeggen: „Wijk van ons, want aan de kennis Uwer wegen hebben wij geen lust,” daar, indien gij u niet bekeert, God tot u zal zeggen: Gaaf weg van Mij, gij zult nimmer Mijn aangezicht meer zien.

2. Riep Christus nooit zulk een droevige klacht uit, als toen God Zijn aangezicht voor Hem verborg, dan is ook zeker de verberging van Gods aangezicht de grootste ellende die een begenadigde ziel in deze wereld kan overkomen. Toen zij Christus geselden, met vuisten sloegen, Ja Hem aan het kruis nagelden, opende Hij Zijn mond niet. Maar toen Zijn Vader Zijn aangezicht voor Hem verborg, riep Hij het luide uit. Zijn stem was een stem des brullens; dit was Hem erger dan duizend kruisigingen. En zekerlijk, zoals het was voor Christus, zo is het voor alle begenadigde zielen de droevigste slag, de zwaarste last die zij ooit voelden. Toen David Absalom verbood naar Jeruzalem te komen om zijn vader te zien, klaagde hij en zeide: Waarom ben ik van Gesur gekomen, indien ik des konings aangezicht niet mag zien? zo beklagt de begenadigde ziel zichzelf: Waarom ben ik verlost, geroepen en verzoend, indien ik het aangezicht van mijn God niet mag zien?

Wat ter wereld kan voor een heilige het verlies van zijn God vergoeden? Indien hij nooit de Heere had gezien, en nooit had gesmaakt de onuitsprekelijke zoetheid van Zijn tegenwoordigheid, dan ware het een andere zaak. Maar de duisternis, welke volgt op het liefelijkste licht van Zijn aangezicht, is dubbele duisternis.

Wanneer de zielen van des Heeren volk dus in duisternis zitten, en de zon van hun vertroosting ondergaaf, dan kruipt satan uit zijn hol en valt als een brullende leeuw op hen aan met gruwelijke verzoekingén, en zou hen willen verslinden gelijk de wrede dieren in de wildernis. Dit is voorzeker een droevige toestand, en verdient innig medelijden. De gemeenschap der heiligen leert de gelovige medelijden te hebben en medeleven te tonen met de benauwden en bedroefden. Het is in waarheid een van de oogmerken Gods, wanneer Hij u oefent door moeiten en zwarigheden van deze aard, u te leren medelijden te oefenen met anderen, die gij later ontmoet in dezelfde benauwdheid. Roepen zij niet tot u, gelijk Job: „Ontferm u mijner, ontferm u mijner, o gij mijn vrienden! want de hand Gods heeft mij aangeraakt”? Laten ingewanden van ontferming en van teder medelijden tot hen spreken, want gij hebt onder dezelfde omstandigheden verkeerd, of gij verkeert er onder of mogelijk zult gij er onder

komen. Evenwel, indien mensen het niet doen, wees er zeker van dat Christus het eerder dan zij gevoeld heeft, en daarom is Hij benauwd in alle hun benauwdheden.

3. Daar Christus aan het kruis wezenlijk van God is verlaten geweest, zo zal uit Zijn verlaten een bijzondere vertroosting voortvloeien voor het volk van God. Het is een ondersteuning voor hen in deze twee opzichten, het zal een oorzaak zijn dat gij niet eeuwig verlaten zult zijn, en Hij is een voorbeeld voor u in uw tegenwoordige droevige verlatingen.

- (1.) Christus' verlating voorkomt uw eeuwige verlating. Omdat Hij verlaten was voor een tijd, zult gij niet eeuwig verlaten zijn. Hij was verlaten voor u, en de Godsverlating voor Hem, hoewel voor een korte tijd, is van hetzelfde gewicht als een eeuwige verlating voor u zou zijn. Het is in elk opzicht zo zwaar voor de geliefde Zoon van God, voor Hem, Die Gods vermaak was van eeuwigheid, voor een tijd van God verlaten te zijn, als het voor u, die zulk een arm en nietswaardig schepsel zijt, zou wezen om voor eeuwig weggeworpen te zijn. Nu, daar dit is van dezelfde waardij, en daar het is gedragen in uw plaats, moet het u noodzakelijk geven de hoogste zekerheid, dat God Zich nooit voorgoed van u onttrekken zal. Had Hij voorgenomen zo te doen, dan zou Christus niet zulk een geroep hebben opgezonden als gij heden hebt gehoord: „Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?”
- (2.) Christus' verlating wordt een troostrijk voorbeeld voor arme verlaten zielen, in verschillende opzichten. Het is u nodig onder zulke omstandigheden op Hein gelovig het oog te slaan.

Ik wil u zes redenen noemen.

1. hoewel God Christus verliet, evenwel ondersteunde Hij Hem terzelfder tijd met kracht. Zijn almachtige armen waren onder Hem, hoewel Zijn vriendelijk aangezicht voor Hem verborgen was. Hij smaakte voor die tijd Zijn liefde niet, maar Hij ondervond Zijn ondersteuning. Zo, christen zal het met u zijn. Uw God mag Zijn aangezicht voor u verbergen, maar Hij zal Zijn arm u niet onttrekken. Toen iemand aan Mr. Baines vroeg, hoe het met zijn ziel stond, antwoordde hij: *Ik heb ondersteuning, maar ik mis gunsten.* God handelt in dit opzicht met ons, als een vader handelt met een kind dat weerspanning en opstandig is. Hij zet het buiten de deur, en gebiedt het uit zijn ogen te gaan. Een rechtgeaard kind zucht en weent daar. Om het te meer ootmoedig te maken, zal hij het niet dadelijk weer in huis nemen maar hij zal er iemand heen zenden, om het eten en drinken te brengen. Hier ziet gij vaderlijke zorg en ondersteuning, hoewel geen vroegere glimlachen of dadelijke gunsten.

2. Hoewel God Christus verliet, nochtans verliet Christus Zijn Vader niet. Zijn Vader onttrok Zich aan Hem, maar Hij onttrok Zich niet aan Zijn Vader, maar Hij liep Hem aan en riep tot Hem: „Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?” Is het niet evenzo met u? God onttrekt Zich aan uw ziel, maar gij wilt u niet aan Hem onttrekken. Neen, uw hart loopt de Heere, treurende na, en gij zoekt Hem naarstig met tranen. Gij treurt over Zijn afwezigheid, als over het grootste verdriet dat u kan overkomen, in deze wereld. Dit is gelijkvormigheid aan Christus. zo was het met de bruid: „Ik zocht 's nachts op mijn leger Hem Dien mijn ziel liefheeft, ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet. Ik zeide: Ik zal nu opstaan en in de stad omgaan, in de wijken en in de straten, ik zal Hem zoeken Dien mijn ziel liefheeft, ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet,” Hooglied 3:1, 2.

3. Hoewel God Christus verliet, evenwel keerde Hij tot Hem weder. Het was slechts voor een tijd, niet voor eeuwig. Hierin komt Zijn verlating overeen met de

uwe. God mag Zijn aangezicht voor u verbergen om vele wijze en heilige redenen, maar het is met u niet als met hen die verloren zijn, want die zullen Zijn aangezicht nooit meer zien. Deze wolk zal voorbij varen, deze nacht zal een heerlijke morgen hebben. Want de Heere heeft gezegd: „Ik zal niet eeuwiglijk twisten, en Ik zal niet gedurig verbolgen zijn; want de geest zou van voor Mijn aangezicht overstelpt worden, en de zielen die Ik gemaakt heb,” Jes. 57 : 16. De Heere zegt als het ware: Ik mag voor een tijd met die ziel twisten om ze te vernederen, maar niet voor altijd, anders zou Ik een dood kind hebben, inplaats van een bedroefd kind. O welk een tederheid van een beledigde Vader!

4. Hoewel God Christus verliet, evenwel kon Hij Zijn Vader rechtvaardigen. Hij zeide: „Mijn God, Ik roep des daags, maar Gij antwoordt niet, en des nachts, en Ik heb geen stilte. Maar Gij zijt heilig,” Ps. 22 : 3. Is niet uw ziel, naar de mate des geestes, gesteld als Christus in die omstandigheden? Kunt u niet zeggen, zelfs wanneer Hij bittere dingen tegen u schrijft, dat Hij een heilige, getrouwe en goede God voor u is? Zegt gij niet: Ik ben verlaten, maar niet verloren; er is geen enkele drup van onrecht in de zee van al mijn smart. Hoewel Hij mij kastijd, toch wil en moet ik Hem recht toeschrijven. Hierin is een gelijkenis van Christus.

5. Hoewel God alle zichtbare en gevoelige vertroosting, zowel inwendige als uitwendige, wegnam, toch bleef Christus staande door geloof. „Mijn God, Mijn God,” zijn woorden des geloofs. Het waren woorden van iemand die ten volle steunt op zijn God. Is het ook niet zo met u? Gij hebt nu geen gevoel van Zijn liefde, en Hij verbergt Zich in een donkere wolk. Wel, moeten uw handen daarom neerhangen, en moet uw ziel alle hoop opgeven? Is er geen geloof, om u uit het stof op te beuren? Zeker het is te verkrijgen, en God zij daarvoor gedankt. „Wie is er onder ulieden die de Heere vreest, die naar de stem Zijns knechts hoort? Als hij in de duisternis wandelt en geen licht heeft, dat hij betrouwe op de Naam des Heeren en steun op Zijn God,” Jes. 50:10.

6. Christus was verlaten kort voor de heerlijke morgen, toen licht en vreugde op Hem neerdaalde. Het was kort, ja zeer kort na Zijn droevig roepen, dat Hij heerlijk triomfeerde zo mag het ook met u gaan." Des avonds vernacht het geweest, maar des morgens is er gejuich."

Zegt u, *ik vrees dat ik voor altijd verlaten ben*, dan vraag ik u: Vindt u de kenmerken van zulk een verlating op uw ziel? Oordeel recht, en zeg mij of u in u vindt een hart dat gewillig is, God te verlaten. Is het u hetzelfde of God wederkeert of niet? Is er in u geen droefheid, geen dorsten naar God? Indien u Hem verzaakt, zo zal Hij u verwerpen. Maar kunt u Hem vergeten? U zegt nee, laat Hem doen wat Hij wil, ik ben besloten op Hem te wachten, Hem aan te kleven, om Hem te treuren. Hoewel ik geen dadelijke troost van Hem gewaar word, geen verzekering heb van mijn deel aan Hem, toch wil ik mijn zwakke hoop niet verwisselen tegen al het goede van de wereld.

Maar zegt u, God heeft mij overgegeven, zo vraag ik u: Heeft Hij van uw ziel weggenomen een tere consciëntie tegen de zonde? Kunt u nu vrij zondigen, en zonder berouw? Ik moet u zeggen, dat het een slecht teken is, indien het zo met u is gesteld. Maar indien u oordeelt dat God nooit tot u zal wederkeren met Zijn goedertierenheid, zeg mij dan, waarom gij uzelf dan niet durft overgeven aan de genoegens der zonde, en waarom gij niet uw troost in het schepsel zoekt, indien gij geen troost van God hebt te verwachten. Zegt gij: o neen, dat kan en wil ik niet doen, ook niet indien ik moet sterven in duisternis en droefheid; mijn ziel heeft een vrees en haat tegen de zonde, hoewel ik verstoken ben van blijdschap en troost. Nu, ik mag tot u zeggen dat dit geen kenmerken zijn van een ziel, die voor

altijd van God verlaten zal zijn.

(4.) Indien God Zijn eigen Zoon verliet, toen Hij aan het kruis hing, dan mogen de liefste van Gods kinderen voor een tijd van God verlaten zijn. Acht het niet voor wat vreemds, wanneer gij, die kinderen des lichts zijt, een tijd in duisternis moet verkeren. Hebt geen harde gedachten van God. Gij hebt gehoord wat Hem overkwam, in Wie Zijn ziel een welbehagen had. Daarom moet gij verwachten dat er dagen van duisternis voor u zullen zijn, en u moet er op voorbereid zijn. U hebt de smartelijke uitroep van Christus gehoord: „Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?” Gij weet hoe het was met Job, David, Heman, Asaf en vele andere beminden Gods, welke hartontroerende weeklachten zij hebben uitgestort in dagen van duisternis, en zijt gij beter dan zij? O bereid u voor op geestelijke beproevingen. Ik ben er zeker van dat gij iedere dag u waardig maakt, in duisternis geleid te worden en niet in het licht.

Ik zal eindigen met het geven van twee vermaningen, welke u in uw hart mag leggen, voor de tijd, dat God Zich voor u verbergt.

1. Beoefen het aanklevend geloof, wanneer gij uw bewijzen verloren hebt. Wanneer God het ene heeft weggenomen, laat Hij u het andere. Meen niet dat alles verloren is, wanneer gij uw bewijzen kwijt zijt. Laat uw hoop niet varen, zolang gij de Heere kunt aankleven. Uw troost hangt af van de blijken dat u geloof hebt, maar uw zaligheid hangt af van de aanklevende daad des geloofs. De zaligheid is meer dan de troost. De blijken van geloof geven meer blijdschap aan u, maar het vertrouwend wachten geeft meer ere aan God. Gij moogt op Hem vertrouwen, wanneer gij Hem niet kunt zien.

2. Maak gebruik van de meest gepaste middelen om weer het hemels licht te ontvangen, dat gij van uw ziel hebt weggezondigd. Loop niet klagende van de een naar de ander, of zit niet moedeloos neder onder uw last, maar zoek naarstig naar de oorzaak, waarom God Zijn licht heeft ingetrokken. Loop de Heere ernstig aan in de gebeden, en vraag of u mag weten wat de reden is, waarom Hij met u twist. Zeg: *Heere, wat heb ik gedaan?* Wat heeft Uw Geest zo bedroefd? Wat is het kwaad dat Uw ongenoegen heeft opgewekt? Was het mijn verzuim van de plichten, of was het de dodigheid in mijn plichten? Ben ik niet dankbaar genoeg geweest voor het gevoel van Uw liefde, toen Gij die hebt uitgestort in mijn hart? Zijn er andere zonden, die een scheiding maken, Heere, maak het mij bekend.

Verneder uzelf voor de Heere wegens elke zonde waarvan gij overtuigd wordt. De Heere wil u uw zondebekend maken, opdat gij zult uitroepen: *Ik ben bekommerd vanwege mijn zonde.* Zeg dan dat het u berouwt dat gij Hem hebt gegriefd, en dat gij hoopt en wenst dat het een waarschuwing voor u zal zijn, niet weder te keren tot dwaasheid. Smeek Hem weer tot uw ziel over te komen, en loop Hem treurende achterna tot gij Hem gevonden hebt. „Zo gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden,” 2 Kron. 15 : 2.

Er mogen in zulk een tijd vele vertroosters tot u komen, die zeggen: *dit of dat zal uw verlies van Christus goed maken.* Maar wijst hen allen af, en zeg: ‘Ik ben besloten als een weduwe te zitten tot Christus tot mij wederkeert. Hij en niemand anders zal mijn liefde hebben.’

3. Ten laatste, wacht onder het gebruik der middelen tot Christus uw ziel wederom bezoekt. Zijt niet moedeloos, hoewel Hij vertoeft. Wacht op Hem, want allen die Hem verwachten, zullen niet beschaamd worden. Amen.

5. Het vijfde Kruiswoord

„Hierna, Jezus wetende dat nu alles volbracht was, opdat de Schrift zou vervuld worden, zeide: Mij dorst.” Johannes 19 : 28.

Gewoonlijk is de mens, wanneer hij sterft, aan vele smarten onderworpen. Christus heeft het zo bevonden. Toen Hij in doodsstrijd zwoegde aan het kruis heeft Hij gezegd: „Mij dorst.” Dit is het vijfde woord dat Christus aan het kruis heeft gesproken, kort voor Hij het hoofd boog en de geest gaf. Zijn uitroep: „Mij dorst”, wordt alleen door de evangelist Johannes vermeld.

Er zijn vier opmerkenswaardige zaken in deze klacht van Christus.

- I. De Persoon die klaagde.
- II. De klacht die Hij deed horen.
- III. De tijd, wanneer Hij Zijn klacht uitriep.
- IV. De reden waarom Hij zo klaagde.

I. De Persoon die klaagde.

De Persoon die klaagde was Jezus. Hij zeide: „Mij dorst”. Dit is een duidelijk bewijs dat het geen gewoon lijder was. Grote en sterke geesten klagen niet over kleinigheden. Zij zullen veel verdragen voor zij een klacht uiten.

II. De smart van het lijden waarover Jezus klaagde, was dorst. Er zijn twee soorten van dorst. De ene is natuurlijk en eigenlijk, en de andere is geestelijk en zinnebeeldig. Christus gevoelde beide toen Hij Zijn klacht uitte. Zijn ziel dorstte in sterk verlangen om het grote en moeilijke werk te volbrengen dat Hij op Zich genomen had. Zijn lichaam dorstte vanwege de onuitsprekelijke smarten waaronder Hij zwoegde in Zijn doodsstrijd. Het was de natuurlijke dorst waarover Hij klaagde, toen Hij zeide: „Mij dorst”.

De dorst waarover klaagde was een sterke begeerte naar drinken, die voortkwam uit het lichaam dat uitgeput was door gebrek aan vocht. Onder alle beproevingen en smarten van het lichaam, is grote en sterke dorst een van de zwaarste kruisen. De meest krachtige mannen zijn er door gebroken.

Simson klaagde na al zijn overwinningen over de ondraaglijke dorst die hij had. Wij lezen: „Als hem nu zeer dorstte, zo riep hij tot de Heere en zeide: Gij hebt door de hand Uws knechts dit grote heil gegeven; zou ik dan nu van dorst sterven, en vallen in de hand dezer onbesnedenen?” Richteren 15 : 18.

De grote Darius dronk vuil water, verontreinigd door de lichamen der verslagenen. Hij leste zijn brandende dorst daarmee en heeft gezegd dat nooit enig drinken hem meer verkwikt had dan dit.

Op zinnebeeldige wijze wordt door dorst de grootste ellende uitgedrukt. „De ellendigen en nooddriftigen zoeken water, maar daar is geen; hun tong versmacht van dorst. Ik de Heere zal ze verhoren,” Jes. 41 : 17. God belooft in deze woorden aan Zijn volk, dat wanneer zij zijn, in uiterste nood, en onder buitengewone druk, Hij bij hen zal zijn, om ze te voorzien en te verkwikken.

Dorst veroorzaakt een zeer pijnlijke samendrukking van het hart, wanneer het lichaam smacht naar vocht en daar is geen. Dit kan veroorzaakt worden door langdurig gemis van drinken, of door uitputting van de kracht onder kwellende angst en martelingen. Dit kan werken als een vuur van binnen, waardoor het vocht uit het menselijke lichaam wordt verteerd. Hoewel Christus niet één druppel proefde nadat Hij met Zijn discipelen aan tafel had gezeten, en hoewel er daarna geen verkwikkingen meer voor Hem waren in deze wereld, was dat evenwel niet de oorzaak van Zijn brandende dorst. Zijn dorst moet worden toegeschreven aan het hevige lijden waarmee Hij zo lang had geworsteld, beide in lichaam en ziel. Zijn levensgeesten waren uitgedronken door het lijden dat op Hem was gevallen. Dit was de oorzaak van Zijn droevige klacht: „Mij dorst.”

III. Beschouw de tijd wanneer Hij zo klaagde. Het was de tijd, toen Jezus wist, dat „nu alles volbracht was”. Dat is toen alle dingen gereed waren volbracht te worden in Zijn dood. Het was een weinig tijds voor Hij de laatste adem uitblies, toen de doodsbenuwdheid sterk op Hem begon te komen. zo was Zijn uitroep in Zijn lijden zowel een teken van Zijn op handen zijnde dood, als van Zijn liefde tot Zijn volk, welke sterker was dan de dood. Hij wilde niet eerder klagen, Hij wilde niet zoeken om verlichting van Zijn lijden, of de laatste verkwikking nemen, voordat Hij wist dat alles volbracht was, en voleindigd was het werk dat Hem gegeven was te doen.

IV. Merk op het doel en oogmerk van Zijn klacht. „Opdat de Schrift vervuld zou worden, zeide Hij: Mij dorst.” Het mag dienen tot bevrediging van ons geloof, dat alles wat door de profeten was voorspeld, volkomen werd vervuld in Hem, tot in de geringste bijzonderheden. Nu, er was voorspeld, dat zij Hem gal tot spijs, en in Zijn dorst edik te drinken zouden geven. Ps. 69 : 21. Deze profetie werd hier letterlijk vervuld. Dit mag dienen tot versterking van het geloof, dat Hij was de Christus der Schriften.

Merk dan hieruit op, dat het uiterste lijden en de doodstrijd van onze Heere Jezus Christus aan het kruis, zodanig waren, dat zij Zijn geest uitdronken en Hem deden uitroepen: „Mij dorst.”

Indien iemand duizend jaar zou leven, en iedere dag duizend maal de kruisdood zou sterven, zo zou dit niets betekenen bij de smarten die Christus onderging in Zijn sterven. In deze ure mocht de Brudegom de woorden van Zijn bruid, de Kerk, hebben overgenomen: „Gaat het ulieden niet aan, gij allen die over weg gaat? Schouwt het aan en ziet, of er een smart zij gelijk mijn smart, die mij aangedaan is, waarmede de Heere mij bedroefd heeft ten dage der hittigheid Zijns toorns,” Klaagl. 1 : 12.

Hier hebben wij te beschouwen en onderzoek te doen naar de uiterste smarten, waaronder Christus zwoegde op het kruis, welke oorzaak waren van Zijn droevige klacht: „Mij dorst.” Daarna wensen wij een toepassing te maken, in de verschillende gevolgtrekkingen die uit onze tekst kunnen worden gemaakt.

Het lijden van onze Heere Jezus Christus op het kruis was tweevoudig: *lichamelijk en geestelijk*.

Wij hebben daarbij stil te staan, en te zien hoe het lichamelijke en geestelijke lijden, in Hem samenkomende in al hun uiterste volheid en hevigheid, noodzakelijk het vocht uit Zijn lichaam moest verteren, en Hem doen uitroepen: „Mij dorst.”

I. Zijn lichamelijk lijden.

1. Zijn lichamelijk lijden was buitengewoon groot, want het was zwaar, algemeen, aanhoudend, en niet verzacht door enige inwendige vertroosting. Zijn lijden was zwaar en scherp, want Zijn lichaam werd doornageld in die delen waar bijzonder de zenuwen samenkomen. In de handen en voeten liggen de aderen en zenuwen dicht opeen. Deze werden doorboord en dat veroorzaakte grote pijn en smart. Wij horen Hem roepen: „Zij hebben Mijn handen en Mijn voeten doorgraven.” Psalm 22 : 17. Nu, Christus had ongetwijfeld een meer levendig en fijner gevoel dan andere mensen, vanwege Zijn volmaakt en heilig gestel. Zijn lichaam was zo voorbereid, dat het was als een ruim vat, dat meer lijden kon bevatten dan ieder ander lichaam. Het gevoel is in sommigen teerder, en in anderen meer stomp en ruw, overeenkomstig het gestel en de aard van het lichaam en van de geest. Maar het is in niemand zo als het was in Christus, Wiens lichaam op wonderbaarlijke wijze was voorbereid, om weergaloze ellenden en smarten te dragen. Er staat van Hem geschreven: „Gij hebt Mij het lichaam voorbereid,” Hebr. 10 : 5. Zijn lichaam is nooit door enige zonde minder gevoelig geworden.
2. Gelijk Zijn lijden scherp en zwaar was, zo was het algemeen. Zijn gehele lichaam, in ieder deel, werd er door getroffen. De smarten grepen Hem aan van het hoofd af tot de voeten toe. Geen lid was vrij van pijniging. Want Zijn hoofd was gewond door doornen, Zijn rug was doorploegd door geseling, Zijn zijde doorboord met een speer, Zijn handen en voeten door nagelen. Met zulk een pijnlijk lichaam hing hij aan dat wrede foltertuing, het kruis. Niet alleen ieder deel van Zijn lichaam, maar ook ieder deel van Zijn geest, van Zijn besef, was droevig gekweld. Voor Zijn ogen stonden gruwelijke zondaren, wrede moordenaars. Zijn gehoor werd smartelijk getroffen door verschrikkelijke godslasteringen, die tegen Hem werden uitgespuwd. Zijn smaak werd aangetast door edik en gal, welke zij Hem gaven om Zijn smart te verzwaren. Zijn reuk werd gekweld door dat onreine Golgotha, de plaats der kruisiging en der begraafplaats der gekruisigden. Zijn gevoel leed uiterste pijnen in ieder deel. Zijn lijden was niet alleen zwaar, maar het was algemeen.
3. Zijn smart en pijn was niet alleen algemeen, maar ook aanhoudend. Niet bij ogenblikken, maar zonder tussenpozen. Hij ontving niet één ogenblik verlichting door het ophouden van de kwellingen. Smart kwam op smart, golf op golf, tot „alle Gods baren en golven over Hem waren heengegaan”. De uiterste angsten en smarten, zonder een ogenblik verpozing, zullen spoedig de sterkste natuur, die in de wereld gevonden wordt, breken.
4. Zoals Zijn lijden scherp, algemeen en aanhoudende was, zo was het ook zonder enige verlichting. Indien een mens liefelijke vertroosting van God in zijn ziel ontvangt, zo zullen zij de pijnen van het lichaam verzachten en verlichten. Deze vertroosting Godes deden de martelaren in het midden van de vlammen juichen. Zelfs mindere opwekkingen en ondersteuning van het gemoed zullen het verdrukte lichaam grotelijks opbeuren. Maar Christus ontving geen enkele verkwikking. Er daalde geen druppel van verkwikking van de hemel in Zijn ziel neer om Hem te troosten. Evenmin ontving Hij verzachting van de smart in Zijn lichaam. Integendeel, Zijn ziel was opgevuld met smart en angst, en deze last was zwaarder dan die het lichaam had te dragen. Inplaats dat Hij verkwikking en vertroosting ontving, verzwaarde de troosteloze toestand van Zijn ziel het lijden in Zijn lichaam.

II. Laten wij nu beschouwen deze smarten in Zijn ziel. Hoe groot zij waren, en hoe spoedig Zijn natuurlijke kracht daardoor werd verteerd, zodat „Zijn sap werd

veranderd in zomerdroogten,” Ps. 32 : 4.

1. Zijn ziel gevoelde de toorn van een rechtvaardige God, en deze drukte Hem op een zeer vreselijke wijze terneder. De toorn van een koning is als het brullen eens leeuws, maar wat heeft dat te betekenen bij de toorn van een Drie-enig God? Zie welke beschrijving daarvan wordt gegeven in Gods Woord: „Wie zal voor Zijn gramschap bestaan en wie zal voor de hittigheid Zijns toorns bestaan? Zijn grimmigheid is uitgestort als vuur, en de rotsstenen worden van Hem vermorzeld.” Nahum 1 : 6. Indien de sterkte die Christus ondersteunde, niet groter was geweest dan die der rotsen, zo zou de gramschap Gods Hem hebben verpletterd.

2. Daar het de toorn Gods was die op Zijn ziel lag, zo was het al de onvermengde gramschap van God, die zonder enige verzachting op Hem werd uitgestort. Geen enkele druppel van vertroosting kwam van de hemel of van de aarde. De beker, die Hij drinken moest, was geheel gevuld met bittere druppels. Daarin was toorn zonder ontferming. Daarin was gramschap zonder enige barmhartigheid, zodat Hij niet werd gespaard. Wij lezen daarvan: „Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft,” Rom. 8 : 32. Indien Christus gespaard was, zo hadden wij niet gespaard kunnen worden. Indien de genade die wij ontvangen, zuiver genade moet zijn, zo moest de toorn die op Hem lag, zuivere, onvermengde toorn zijn.

3. Niet alleen lag de onvermengde toorn Gods op Zijn ziel, maar de gehele toorn van God werd op Hem uitgestort tot de laatste druppel toe, zodat er niet één enkele druppel voor de uitverkorenen is overgebleven. De beker van Christus was diep en wijd, en bevatte al de grimmigheid en gramschap van een oneindige God. Evenwel heeft Hij de beker geledigd, en alles gedragen, zodat tot gelovige zielen, die komen om vrede met God te maken door Christus, wordt gezegd: „Grimmigheid is bij Mij niet,” Jes. 27 : 4. In alle kastijding die God aan Zijn volk oplegt, is geen wrekende gramschap. Christus droeg de gehele troon Gods in Zijn eigen lichaam en ziel, op het kruis.

4. Niet alleen daalde de toorn Gods op Christus neer, maar de gramschap werd in sommige opzichten verzaard boven wat de verdoemden in de hel lijden. Gij zult zeggen: Kan er enig lijden erger zijn dan de toorn van een oneindige God, uitgestort op een eindig schepsel? Kan er enige smart groter zijn dan deze smart? Ik antwoord: *Ja, het lijden van Christus ging het lijden van hen die verloren zijn te boven, in verschillende opzichten.*

(1). Niet een van hen, die verloren zijn, was zo lief en dierbaar aan God, als Christus was. Zij die in het verderf zijn, waren reeds vreemdelingen van God van hun geboorte af, maar Christus lag in Zijn boezem. Toen Hij Christus sloeg, sloeg Hij „de man die Zijn metgezel was”, Zach. 13 : 7. Maar wanneer Hij de verlorenen slaat, slaat Hij Zijn vijanden. Toen de rechtvaardigheid Gods voldaan werd, heeft Hij Zijn eigen Zoon niet gespaard. Nooit tevoren was de grimmigheid Gods op zulk een persoon neergekomen.

(2.) Niemand van hen die verloren zijn, had zulk een grote bekwaamheid om de gramschap Gods te gevoelen, als Christus had. Hoe groter iemands bekwaamheid is zijn ellende te gevoelen, hoe smartelijker en zwaarder zijn kruis is. Indien iemand vaten van mindere en meerdere grootte in de zee werpt, zal het grootste vat het meeste water opnemen, hoewel de kleine vaten ook vollopen. Christus had een vermogen boven alle schepselen, om de gramschap van Zijn Vader in te nemen. En welk een diepe en brede bevatting Hij daarvan had blijkt uit Zijn

bloedig zweet in de hof, wat voortvloeide uit het gevoel van de toorn Gods. Christus was waarlijk een groot vat. Gelijk Hij bekwaam is meer heerlijkheid te ontvangen, zo ook om meer gevoel te hebben van ellende, meer dan enig ander persoon.

- (3.) De verdoemden lijden niet onschuldig gelijk Christus deed. Zij dragen de rechtvaardige verdienste en vergelding op hun zonden. Zij hebben zich al de wraak van God, die zij voelen, waardig gemaakt, en moeten die voor eeuwig voelen. Het is slechts de vergelding welke zij hadden te verwachten. Maar Christus was volmaakt onschuldig. Hij had geen zonde gedaan en er was nooit bedrog in Zijn mond gevonden. Evenwel behaagde het de Heere Hem te verbrijzelen. Toen Christus leed, leed Hij niet om wat Hij had gedaan. Zijn lijden was dat van een borg, die voor anderen betaalt. „De Messias zou uitgeroeid worden, maar het zou niet voor Hemzelf zijn,” Dan. 9 : 26. Zo ziet u wat Zijn uitwendig lijden in het lichaam was en Zijn inwendig lijden in Zijn ziel.

III. Het is duidelijk dat zulk een buitengewoon lijden in Zijn lichaam en in Zijn ziel **Zijn geest uitperste**, hetwelk Hem deed roepen: „Mij dorst.”

1. Beschouw wat uitwendige pijn en inwendige ellende kunnen doen; zij verdrogen de kracht als van een potscherf en drinken de geest uit: David klaagt: „Neemt Uw plaag van op mij weg; ik ben bezweken van de bestrijding Uwer hand. Kastijdt Gij iemand met straffing om de ongerechtigheid, zo doet Gij zijn bevalligheid smelten als een mot,” Ps. 39 : 11, 12. Gelijk een mot het sterkste kleed invreet en verteert, zo verwoesten pijn en ellenden de sterkste lichamen. Zij maken de sterkst gebouwde lichamen als een uitgerafeld kleed. Zij drogen het gezondste lichaam uit, en maken het als een lederen zak in de rook.

2. Zie wat inwendige smart en angsten vermogen op het sterkste lichaam. Zij verteren de kracht en verslinden de geest. zo zegt Salomo: „Een verslagen geest zal het gebeente verdrogen,” Spr. 17 : 22. En David zegt: „Mijn beenderen werden verouderd in mijn brullende gansen dag; want Uw hand was dag en nacht zwaar op mij, mijn sap werd veranderd in zomerdroogten,” Ps. 32 : 3, 4. Wat een schouwspel van medelijden was Franciscus Spira geworden, alleen door de helleangsten die hij in zijn ziel leed. Een ziel vervuld met zulk een onrust, angst en ellende, gevoelt zich als met een zwaard doorstoken. Wie kennis heeft gemaakt met zielsangsten, weet door droevige ervaring, hoe zij als vlammen van binnen de geest verteren, zodat de sterkste er onder versmelt en wegzinkt.

3. Wanneer uitwendige lichamelijke pijnen samengaan met inwendige smarten van de ziel, en zij met uiterste scherpte op één dag samen komen, hoe moet dan het sterkste lichaam smelten en wegteren gelijk een kaars die aan beide einden is aangestoken. Dan vervliegt de kracht snel en de natuur moet neerzinken onder zulk een last. Toen het schip waarin Paulus voer, strandde op een plaats waar twee zeeën elkander ontmoeten, werd het uit elkander geslagen. zo zal het ook gaan met het sterkste en meest gezonde lichaam, wanneer het bestormd wordt door zeeën van pijn in het lichaam en van smarten in de ziel. De ziel en het lichaam nemen deel in elkanders moeiten, en zij helpen elkander dragen. Wanneer het lichaam ziek is en zeer pijnlijk, dan ondersteunt de geest het. De geest zal door redenen en besluiten het lichaam opbeuren en bemoedigen, zoveel als mogelijk is. En wanneer de geest beproeving heeft te doorstaan, dan betoont het lichaam deelneming en zal aan de geest hulp bieden om de last te dragen.

Maar wanneer een van beide gedrukt wordt met zulke pijnen, dat het meer is dan zij kan dragen, en aan de ander roept om hulp, terwijl deze gedrukt wordt door

onduldbare angst, en uitroept onder een last zwaarder dan zij kan dragen, zodat zij geen bijstand kan geven, maar slechts kan bijdragen tot de moeite en het verdriet, dan moet natuur bezwijken, en de liefelijke vereniging tussen ziel en lichaam wordt verbroken. zo was het met Christus, toen uitwendige en inwendige smarten op één dag in de hoogste mate op Hem aanvielen. Toen heeft Hij in Zijn smarten uitgeroepen: „Mij dorst”.

TOEPASSING.

1. Wat is de zonde toch een verschrikkelijke zaak. Hoe groot is dat grootste kwaad van alle kwaden, daar het verdiende dat alle deze smarten moesten worden geleden tot verzoening van de schuld. Het lijden van Christus geeft ons een klaar bericht van het grote kwaad der zonde. De wet is een spiegel waarin wij de snoedheid van de zonde kunnen zien, maar in het lijden van Christus zien wij meer van het kwaad der zonde, dan wat wij zouden kunnen zien in alle tormenten van hen die verloren zijn. Stel dat de bodemloze put zou openbreken, en gij hen zoudt zien die gebonden zijn in ketenen der duisternis, en gij zoudt aanschouwers zijn van al de onuitsprekelijke ellende waarin zij zijn weggezonden, zo zoudt gij niet zoveel zien, als wat wij mogen zien in onze tekst, waar de Zoon van God in het midden van Zijn lijden, uitroept: „Mij dorst.” O laat dan uw ijdel hart de zonde nooit licht achten, alsof de zonde slechts een geringe zaak ware. Indien God ooit u het aangezicht van de zonde liet zien in de spiegel van het lijden van Christus, zo zoudt gij zeggen, dat niets in de ganse wereld de zonde zoverschrikkelijk maakt, als het lijden van het Lam Gods. Dwazen lachen wat om de zonde, maar de wijzen beven er bij.

2. Hoe aangrijpend en ondraaglijk zijn bijzonder inwendige smarten. Moest Christus daaronder zo droevig klagen en uitroepen: „Mij dorst,” dan zijn deze smarten niet zo licht als velen schijnen te menen. Indien zij als het ware het hart van Christus doorboorden, het groene hout uitdroogden, Zijn geest uitputten, en Zijn sap veranderden in zomerdroogten, dan mag men daar niet licht over denken, zoals sommigen doen. De Heere Jezus was bekwaam gemaakt om te dragen en te lijden de zwaarste beproevingen die ooit een mens zijn overkomen, en Hij droeg alle ellenden, die de zonde had verdiend, met een bewonderenswaardig geduld, maar' toen het zover kwam, dat de vlammen van de gramschap Gods Zijn ziel verzengden, toen riep Hij uit: „Mij dorst”.

Davids hart was moedig als het hart van een leeuw. Maar toen God hem beproefde met inwendige ellenden vanwege zijn zonden, toen brulde hij in zijn smart. Hij zeide: „Daar is niets geheels in mijn vlees. Ik ben verzwakt en uitermate zeer verbrijzeld; ik brul van het geruis mijns harten. Mijn hart keert om en om, mijn kracht heeft mij verlaten, en het licht mijner ogen, ook zij zelve zijn niet bij mij,” Ps. 38. „Wie zal een verslagen geest opheffen?” Velen hebben beleden dat alle tormenten in de wereld niets zijn vergeleken bij het gevoel van de toorn Gods. Alle martelingen die mensen ooit hebben ondergaan, hebben niets te betekenen bij het gevoel van gramschap Gods in de beschuldigende consciëntie. Wat is de worm die niet sterft, anders dan de pijn en de steken van een wroegende consciëntie? Deze worm knaagt aan het inwendige, aan het teerste en gevoeligste van de mens. Bij lichamelijke pijnen mogen wij verzachting vinden door gepaste medicijnen, maar de ziel kan alleen verkwikking vinden in het bloed der besprenging. In uitwendige pijnen mag het lichaam worden ondersteund en opgebeurd door redenen en besluiten van het gemoed, maar bij inwendige smarten is het gemoed zelf gewond. O laat niemand de zielsangsten licht achten, want het zijn

ontzettende ervaringen.

3. Welk een vreeslijke plaats is de hel, waar dit roepen: „Mij dorst,” eeuwig zal worden gehoord. Daar zal de gramschap van de grote en verschrikkelijke God eeuwig vlammen op de goddelozen. Daar zullen zij dorsten en er zal niemand zijn, om ze te verkwikken. Indien Christus klaagde: „Mij dorst,” toen Hij slechts een paar uren had geworsteld met de toom Gods, wat zal dan de toestand zijn van hen, die daardoor voor eeuwig zijn aangegrepen. Wanneer miljoenen jaren zullen zijn voorbij gegaan, dan zullen duizenden miljoenen jaren elkander opvolgen. Er is een eeuwigdurende dorst in de hel, en nooit een druppel water tot verkwikking. Er zullen daar geen volle bekers zijn, maar een eindeloze, onverzadelijke dorst.

Neemt dit ter harte, gij die de dronkene doet tot de dorstige, die zwelgt in alle zinnelijke genoegens en die uw leven opvoert tot de hoogste trap van weelde. Herinnert u wat de rijke man zeide. Wij lezen daarvan: „En hij riep en zeide: Vader Abraham, ontferm u mijner en zend Lazarus, dat hij het uiterste zijns vingers in het water dophe, en verkoele mijn tong, want ik lijd smarten in deze vlam,” Lukas 16 : 24. Gij zult geen bekers vol water, geen glazen vol wijn in de hel hebben. Daar zal de keel, die nu zwelgt in overdaad, verschroeid zijn van dorst. Het gezang van de dronkaard zal daar veranderen in gehuil. Indien een uiterste dorst nu zo ondraaglijk is, wat is dan die dorst die daar eindeloos boven uit zal gaan, en nooit gelest zal worden?

Zeg niet, het is hard dat God zo handelt met zondige schepselen. Gij zult zo niet kunnen denken, wanneer gij ziet, hoe Hij handelde met Zijn eigen Zoon, in Wie Hij Zijn welbehagen had, toen de zonde Hem werd toegerekend.

Wat verdient de mens, die niet alleen door zijn zonde de eeuwige dood waardig is, maar bovendien Christus, het enige middel tot verlossing verwerpt, anders dan de diepste plaats in het verderf?

In deze dorst van Christus hebben wij de levendigste voorstelling van de staat dergenen die eeuwig verloren zijn. Er is nooit onder de hemel een duidelijker beeld gegeven. Hier ziet gij Christus in uiterste ellende, zwoegende onder de oneindige wraak van die grote en verschrikkelijke God. De gramschap Gods greep Hem aan, beide in lichaam en ziel, en dit deed Hem die smart volle klacht uitroepen: „Mij dorst.” Christus was in dit lijden voor een korte tijd, maar zij die verloren gaan moeten eeuwig lijden. Er is verschil in de personen, daar Christus leed rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, en de verdoemden lijden om hun eigen schuld, maar dit is zeker, dat zij die voor eeuwig verlaten zullen zijn, een geweldige stormwind als het deel huns bekers zullen ontvangen.

4. De dorst van Christus veroordeelt hen, die de dagelijkse weelde hun vermaak achten, en er op uit zijn de lekkerste spijs en drank machtig te worden. De Zoon van God vroeg om een dronk koud water, en kreeg het niet. God heeft ons gegeven een verscheidenheid van verfrissingen om ons te verkwikken, en hoe menigmaal worden zij veracht. Wij hebben betere dingen dan een beker koud water om onze dorst te lessen, en toch zijn wij niet tevreden. Maar indien u een gelovig inzicht kreeg in de klacht van Christus aan het kruis, zo zoudt gij God danken, voor wat gij nu versmaadt. Gij zoudt de goedheid Gods erkennen voor de geringste weldaden, en voor de eenvoudigste spijs en drank die ge moogt genieten. Moest de Heere des hemels en der aarde uitroepen: Mij dorst" en ontving Hij in uiterste nood niets ter verkwikking hoe durft gij dan die duizenden malen alle tijdelijke en geestelijke zegeningen verzondigd hebt, de weldaden Gods te verachten, en een beker koud water te versmaden, terwijl gij niet anders verdiend hebt dan een beker des toorns van de hand des Heeren! O

neem het ter harte en wees dankbaar en tevreden met wat God u geeft.

5. Heeft Christus aan het kruis uitgeroepen: „Mij dorst,” dan zullen gelovigen niet meer dorsten in het eeuwige leven. Zij zullen zekerlijk verkwikt en verzadigd worden. Er is drieërlei dorst, geestelijke en natuurlijke dorst en dorst als straf op de zonde.

- (1.) Een geestelijke dorst is het vurig verlangen van een geestelijk hart naar God. Hiervan spreekt David: „Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel naar U, o God. Mijn ziel dorst naar God, naar de levenden God; wanneer zal ik ingaan en voor Gods aangezicht verschijnen?” Ps. 42 : 1, 2. Dit is wezenlijk een hevige dorst; deze verbreekt de ziel van verlangen naar God. Deze dorst is eigen aan gelovigen, die gesmaakt hebben dat de Heere goed is.
- (2.) Een natuurlijke dorst is een verlangen naar drinken, en is eigen zowel aan gelovigen als aan ongelovigen in deze wereld. Gods beminde heiligen hebben uitgeroepen, dat hun tong versmachtte van dorst. Van het volk des Heeren in gevangenschap wordt gezegd: De tong van het zoogkind kleeft aan zijn gehemelte van dorst. Die ekkernijen aten, versmachten op de straten. Klaagl. 4. Velen van hen die de Heere vrezden hebben deze klachten moeten uiten.
- (3.) Een dorst, als straf op de zonde, hebben zondaren wanneer zij om hun zonden verstoken zijn van verkwikking in hun dorst. Deze zal geleden worden door allen die in het verderf zijn neergedaald. De kinderen Gods zullen deze dorst niet hebben, omdat Christus toen Hij dorstte aan het kruis, voor hen volkomen in hun plaats geleden en voldaan heeft. Christus onderging Zijn lijden om hunnentwil, en Zijn verdiensten worden hun waarlijk toegerekend.

In de hemel zal geen natuurlijke dorst meer zijn, want daar zullen de kinderen Gods de engelen gelijk zijn, en daarom zullen zij geen behoefte meer hebben aan spijs en drank. En de begenadigden, wier zielen nu dorsten naar God, zullen daar volkomen verzadigd worden. Dat is beloofd: „Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden,” Matth. 5 : 6. Zij zullen dan niet meer afhankelijk zijn van de stroom, maar zij zullen drinken uit de overvloeiende fontein. „Zij worden dronken van de vettigheid Uws huizes, en Gij drenkt ze uit de beek Uwer wellusten. Want bij U is de fontein des levens; in Uw licht zien wij het licht,” Ps. 36 : 9, 10. Daar zullen zij eeuwig drinken en loven, al hun dorstig verlangen naar God zal volkomen vervuld worden. O hoe begeerlijk is daarom de hemel, en wij behoren onszelf geen rust te gunnen, tot wij daar komen, gelijk de dorstige reiziger niet kan rusten voordat hij de koele verfrissende bron vindt waarnaar hij zoekt. De tegenwoordige staat is een tijd van dorsten, maar de tijd van verkwikking zal komen. Door het geloof worden wel enkele druppelen uit de fonteynen ontvangen maar zij kunnen des gelovigen dorst niet wegnemen. Hier is het voor hen als water op vuur gesprenkeld, het doet het vuur meer branden, maar in de hemel zal de dorstige verzadigd zijn.

6. Moest Christus in Zijn uiterste lijden roepen: „Mij dorst,” hoe groot is dan de liefde van God tot zondaren, daar Hij om hunnentwil de Zoon Zijner liefde blootstelde aan zulk een hooggaand lijden. Hier mogen wij drie dingen beschouwen, tot roem van de liefde des Vaders tot Zijn kerk.

- (1.) De Vader Zelf heeft het Lam Jezus ten brandoffer voorzien, en in die staat gebracht. Niemand van ons zou, om de schoonste erfenis op aarde, zijn eigen kind willen zien dorsten in de uiterste smarten. Al zouden wij het heerlijkste koninkrijk op aarde kunnen verkrijgen, indien ons kind er de toorn Gods om moest

verdragen, en zulke hartverscheurende klachten moest uitroepen als Christus aan het kruis, wij zouden het weigeren. Evenwel zodanig was de kracht der liefde Gods tot ons, dat Hij gewillig Jezus Christus om onzentwille overgaf aan alle smart en ellenden. O de hoogte, de lengte, de diepte en de breedte van die liefde gaat de kennis te boven. De liefde van God tot Zijn teerbemide Zoon ging oneindig de liefde die wij hebben tot onze kinderen, te boven, gelijk de zee meer is dan een lepel water. En toch, hoe lief Hij Zijn Zoon ook had, Hij heeft Hem dit lijden doen ondergaan, liever dan dat wij eeuwig zouden omkomen.

- (2.) Hoewel God de Vader bereid was om Christus aan deze uiterste smarten bloot te stellen, zodat Hij hoorde Zijn smartelijk geroep, nochtans laafde Hij Hem niet met de minste verkwikking tot Hij bezweek, en in de diepste ellende Zijn ziel uitstortte in de dood. De Vader hoorde het geroep van Zijn Zoon. Die stem: „Mij dorst,” doordrong de hemel, en bereikte het oor des Vaders. Toch wilde Hij Hem niet verkwikken in Zijn doodsstrijd, of iets afdoen van de schuld die Hij nu betaalde, en dat alleen uit de liefde die Hij had tot arme zondaren, die zelfs niets konden betalen. Indien Christus was gespaard en in Zijn lijden was verkwikt, zo had God ons geen genade kunnen bewijzen of ons kunnen sparen. Het hooggaande lijden van Christus was een daad van recht en rechtvaardigheid Gods, en tegelijk een daad van de grootste ontferming over ons. Hoewel Christus zo bitter klaagde vanwege Zijn dorst, toch wilde Hijzelf niet verkwikt worden, eer Hij Zijn werk had voleindigd. O onuitsprekelijke liefde! Hij klaagde niet om verkwikt te worden, maar alleen omdat Hij wilde tonen in welk een diepte der ellende Zijn ziel was, om onzentwille.
- (3.) Wij behoorden nooit te vergeten dat Jezus Christus was blootgesteld aan deze uitersten van droefheid, smart en angst, tot verlossing van zondaren, de grootste zondaren, die niet één druppel ontferming waardig waren. „Maar God bevestigt Zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is als wij nog zondaars waren,” Rom. 5 : 8. In iedere ontdekking van de liefde Gods in Christus, stijgt ze steeds hoger en hoger. Bewonder en aanbid, en zijt vervuld met gedachten aan deze liefde. Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave, die Hij gegeven heeft in het zenden van Zijn geliefde Zoon, als neen rantsoen en slachtoffer voor de zonde. Amen.

6. Het zesde Kruiswoord

„Toen Jezus dan de edik genomen had, zeide Hij: Het is volbracht, en het hoofd buigende, gaf den geest.” Johannes 19 : 30.

Het is volbracht." Dit is het zesde opmerkenswaardige woord van onzen Heere Jezus Christus aan het kruis. Deze woorden waren als een triomfantelijke uitroep, toen Hij zag dat de heerlijke uitkomst van al Zijn lijden bereikt was.

Het is in de oorspronkelijke Griekse tekst slechts één woord: *tetelestai*. Maar dat éne woord bevat de som van alle vreugde, en daarin spreekt de geest van alle Goddelijke vertroosting. De oude Grieken achtten het een uitnemende kunst, om veel te zeggen in weinig woorden, om een zee van zaken te geven in een druppel van taal. De Grieken zochten het, maar in het woord van Jezus wordt het gevonden.

Er bestaat verschil bij sommige uitleggers over de betekenis van deze woorden. Wij zien in die verschillende verklaringen meer een verschil dan een tegenstrijdigheid. Sommigen menen dat deze uitroep van Christus aan het kruis ziet op het eindigen van de ceremoniële wet, en daarom zeggen zij dat de woorden „Het is volbracht”, wijzen op de vervulling van alle schaduwen en plechtigheden onder het Oude Testament, welke nu aflieden, daar de verlossing van zielen nu was verkregen door het bloed van Christus, het bloed van het Nieuwe Testament. Dit is ongetwijfeld waarheid, en wel zulk een waarheid als niet mag worden uitgesloten als vreemd aan de zin en mening van Christus' woorden.

Hoewel kan worden tegengeworpen, dat vele schaduwen nog niet vervuld waren, als die welke zagen op de wezenlijke dood van Christus, op Zijn verblijf in het graf en op Zijn opstanding uit de dood, kunnen nochtans de woorden van de stervende Borg beschouwd worden als wijzende op het grote einde van Zijn lijden, dat aanstonds zou zijn bereikt. Het is alsof Jezus zeide: „Ik leg nu de laatste hand aan het werk dat Ik op Mij heb genomen; nog enkele ogenblikken en het zal volkomen en beëindigd zijn; Ik heb nu de som in Mijn hand welke volkomen zal voldoen voor de gehele schuld.”

De woorden „het is volbracht” sluiten derhalve niet uit een heenwijzen naar het einde van de ceremoniën, daar Jezus kon zeggen: *Ik heb nu alleen het hoofd nog te buigen, en het werk is gedaan en alle ceremoniën zijn vervuld.*

Maar hoewel wij deze betekenis niet mogen uitsluiten, zo kunnen wij toch niet toegeven dat er geen grotere en meer voornamere zaak in de woorden van Jezus is te vinden. De meer voornamere waarheid die in deze woorden is vervat, is de volbrenging en de volmaking van het gehele plan en voornemen van onze verlossing. De scherpzinnige Calvijn beschouwt het volmaken van onze verlossing als de voornaamste betekenis van de woorden, en het beëindigen van alle ceremoniën als de tweede zaak.

Wij moeten nog opmerken, dat wanneer wij, zeggen, dat Christus het werk der verlossing volmaakte door Zijn dood, wij niet willen zeggen dat het volmaakt was alleen door Zijn dood. Want Zijn verblijf in het graf, Zijn opstanding en Zijn hemelvaart konden daarin niet gemist worden.

Wij besluiten dan uit de tekstwoorden, **dat Jezus Christus het grote werk van**

verlossing, Hem opgedragen door God de Vader, volmaakt en volkomen beëindigd heeft.

De apostel geeft aan deze waarheid een vol getuigenis, in Hebr. 10 : 14, „Want met één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen, die geheiligd worden.” Jezus Zelf heeft gezegd: „Ik heb U verheerlijkt op de aarde. Ik heb voleindigd het werk dat Gij Mij gegeven hebt, om te doen,” Joh. 17 : 4.

In betrekking tot dit werk en de voleindiging daarvan door Jezus Christus aan het kruis, zullen wij onderzoeken:

- I. Ten eerste, wat dit werk was.
- II. Ten tweede, hoe Christus het voleindigde.
- III. Ten derde, welke bewijzen wij hebben, dat Hij alles volbracht heeft.

I. Wat was het werk, hetwelk Christus volbracht door Zijn dood?

Het was de vervulling van de gehele wet van God in onze plaats en tot onze verlossing, hetwelk Christus volbracht als Borg voor ons. De wet van God is ontzagwekkend. De heiligheid van God, welke is een verterend vuur, is op elk deel van de wet gegraveerd. Wij lezen: „Aan Zijn rechterhand was een vurige wet,” Deut. 33 : 2. De ijver van God waakte over iedere titel en jota, want Zijn vreeslijke en heerlijke Naam was daarin. Daarom werden twee dingen noodzakelijk vereist in hem die de wet volmaakt zou vervullen, en deze beide werden gevonden in onze Borg, en in Hem alleen. Deze twee dingen waren een *persoonlijke* en een *werkzame* volmaaktheid.

* Ten eerste, een persoonlijke volmaaktheid. Iemand die persoonlijk niet volmaakt was, kon nooit zeggen: „Het is volbracht.” Volmaakt werk komt alleen voort van een volmaakt wezen. Daarom kon alleen Christus dit grote werk van gehoorzaamheid volbrengen, en het heerlijke plan van onze verlossing uitwerken. Aanschouw Hem! In welk een heerlijke en volmaakte heiligheid werd Hij voortgebracht. „Daarom ook dat Heilige dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden,” Lukas 1 : 35. Waarlijk, „zulk een hogepriester betaamt ons, heilig, onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hoger dan de hemelen geworden,” Hebr. 7 : 26. De wet kon geen bezwaar inbrengen tegen Zijn persoon. Zelfs werd de wet nooit zo geëerd sinds dat zij de mens gesteld werd, als geschiedde toen zulk een volmaakt en uitnemend Persoon als Christus Zich onder haar stelde, en haar heerlijk maakte door haar volmaakt te onderhouden.

* Ten tweede. Er moest een werkzame volmaaktheid zijn een volmaaktheid die werkte en gehoorzaam was. Anders kon niet gezegd worden: „Het is volbracht.” Christus was zodanig, want Hij volhardde in het doen van alles, wat in de wet geschreven is. Hij heeft gezegd: „Want aldus betaamt ons alle gerechtigheid te vervullen,” Matth. 3 : 15. Hij deed alles wat geëist was te doen, en Hij leed alles wat geëist was te lijden. Hij deed en leed alles wat geboden of bedreigd was, in zulk een volmaakte gehoorzaamheid, zowel een dadelijke als lijdelijke gehoorzaamheid, dat het reine oog van goddelijke rechtvaardigheid er geen gebrek in kon vinden. Zo volbracht Hij het werk hetwelk Zijn Vader Hem gegeven had te doen. Het werk dat zo door onze Heere Jezus Christus werd volbracht, was een noodzakelijk, zwaar en dierbaar werk.

1. Het was een noodzakelijk werk hetwelk Christus op het kruis volbracht. Het was noodzakelijk om drie redenen.

(1.) Het was noodzakelijk vanwege de eis des Vaders. Ik bedoel niet dat God wegens Zijn natuur onder enige noodzakelijkheid stond, om ons in deze of in een andere

weg te verlossen. Onze verlossing is een daad van de vrije raad Gods. Maar toen God eenmaal had besloten en vastgesteld, arme zondaars door Jezus Christus te verlossen en te zaligen, toen was het noodzakelijk dat de raad van God werd uitgevoerd. In Hand. 4 : 28 staat geschreven: „Om te doen al wat Uw hand en Uw raad te voren bepaald had, dat geschieden zou.”

- (2.) Het was noodzakelijk in opzicht van Christus, op grond van het contract dat gesloten was tussen de :Vader en de Zoon. Daarom is door Christus Zelf gezegd: “De Zoon des mensen gaat wel henen gelijk besloten is,” Lukas 22 : 22. Deze woorden zeggen, dat Hij zou henen gaan gelijk te voren was overeen gekomen en in het verbond was vastgesteld. Onder de noodzakelijkheid van het verdrag met Zijn Vader na te komen, kwam Hij in de wereld. Nadat Hij gekomen was, werd Hij geperst om de overeenkomst te volbrengen. Toen Hij op aarde was, heeft Hij gezegd: „Ik moet werken de werken Desgenen, Die Mij gezonden heeft,” Joh. 9:4.
- (3.) Het was niet minder noodzakelijk voor ons, dat dit werk werd volbracht. Had Christus Zijn werk niet volbracht, zo zou de zonde spoedig ons aller leven, troost en hoop vernietigd hebben. Zonder de voleindiging van dit werk zou geen enkele zoon of dochter van Adam ooit het aangezicht van God kunnen aanschouwen. Daarom wordt gezegd: „Gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzo moet de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebben,” Joh. 3 : 14, 15. Om alle deze redenen was de voleindiging van dit werk noodzakelijk.

2. Gelijk het noodzakelijk was dat dit werk voleindigd werd, zo was de volbrenging daarvan buitengewoon moeilijk. Het kostte vele weeklachten, veel brullen, (Ps. 22) vele tranen, vóór Christus kon zeggen: „Het is volbracht.” Allen engelen in de hemel, waren niet bekwaam, door hun verenigde kracht, die last die Christus op Zijn schouders droeg en die Hij wegdroeg, één centimeter van de grond te lichten. Hoe zwaar deze last was, hebben wij slechts bij gelijkenis gezien, toen wij gesproken hebben over Zijn zielssmartten in de hof, en over Zijn angstig roepen aan het kruis.

3. Het was een zeer dierbaar werk, hetwelk Christus voleindigde in Zijn dood. Dat werk hetwelk afgedaan en voleindigd werd in een paar uren, zal de stof zijn van eeuwige blijde lofzangen en triomfliederen van engelen en heiligen. Het was wezenlijk een dierbaar werk. De genaden die nu voortvloeien uit deze fontein, als rechtvaardigmaking, heiligmaking, aanneming en andere, zijn moeilijk naar waarde te schatten. De eindeloze gelukzaligheid en de heerlijkheid van de toekomstige wereld kunnen op aarde niet volkomen begrepen worden. Indien de engelen in Bethlehem zongen toen de hoeksteen werd gelegd, welke vreugdezangen zullen er dan zijn onder de heiligen, daar nu deze stem is gehoord: „Het is volbracht.”

II. Laten wij nu beschouwen, *hoe en op welke wijze Jezus Christus dit heerlijk werk voleindigde.*

Wanneer u de Schriften doorzoekt, zult u vinden dat Hij het gehoorzaam, vrijwillig, getrouw en ten volle volbracht.

1. Dit gezegend werk werd door Jezus Christus met volmaakte gehoorzaamheid volbracht. „Hij is gehoorzaam geworden tot de dood, ja de dood des kruises.” Zijn gehoorzaamheid was de gehoorzaamheid van een Knecht, maar het was geen slaafse gehoorzaamheid. Voor Hij dit werk ondernam, was van Hem geprofeteerd: „De Heere HEERE heeft Mij het oor geopend, en Ik ben niet wederspanning, Ik wijk niet

achterwaarts,” Jes. 50 : 5. Wij horen hier de Zoon zeggen: Mijn Vader heeft Mij het zwaarste van dit werk voorgesteld. Hij heeft Mij gezegd welke harde en zware dingen Ik moest ondergaan, indien Ik het plan van verlossing zou volbrengen, en Ik was niet wederspanning. Ik heb Mij met Mijn gehele hart onderworpen, en Ik heb alle deze moeilijkheden aanvaard. Ik was bereid Mij te buigen onder het hardste en meest smadelijke gedeelte van dit werk, liever dan dat Ik het niet zou volbrengen.

2. Gelijk Christus dit werk gehoorzaam voleindigde, zo voleindigde Hij het ook gewillig. Vrijwilligheid en gehoorzaamheid in de arbeid strijden niet tegen elkander, en sluiten elkander niet uit. Mozes' moeder zoogde hem in gehoorzaamheid aan het bevel van Farao's dochter, en evenwel deed zij het vrijwillig in opzicht van haar eigen vermaak en voldoening in dat werk. zo is door Christus' eigen mond gezegd: „Daarom heeft Mij de Vader lief, overmits Ik Mijn leven afleg, opdat Ik het wederom neme. Niemand neemt het van Mij, maar Ik leg het van Mijzelf af; Ik heb macht het af te leggen en heb macht het wederom aan te nemen; dit gebod heb Ik van Mijn Vader ontvangen,” Joh. 10 : 17, 18. Hij had een welbehagen in dit werk, ziende op het einde. Toen Hij het werk zag van de dagen der eeuwigheid, toen „was Hij spelende in de wereld Zijns aardrijks en Zijn vermaken waren met de mensenkinderen,” Spr. 8 : 31. En toen Hij in de wereld kwam, met welk een volle en vrijwillige toestemming beantwoordde Zijn hart de stem Zijns Vaders, Die Hem tot dit werk riep. Het was gelijk u somtijds hoort dat een echo twee of driemaal op uw stem antwoordt. „Zie Ik kom; in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God! om Uw welbehagen te doen, en Uw wet is in het midden Mijns ingewands.” Hij volbracht het werk vrijwillig.

3. Gelijk Hij het werk vrijwillig deed, zo volbracht Hij het ook getrouw en met grote naarstigheit. Hij werkte hard van de morgen van Zijn leven af, tot Zijn dood toe. Hij was nooit ledig, waar Hij ook was. „Hij ging het land door goedgevoelend,” Hand. 10:38. Hij was zo bezig in Zijn werk, dat Hij somtijds „vergat Zijn brood te eten,” Joh. 4 : 31. Gelijk het leven van de mensen gewoonlijk is een aaneenschakeling van bezigheden, zo was het werk van Christus gedurig in de dingen Zijns Vaders. Nooit was een leven zó vervuld met arbeid, als het leven van Christus, altijd bezig zijnde in het voleindigen van het werk dat Hem gegeven was te doen.

4. Hij voleindigde het werk volkomen en ten volle. Alles wat gedaan moest worden als borgtochtelijk werk tot verlossing van de Kerk, is door Hem ten volle gedaan. Er is geen gemis of gebrek in, en engelen kunnen er niets aan toedoen. Een werk, waaraan niets ontbreekt, en waaraan niets kan worden toegevoegd, dat is volmaakt. zo is het werk dat Christus volbracht. Alles wat de wet eiste is volkomen betaald; alles wat ooit een zondaar nodig had is volkomen verworven en gekocht. Er kan niets toegevoegd worden aan hetgeen Christus gedaan heeft. Hij legde de laatste hand er aan, toen Hij zei: „Het is volbracht.” Zo ziet u wat het werk was, en hoe Christus het voleindigde.

III. Nu willen wij onderzoeken *welke bewijzen wij hebben, dat Christus het verlossingswerk volbracht heeft.*

1. Uit de dood van Christus volgt, dat het verlossingswerk was voleindigd. Het bloed van Christus zowel als Zijn gehoorzaamheid, waren van oneindige waarde en kracht. Zijn bloed was genoegzaam om te voldoen aan alle einden waartoe het gestort werd, niet alleen om dat God het daartoe aannam, maar ook om zijn wezenlijke waarde. De oorzaak van Christus' dood was Zijn borgtocht voor ons. Er was zekerlijk genoegzaamheid in Christus' bloed om te voldoen aan de uiterste eis van goddelijke rechtvaardigheid. Toen het daarvoor gestort werd, is de rechtvaardigheid ten volle voldaan. Daaruit volgt, dat de zielen, voor wie, en in wier naam is betaald, volkomen

verlost zijn van de vloek, door de verdiensten van Christus.

2. Het is duidelijk dat Christus het werk voleindigd heeft, daar God de Vader Hem kwijtschelding of kwitantie gaf, toen Hij Hem opwekte uit de dood, en Hem zette aan Zijn rechterhand. Daar Christus, des zondaars. Borg, als zodanig werd vrijgelaten door God de Schuldeiser, zo is de schuld ten volle betaald. Nu, Christus werd gerechtvaardigd, en in Zijn opstanding ontslagen van alle vorderingen en eisen van de rechtvaardigheid. Daarom wordt in 1 Tim. 3 : 16 gezegd, dat „Hij is gerechtvaardigd in de Geest,” of openlijk ontslagen door die eigen daad van de Godheid, toen Hij Hem opwekte uit de dood. Want toen het graf werd geopend, en Christus verrees, was het Hem als de opening van de gevangenisdeuren. De Borg, Die opgesloten was om eens andermans schuld, werd in vrijheid gesteld. Christus spreekt in dezelfde zin van Zijn hemelvaart, in Joh. 16 : 10, waar Hij zegt dat de Geest de wereld zal overtuigen van gerechtigheid. Dat is, van een volkomen en volmaakte gerechtigheid in Mij, toegerekend aan zondaren tot hun volkomen rechtvaardigmaking. En waardoor zal Hij hen overtuigen en verzekeren dat het zo is? Wel, hierdoor: „Omdat Ik tot Mijn Vader heenga, en u zult Mij niet meer zien.” Er is een grote kracht en gewicht in deze woorden: „En u zult Mij niet meer zien.” In deze woorden wordt gezegd: „Hierdoor zult u verzekerd zijn, dat Ik ten volle en volmaakt alle gerechtigheid heb vervuld, en dat Ik door Mijn dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid, zo volledig God voor u voldaan heb, dat u nooit meer zult beschuldigd of veroordeeld worden. Want wanneer Ik opvaar ten hemel zal Ik daar blijven in heerlijkheid met Mijn Vader, en niet weer worden teruggezonden, wat wel het geval zou zijn, indien Ik ergens in was tekort geschoten.” De apostel drukt dit in duidelijke woorden uit: „Maar Deze, één slachtoffer voor de zonden geofferd hebbende, is in eeuwigheid gezeten aan de rechterhand Gods.” En wat besluit hij daar anders uit, dan deze waarheid: „Want met één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen, die geheiligd worden,” Hebr. 10 : 12-14.

3. Het is onweersprekelijk dat Christus het werk voleindigd heeft, daar dit blijkt uit de gezegende vruchten van Zijn volbrachte werk, in allen die in Hem geloven. Door de kracht van de volmaaktheid van Zijn werk, volbracht in Zijn dood, worden nu hun consciënties bevredigd, en hun zielen worden opgenomen in heerlijkheid. Geen van beide kon plaats hebben, indien Christus Zijn werk in deze wereld niet voleindigd had. Indien Christus Zijn werk niet volmaakt had uitgevoerd, zou Hij geen rust of vrede kunnen geven aan de vermoeide en de belaste zielen die tot Hem komen, gelijk Hij nu doet. Indien Hij het werk niet had voleindigd, zo zou de ziel aarzelende, bevende en onbevredigd zijn, en zo zou zij geen vrijmoedige toegang hebben verkregen tot het heiligdom door het bloed van Jezus, gelijk allen, die geloven het hebben. Indien Hij het werk bijna had voleindigd, zo zouden wij bijna verlost zijn, en dat zou betekenen voor eeuwig verloren.

Het eerste besluit dat wij uit de tekst trekken is dit, *dat nu Christus al Zijn werk voor ons volmaakt en volkomen heeft volbracht, het een liefelijke vertroosting is voor hen die in Hem geloven, om op Hem te zien tot verzoening van alle gebreken en onvolmaaktheden in alle hun werken voor God.*

Van hetgeen wij doen kan nooit gezegd worden dat het voleindigd is. Alle onze plichten zijn onvolmaakt. Zij komen lam en gebrekkig uit onze handen. Dit was de last van Christus tegen de kerk van Sardis: „Ik heb uw werken niet vol gevonden voor God,” Openb. 3 : 2. O, er is veel ledigheid en ijdelheid in de beste van onze plichten. Maar hier is de grote vertroosting, die op alle oorzaken van ons twijfelen en vrezen

antwoordt Christus heeft al Zijn werk voleindigd, hoewel wij geen enkele van alle onze werken kunnen voleindigen. En zo, hoewel wij gebrekkig, arm, onvolmaakt zijn in onszelf, zijn wij evenwel „volmaakt in Hem,” Col. 2 : 10. hoewel wij niet volmaakt kunnen gehoorzamen en geen enkel gebod van de wet volmaakt kunnen houden, evenwel is „het recht der wet vervuld in ons die geloven,” Rom. 8 : 4. De volmaakte gehoorzaamheid van Christus, zijnde toegerekend aan ons, stelt ons volmaakt en zonder gebrek voor God. Het is waar, wij behoren ootmoedig te zijn wegens onze gebreken, en verdriet te hebben wegens ieder gebrek in onze gehoorzaamheid, maar wij moeten niet ontmoedigd worden door menigten van zwakheden, waardoor wij omringd zijn, in elke plicht die wij doen. hoewel wij geen gerechtigheid van onszelf hebben, nochtans heeft God Christus tot rechtvaardigheid gemaakt voor ons. En Zijn gerechtigheid is oneindig beter dan de onze. Inplaats van onze eigene gerechtigheid, hebben wij de Zijne. Gode zij dank voor Christus' volmaakte gerechtigheid.

Ons tweede besluit is, dat waar Christus Zijn werk heeft voleindigd met Zijn eigen hand, hoe gevaarlijk is het dan iets van onszelf te willen toevoegen aan de gerechtigheid van Christus, in onze rechtvaardigmaking voor God. Jezus Christus zal dit nooit verdragen, daar het Zijn werk verongelijkt.

God komt niet aan Zijn eer, wanneer wij zeggen: ik en mijn God, ik en mijn Christus deden dit. Hij wil alles of niets zijn in uw rechtvaardigmaking. Indien Hij het werk volbracht heeft, waartoe zullen wij er dan iets aan willen toevoegen? Wij zullen tevergeefs trachten de eer met Hem te delen, want Hij zal het nooit dulden. Volbracht Hijzelf het werk, en zou Hij de eer en de lof met ons delen? Neen, Christus is geen halve Zaligmaker. Het is een moeilijke zaak om onze hoogmoedige harten zover te brengen, dat zij uitsluitend op Christus leven om gerechtigheid; wij zouden gaarne onze penning toevoegen aan de som die Christus heeft betaald. Maar het is hetzelfde, of u iets wilt doen tot uw rechtvaardigmaking, of dat u niets met Christus wilt te doen hebben. U en uw penning moeten tezamen vergaan. God geeft ons de gerechtigheid van Christus zoals Hij manna gaf aan de Israëlieten in de woestijn. Wij lezen in Deut. 8 : 16, dat „Hij ze met manna spijsde in de woestijn, om ze te verootmoedigen.” Het was geen vernedering voor hen het manna te eten, want het was spijsde der engelen, maar de wijze waarop Hij het hun gaf moest hen verootmoedigen. Om het te verkrijgen moesten zij door geloof op God leven, van dag tot dag. Het was niet als ander voedsel, dat zij door hun eigen arbeid verkregen. Zekerlijk God kiest de juiste weg om onze hoogmoedige natuur te vernederen, daar Hij zondaars roept geheel af te zien van hun eigen gerechtigheid om op de gerechtigheid van Christus te vertrouwen tot hun rechtvaardigmaking.

Ons derde besluit is, dat waar Christus Zijn werk voor ons voleindigde, Hij het zeker ook in ons zal voleindigen. Zoals Hij het werk onzer verlossing begon en volbracht, zo zal Hij, Die „een goed werk in u begonnen heeft, dat voleindigen,” Philipp. 1 : 6.

Wij lezen dat de apostel daarop „vertrouwde”. Jezus Christus wordt niet alleen genoemd de Leidsman, maar ook de Voleinder des geloofs," Hebr. 12 : 2. Indien Hij het begint, zo zal Hij het zekerlijk voleindigen. De voleindiging van Zijn eigen werk van verlossing zonder ons, is een waarborg dat Hij Zijn werk van heiligmaking in ons zal voleindigen. Want deze twee werken van Christus hebben betrekking op elkander. Dit is zulk een betrekking, dal het werk, hetwelk Hij; volbracht door Zijn eigen dood, opstanding en hemelvaart, ons geen nut zou doen indien het werk van heiligmaking in ons niet op gelijke wijze werd volbracht. Daarom, gelijk Hij met één volmaakte offerande voor God verscheen, en het verlossingswerk volbracht, zo zal Hij ook met

allen, voor wie Hij Zich opofferde, volmaakt voor God verschijnen. Hij zal een gemeente zonder vlek of rimpel voor Hem stellen. Hij wil het einde van al Zijn lijden niet verliezen. Welke vrucht zou Zijn verdienstelijk, borgtochtelijk werk hebben, indien Hij het niet volkomen en ten volle toepaste. Wees daarom niet ontmoedigd bij de gebreken en onvolmaaktheden van uw werken. Wees er vernederd onder, maar wordt er niet door neergeslagen. Het werk van Christus is volbracht, en Hij zal het volbrengen in de Zijnen.

Ons vierde besluit is, *dat indien wij vragen of het werk der verlossing een volmaakt en volbracht werk is, wij dan moeten zien op het onvergelijklijk uitnemende en troostrijke van de weg des geloofs.*

Zeker, de weg van geloven is de meest uitmuntende weg waarin een arme zondaar tot God kan naderen. Het geloof komt tot God, ziende op een volmaakte, volkomen gerechtigheid. Dit moet noodzakelijk meest God verheerlijkend zijn en meest troostrijk voor de ziel die tot God komt. O, hoe volkomen en volmaakt is de gerechtigheid van Christus! Het aldoorzoekend oog van een heilig en ijverig God kan er niet de minste vlek of gebrek in vinden. Laat God of onze consciëntie er op zien, beschouw die gerechtigheid aan alle zijden, weeg en doorzoek ze door en door, zij zal rein en volmaakt bevonden worden, en alles bevattende wat noodzakelijk is om een vertoornd God te verzoenen, en vrede te geven aan een benauwde en verslagen ziel. Hoe behaaglijk en aannemelijk bij God moet dat geloof zijn, hetwelk tot Hem komt met zulk een volmaakte en uitnemende offerande. Daarom worden de daden des geloofs, die openbaar komen in het toevlucht nemen tot Christus om gerechtigheid, en in het naderen tot God met zulk een aannemelijk rantsoen, het werk van God genoemd. Dat wil zeggen: Het is het meest Gode welbehaaglijk werk, dat een schepsel kan verrichten. „Dit is het werk Gods, dat u gelooft in Hem, Dien Hij gezonden heeft,” Joh. 6 : 29. Eén daad des geloofs behaagt Hem meer, dan dat u uw gehele leven zwoegt onder een werk van gehoorzaamheid aan de wet. Het is meer tot Gods eer en tot uw troost, alles wat u Hem schuldig zijt te betalen in één som, dan te betalen bij kleine beetjes en nooit in staat te zijn ten volle te betalen, of de schuld te vereffenen. Daarom verschaft alleen dit volmaakte werk van Christus, volmaakte vrede.

Het vijfde besluit is, *dat indien Christus arbeidde, en volbracht alles wat God Hem gaf te doen, hoe noodzakelijk is dan een onvermoeid werkzaam leven voor allen, die zich christenen noemen.*

Het leven van Christus was een werkzaam leven. Zal Hij werken, en wij slapen? Zal een ijverige, werkzame Christus verongelijkt worden door een deel ijdele, nalatige, luie volgelingen? „Werkt uws zelfs zaligheid met vrezen en beven,” Philipp. 2 : 12.

Indien wordt tegengeworpen, *dat er niets voor ons overgebleven is te doen, indien Christus het werk volbracht heeft*, dan antwoord ik daarop, dat niets van dat werk hetwelk Christus deed, voor u is overgebleven te doen. Het is uw plicht dat alles aan Christus over te laten. Maar er is ander werk voor u te doen, en er is veel werk op uw handen gelegd. U moet zowel werken als Christus deed, maar u moet het niet doen tot hetzelfde einde. Hij werkte hard om aan de eis van de wet te voldoen, door alle gerechtigheid te vervullen. Hij werkte Zijn leven lang, om een gerechtigheid aan te brengen, waardoor u voor God gerechtvaardigd zou worden. Dit werk is alleen in de handen van Christus gegeven. Maar het is uw werk om de geboden van Christus te gehoorzamen, waartoe u geroepen wordt door verlossing. U moet werken om te getuigen van uw dankbaarheid aan Hem voor het werk dat Hij voor u volbracht. U moet werken, om God te verheerlijken door uw gehoorzaamheid. „Laat uw licht alzo

schijnen voor de mensen, opdat zij uit de goede werken die zij in u zien, uw Vader Die in de hemelen is, verheerlijken.” Om deze en andere redenen moet uw leven een werkzaam leven zijn. God bewaart al Zijn volk van de onzuivere en grove gedachten van de antinomiaanse vrijgeesten, die luide roepen van genade, en zwijgen over gehoorzaamheid. Onder voorwendsel dat zij Christus op de troon verheffen, beroven zij Hem van een groot deel van Zijn heerlijkheid, en ontronen Hem verachtelijk. Mijn pen zal niet weergeven wat mijn ogen gelezen hebben. Boodschap het niet te Gath.

TOEPASSING.

Maar wat u betreft geliefden, wees een volgeling van Christus, en volgt Zijn voorbeeld. Ja, laat mij u overreden, indien u hoopt licht te ontvangen over uw aandeel aan Hem, Hem na te volgen in de volgende bijzonderheden.

- (1.) Christus begon reeds vroeg voor God te werken. Hij nam de morgenstond van Zijn leven waar. Hij zeide tot Jozef en Maria toen Hij een kind was van slechts twaalf jaar: „Wat is het dat u Mij gezocht hebt? Wist u niet dat Ik moet zijn in de dingen Mijns Vaders?” Geliefden, indien de morgenstond van uw leven niet reeds voorbij is, wijd hem dan aan het werk van God, zoals Christus deed. Indien het mag zijn, wordt ijverig in dat werk in de avondstond van uw leven. Indien iemand een groot en noodzakelijk werk te doen heeft, zo is het 't beste vroeg in de morgenstond te beginnen. Later op de dag komt gewoonlijk een stroom van afleiding op aanzetten.
- (2.) Gelijk Christus Zijn werk bijtijds begon, zo zette Hij het nauwgezet voort. Hij was vroeg op, en werkte hard, zó hard dat „Hij vergat Zijn brood te eten,” Joh. 4 : 31, 32. Zó ijverig was Hij in Zijns Vaders werk, dat Zijn betrekkingen meenden, dat „Hij buiten Zijn zinnen was,” Mark. 3 : 21. Zó ijverig, dat „de ijver van Gods huis Hem verteerde.” O, wees niet gelijk de slakken. Augustinus zeide van een jonge Romein: Het zal de oprechte christen wèl gaan. „Al wat hij doet zal wel gelukken.”
- (3.) Christus dacht dikwijls over de korthed van Zijn tijd en werkte hard, omdat Hij wist dat Zijn tijd om te werken slechts kort zou zijn. Wij lezen dat Hij gezegd heeft: „Ik moet werken de werken Desgenen, Die Mij gezonden heeft, zolang het dag is; de nacht komt, wanneer niemand werken kan,” Joh. 9 4. Wees hierin Christus gelijk. Wek door dezelfde gedachte uw hart op tot naarstigheid. Indien iemand veel heeft te schrijven, en hij zijn papier bijna vol heeft, zo begint hij dichter te schrijven, en zal veel schrijven bij weinig ruimte.
- (4.) Hij deed veel werk voor God, zonder er veel over te spreken. Hij werkte hard, maar bedierf Zijn werk niet door een ijdel vertoon. Wanneer Hij Zijn liefdadigheid had bewezen in daden van ontferming en mildheid, zo wilde Hij er geen eer van hebben, maar zeide: „Zie, dat u dit niemand zegt,” Matth. 8 : 4. Het was Hem niet te doen om toejuiching van het volk. Alle engelen in de hemel konden niet doen wat Christus deed, en toch noemt Hij Zichzelf een worm. O wordt gelijkvormig aan uw Voorbeeld. Werk hard voor God, en laat er geen hoogmoed op blazen, wanneer u het hebt gedaan. Het is moeilijk voor een mens, veel te doen en er zichzelf niet op te verheffen.
- (5.) Christus voerde Zijn werk vastbesloten uit. Geen ontmoedigingen konden Hem terugslaan, hoewel nooit enig werk, van het begin tot het einde, meer tegenstand ondervond dan het Zijne. Hoe kwamen schriftgeleerden en Farizeeën, Joden en heidenen, en zelfs duivelen op Hem af, door vervolging en smaadreddenen, hevige tegenwerking en listige verzoeking. Toch was van Hem voorzegd: „Hij zal niet

verdonkerd worden en Hij zal niet verbroken worden, totdat Hij het recht op aarde zal hebben besteld,” Jesaja 42 : 4. O dat meer van deze geest van Christus in Zijn volk ware. O dat in de kracht der liefde tot Christus, en in de ijver voor de heerlijkheid van God, u uw krachten mocht wijden aan Zijn dienst. Dat u gelijk een rivier alle beletselen die u ontmoet, mocht wegvagen.

- (6.) Hij zette Zijn werk voort zolang Hij leefde. Zijn leven en arbeid eindigde ter zelfder tijd. Hij bezweek niet onder Zijn werk. Neen, het grootste werk dat Hij in deze wereld deed, was Zijn laatste werk. Wees gelijk Christus in deze opzichten. Word niet vermoeid in wèl te doen. Geef het werk Gods niet over zolang u hand of tong kunt bewegen om het te bevorderen. En zie dat uw laatste werken meer zijn dan uw eerste. Laten de bewegingen van uw ziel tot God zijn, gelijk alle natuurlijke bewegingen zijn, hoe dichter bij het middelpunt hoe sneller. Zeg niet, *het is genoeg*, wanneer u nog enige bekwaamheid hebt, méér voor God te doen. Christenen, wees in deze dingen gelijk uw Zaligmaker.
- (7.) Christenen, u moet bedenken, dat gelijk Christus Zijn werk volbracht, u ook uw werk hetwelk God u gegeven heeft om te doen, moet volbrengen. Dan zult u, wanneer de dood nadert, getroost kunnen sterven. Dan zult u, bij gelijkenis, met Christus mogen zeggen: „Ik heb U verheerlijkt op de aarde; Ik heb voleindigd het werk dat Gij Mij gegeven hebt om te doen,” Joh. 17 : 4. Christus had een werk dat Hem opgedragen was, en Hij voleindigde het. U hebt ook een werk dat aan u opgedragen is. Zie toe dat u in staat moogt zijn, te zeggen: „Het is volbracht,” wanneer de dag uws doods komt. O werk uw eigen zaligheid uit met vrezen en beven. Ik wens dat ik u daartoe mag overreden.

Ik verzoek u daartoe deze beschouwingen ter harte te nemen.

- (a) Indien uw werk niet is gedaan voor u sterft, zo kan het niet meer gedaan worden wanneer u gestorven zijt. „Daar is geen werk, noch verzinning, noch wetenschap, noch wijsheid in het graf waar u heengaat,” Pred. 9 : 10. Die in de kuil nederdalen, kunnen de naam van God niet prijzen. De dood bindt de handen zodat zij niet meer werken kunnen; hij maakt de tong stijf zodat zij niet meer spreken kan. Dan wordt het lichaam ontbonden. Het lichaam, hetwelk het instrument is, waardoor de ziel werkt, wordt verbroken en weggeworpen. De ziel zelf verschijnt onmiddellijk voor God, om rekenschap te geven van alle haar werken. Daarom, haast u en voleindig het werk dat u hebt te doen, want de nacht komt, waarin niemand werken kan.
- (b) Indien u uw werk niet voleindigt, weet dat de tijd om te werken en de tijd der genade voorbij zal zijn, wanneer u sterft. U die uw gehele leven Christus hebt verwaarloosd, u die nooit kon worden overreed om een heilig werkzaam leven te hebben, meent niet dat uw roepen en uw smeekbeden om genade u zullen helpen, wanneer uw tijd voorbij is. Neen, neen, het is te laat. „Zal God zijn geroep horen, als benauwdheid over hem komt?” Job. 27 : 9. De tijd der genade is dan voorbij. Waar de boom valt, daar zal hij wezen. Wie heilig was zal daar heilig zijn, die onrein was zal daar onrein zijn. Ach, arme zielen, u komt te laat. „De Heere des huizes is opgestaan, en heeft de deur gesloten.” De tijd is voorbij. Ach dat u de dag uwer bezoeken bekend had.
- Indien u uw werk niet hebt volbracht, wanneer u gaat sterven, dan zult u uw leven niet getroost kunnen eindigen. Wie zijn werk niet heeft volbracht met ijver, kan zijn loop niet volbrengen met blijdschap. In welk een nare toestand is een ziel, die door de dood wordt verrast, wanneer zij niet gereed is. Wat droevig geval, te liggen sidderen op de rand van het graf, en te zeggen: *Heere, wat zal van mij*

worden? Ik kan niet, ik durf niet te sterven. De arme ziel wil ineenkrimpen in het eigen lichaam, en roept: *alles is beter voor mij, dan te sterven.* Waarom? “O, ik ben in een staat buiten Christus, en durf niet verschijnen voor die vreeslijke rechterstoel. Indien ik in de tijd Christus had aangenomen, zo zou ik met vrede kunnen sterven. Heere, wat moet ik doen?”

Hoe denkt u hierover, geliefden? Zal dit een getroost einde zijn? Toen een christen, die volstandig elke dag zes uren in gebed was, werd gevraagd, waarom hij zo deed, antwoordde hij: *o, ik moet sterven, ik moet sterven!* Welnu, zie toe dat u uw werk voleindigt, gelijk Christus het Zijne heeft gedaan. Amen.

7. Het zevende Kruiswoord

En Jezus roepende met grote stem zeide: Vader, in Uw handen beveel Ik Mijnen geest. En als Hij dit gezegd had, gaf Hij den geest. Lukas 23: 46.

Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest. Deze waren de laatste woorden van onze Heere Jezus Christus aan het kruis, waarmee Hij Zijn ziel uitblies. Dit waren ook eens Davids woorden, Ps. 31 : 5 en naar de inhoud heeft ook Stefanus na Hem zich met dezelfde woorden aan God opgedragen. Het zijn woorden vol van geloof en troost. Zij zijn gepast om de laatste uitroep te zijn van elke begenadigde ziel. Wij kunnen deze woorden in vijf bijzonderheden verklaren.

In de eerste plaats zien wij de Persoon Die Zich opdraagt, *de Heere Jezus Christus*, Die hierin, zowel als in andere gevallen, handelde als een algemeen persoon, als het Hoofd der Kerk. Hierop moeten wij nauwkeurig letten, want hierin ligt geen klein gedeelte van de vertroosting van een gelovige. Toen Christus Zijn ziel aan God aanbeval, deed Hij dit als het ware met alle zielen van de uitverkorenen als in een bundeltje samengebonden, en zo biedt Hij ze alle, met Zijn eigen ziel, plechtig aan Zijn Vader aan. Het opdragen van Christus' ziel is de oorzaak van een bijzonder voorrecht voor onze zielen, in zover Christus in dit gebed ze in Zijns Vaders hand gesteld heeft. Ze zijn daar als een kostelijke schat, en dit zal blijken wanneer de tijd komt dat hun ziel zal worden verlost uit het lichaam, waarin zij nu wonen. Christus leefde en stierf niet voor Zichzelf, maar voor Zijn volk. Wat Hij deed in het opdragen van Zijn ziel deed Hij voor hen, zowel als voor Zijn eigen ziel. Daarom moet u in deze laatste en plechtige handeling van Zijn leven op Christus zien, zoals Hij daarin de zielen van alle uitverkorenen vergaderde, en ze, met Zijn eigen ziel, aan God opdroeg.

In de tweede plaats zien wij op de Persoon, aan Wie deze kostbare schat wordt opgedragen. *Dat was Zijn eigen Vader.* „Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest.” Vader is een liefelijke, bemoedigende en vertrouwen wekkende naam. Wel mag een zoon alle zijn belangen stellen in de handen van een vader. En wel bijzonder zulk een Zoon, in de handen van zulk een Vader. Door de handen van de Vader, waarin Hij Zijn ziel beveelt, moeten wij niet enkel verstaan de macht van God, maar Zijn Vaderlijke bewaring en bescherming.

In de derde plaats zien wij op hetgeen Christus in Zijn hand stelt, namelijk: „*Mijn geest*,” dat is Zijn ziel, die onmiddellijk zou vertrekken, en op het punt stond van het lichaam te scheiden. De ziel is de kostelijkste van alle schatten. Het is de meest geliefde, de enige. De ziel is het meest uitnemend, en daarom het meest kostelijk en dierbaar. Een gehele wereld heeft geen waarde, indien ze wordt opgewogen tegen de prijs van één ziel. Deze onwaardeerbare schat stelt Hij in Zijns Vaders handen.

In de vierde plaats zien wij *op welke wijze* Hij Zijn ziel stelt in de trouwe hand van de Vader. Hij zeide: „Ik beveel ze.” Hij spreekt in de tegenwoordige tijd, hoewel het op de toekomstige tijd zag, want met deze woorden blies Hij Zijn ziel uit. Het woord „bevelen” heeft hier dezelfde betekenis als aanbieden of opdragen. Het was in

Christus een daad van geloof, een meest vertrouwende en verheven daad, waarin Hij een voorbeeld voor al Zijn volk heeft nagelaten.

In de vijfde plaats letten wij *op de manier* waarop Hij deze woorden uitsprak, en dat was „met grote stem,” het was een luide stem. Hij sprak zó, dat allen het mochten horen, en dat Zijn vijanden, die nu meenden dat Hij van God verlaten en van alle hulp ontbloot was, mochten overtuigd worden dat het niet zo was. Integendeel konden zij horen, dat Hij nog dierbaar bij Zijn Vader was, en dat Hij Zijn ziel met vertrouwen in Zijn handen kon stellen. Ook hebben wij deze woorden te nemen niet alleen als gesproken door Christus, als het Hoofd van alle gelovigen, Zijn ziel aan God bevelende, maar ook de zielen van de gelovigen met de Zijne aan Zijn Vader opdragende. Maar ook was Hij hierin een voorbeeld voor al Zijn volk, hen lerende wat zij hebben te doen, wanneer zij gaan sterven. Wij merken op, dat stervende gelovigen door Christus' voorbeeld gemachtigd en bemoedigd zijn, om gelovig hun ziel in de handen van God te bevelen.

De apostel Petrus bestuurt het geloof der christenen, om hun zielen aan Gods vaderlijke bescherming en aan Zijn zorg toe te vertrouwen, wanneer zij in de gevangenis of naar de staak zullen gaan voor Christus' naam. „Zo dan ook, die lijden naar de wil van God, dat zij hun zielen Hem als de getrouwe Schepper bevelen met weldoen,” 1 Petr. 4 : 19.

Wij willen nu beschouwen, *wat het opdragen van de ziel door geloof aan God, inhoudt, wanneer de tijd der ontbinding is gekomen, en welke vrijheid en bemoediging begenadigde zielen hebben, om zo te doen.*

I. In de eerste plaats, *wat is begrepen in des gelovigen opdragen van zijn ziel in de handen van God, in de ure des doods?*

Indien u deze vraag nauwkeurig overweegt zult u vinden dat op zijn minst de volgende daarin begrepen zijn.

Ten eerste. Het is duidelijk dat het hier gaat over zielen, die uitwonen van het lichaam; zielen die niet wegzinken, wanneer het lichaam bezwijkt. De gelovige ziel voelt dat het huis waarin hij woonde ineens stort, en zij ziet uit naar een nieuwe woning bij God. „Vader, in Uw handen beveel Ik Mijnen geest.” De gelovige voelt dat zijn edele ziel meer is dan het verderfelijke lichaam, waarmee zij verenigd was, hetwelk in de groeve der vertering zal worden neergelaten. De gelovige ziel voelt haar betrekking op de Vader der geesten, en van Hem verwacht zij bewaring en bescherming, wanneer zij het lichaam verlaat. Daarom stelt de gelovige zijn ziel in Gods handen. Indien de ziel werd vernietigd of werd uitgeblazen in de lucht, en het lichaam niet overleefde, zo zou het een bespotten van God zijn, om wanneer wij sterven te zeggen: „Vader, in Uw handen beveel ik mijn geest.”

Ten tweede. Het opdragen van de ziel aan God houdt in dat ze alleen in Hem de ware rust vindt. Merk op welke weg de neigingen en bewegingen van de gelovige ziel gaan, niet alleen in het leven, maar ook in het sterven. Zij is aan God verbonden, zij is tot Hem teruggebracht en daarom is zij zeer gesteld op haar God en Vader. „Vader, in Uw handen.” God is het grote middelpunt van alle begenadigde geesten. Zolang zij in het lichaam zijn, hebben zij geen rust dan alleen in de boezem van God. Wanneer zij het lichaam verlaten, is hun verwachting en hun ernstig verlangen om bij Hem te zijn. In de tijd des levens heeft de ziel door genade met veel verlangen naar God gezocht, en zij heeft vele verlangende blikken hemelwaarts geslagen. Maar wanneer de begenadigde ziel dicht bij God komt, zoals ze doet in het stervensuur, dan werpt ze

zich in Zijn armen, gelijk een rivier, die, na vele wendingen en slingeringen, zich ten laatste uitstort in de oceaan, en zo eindigt zij haar moeizame loop. Niets dan God kan in deze wereld de gelovige ziel behagen, en niets dan God kan haar tevreden stellen wanneer zij tot Hem gaat. Het is niet het aangename van de plaats waarnaar de begenadigde ziel zo sterk hijgt, maar zij verlangt naar de boezem van de gezegende God. Het is haar meer te doen om des Vaders armen en boezem, dan om des Vaders huis. „Vader, in Uw handen beveel ik mijn geest.” De psalmdichter riep uit: „Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde,” Ps. 73 : 25.

Ten derde. De grote waarde die gelovigen aan hun ziel hechten leert hen, ze aan God op te dragen. De ziel is een grote schat, en hun voorname zorg is, om haar in veilige handen te zien. „Vader, in Uw handen beveel ik mijn geest,” zijn woorden die de zorg van de gelovige voor zijn ziel uitdrukken, wat er ook wordt van het nietig lichaam. Wanneer een gelovige dicht bij de dood komt, besteedt hij slechts weinig gedachten aan zijn lichaam, waar het zal begraven worden of hoe er over beschikt zal worden. Hij stelt het in de handen van zijn vrienden. Maar gelijk zijn grote zorg ging over zijn ziel, zo beveelt hij ze in zijn laatste ogenblikken aan God. Het is niet: Heere Jezus, ontvang mijn lichaam, draag zorg voor mijn stof,” maar hij zegt: „Ontvang mijn geest.” *Heere, bewaar het juweel, wanneer de doos gebroken is.*

Ten vierde. Het bevelen van hun ziel in des Heeren handen bewijst het liep besef, dat stervende gelovigen hebben van de grote verandering die over hen komt door de dood, wanneer alle zichtbare en tastbare dingen wegvliegen en verdwijnen. Zij voelen dat de wereld en haar verkwikkingen tekort schieten. Elk schepsel en de vertroosting die wij van de schepselen hebben gehad, zullen ons verlaten. Daarom nadert de ziel dichter tot God, en kleeft Hem meer aan dan ooit: „Vader, in Uw handen beveel ik mijn geest.” Niet dat de ziel dan meer naar God hijgt, of Hem meer aankleeft, omdat zij alle andere dingen moet loslaten. Nee, zij koos God tot haar deel, toen zij verkeerde in het midden van uitwendige zegeningen, toen zij verwachten kon dat zij ze nog geruime tijd zou genieten, zowel als andere mensen. Maar ik wilde dit zeggen, dat hoewel begenadigde zielen God tot hun deel hebben gekozen, en zij Hem wezenlijk verkiezen boven de beste van hun aardse vertroosting, zo leven zij in hun loop door de tijd niet altijd geheel uit God, maar ten dele door gevoel en ten dele door geloof, ten dele bij dingen die gezien worden, en ten dele bij dingen die niet gezien worden. De schepselen hadden nog een woonplaats in hun hart, helaas, veel te veel. Maar bij het sterven vergaan alle schepseleen, verlaten hen, en zij zien ze verdwijnen. De zieke Hiskia zesde: *Ik zal de mensen niet meer zien, noch de inwoners der wereld.* Daarom wendt de stervende gelovige zich van die alle af, en wendt zich tot God, verlangende en verwachtende dat zijn ziel straks geheel uit God zal leven, gelijk de gezegende engelen doen: En zo werpen zij in het geloof zich in Zijn armen. „Vader, in Uw handen beveel ik mijn geest.”

Ten vijfde. Wanneer de stervende gelovigen zich aan God opdragen, zo getuigen zij daardoor dat zij met God verzoend zijn door het bloed van het Lam Gods. Anders zouden zij hun ziel niet in Zijn handen durven stellen, want „vreselijk is het te vallen in de handen des levenden Gods,” van een God Die niet verzoend is door de offerande van Christus. De gelovige ziel durft, buiten dit verzoenend offer, zich net zo min te werpen in de handen van God, als dat zij niet durft te naderen tot een verterend vuur. De verzoening met God door Jezus Christus is de grond waarop wij genade bij God gevonden hebben. Want wij lezen: „Door welke Hij ons begenadigd heeft in de Geliefde.” Dit komt openbaar in de wijze waarop de verzoende ziel zich aan God beveelt: Eerst werpt zij zich in de handen van Christus, en dan in de handen van God, door Hem. zo riep Stefanus, toen Hij stierf: „Heere Jezus ontvang mijn geest,” en door

Christus hand zou hij in de handen des Vaders gesteld worden.

Ten zesde. Het is een bewijs van de kracht en de uitnemendheid van geloof, dat de ziel zich aan God mag opdragen op een tijd, wanneer niets anders dan geloof het kan doen. Geloof is haar Leidsman, wanneer zij in de grootste nood verkeert. Geloof geeft verzekering aan de ziel, wanneer zij het lichaam verlaat. Asaf sprak: „Bezwijkt mijn vlees en mijn hart, zo is God de rotssteen mijns harten en mijn deel in eeuwigheid.” Geloof blijft de ziel bij, totdat het ziet dat zij veilig het gebied van satan is gepasseerd, en veilig is geland op de kust van heerlijkheid, en dan wordt het veranderd in aanschouwen. Vele gunsten zijn door het geloof aan de ziel geschonken, toen zij nog in het lichaam woonde. De grote dienst die zij deed aan de ziel, was in de tijd van haar ondertrouw aan Christus. Dit is de huwelijksband, de gezegende band van vereniging tussen Christus en de ziel. Sinds de tijd heeft zij vele vertroostende vergezichten gehad, vele liefelijke en verborgen ondersteuning ontvangen. Zij verkreeg deze weldaden door het geloof. Maar zekerlijk, de eerste en de laatste werken van geloof zijn de meest heerlijke. Door geloof waagde de ziel zich op Christus, en legde de hand op Hem, onder het diepste besef van eigen snoodheid en uiterste onwaardigheid. Dit mocht zij doen toen satan en menigten van aanvechtingen, er bij stonden, om de ziel tegen te spreken en de moed te benemen. Maar nu, wanneer het sterven wordt, wordt de ziel door geloof in de armen van Christus geworpen, waar zij zal blijven tot in de eindeloze eeuwigheid.

Het eerste en het laatste werk zijn beide edele daden des geloofs. Maar het eerste is ongetwijfeld het grootste en het moeilijkste. Want wanneer de ziel deel heeft gekregen aan Christus, dan is het niet zo moeilijk zich in Zijn handen te stellen, als toen zij Hem niet kende. Het is gemakkelijker voor een kind zich te werpen in de armen van zijn eigen vader, in de tijd van benauwdheid, dan voor iemand die een vreemdeling en een vijand van Christus is, zich tot Hem te wenden, opdat Hij zijn Vader en Vriend mag worden.

II. Wij zullen nu onderzoeken, *welke vrijheid en bemoediging begenadigde zielen hebben om zich in hun sterven in de handen van God te stellen.*

Ik antwoord dat zij in ieder opzicht alle vrijheid en bemoediging hebben zich aan God toe te vertrouwen.

1. Deze God, aan Wie de gelovige zich beveelt in de ure des doods, is zijn Schepper, de Vader van zijn geest. Hij schiep de ziel en stortte ze in, en zo bestaat er een betrekking tussen een schepsel en zijn Schepper. De gelovige staat in een betrekking tot God, als tot zijn getrouwe Schepper. „Zo dan ook, die lijden naar de wil van God, dat zij hun zielen Hem als de getrouwe Schepper bevelen met weldoen,” 1 Petr. 4 : 19. Het is waar, de betrekking tussen het schepsel en zijn Schepper geeft weinig grond tot bemoediging, of het moest zijn dat het schepsel het beeld Gods, waarmee het oorspronkelijk geschapen was, bewaard had. Daarom zullen zij, die, om aangenomen te worden, en geen andere pleitgrond hebben dan dat zij tot hun Schepper komen, geen gehoor vinden. Veleer is op hen van toepassing, wat wij vinden in Jesaja 27 : 11, „Want het is geen volk van enig verstand; daarom zal Hij, Die het gemaakt heeft, Zich over hetzelfde niet ontfermen, en Die het geformeerd heeft, zal aan hetzelfde geen genade bewijzen.” Maar nu, genade herstelt ons de in vredige betrekking, en geschonken heiligheid brengt ons terug in Gods gunst. Het is genade voor genade alleen, waarop de gelovige kan pleiten.

2. Zoals de begenadigde ziel Gods schepsel is, zo is het Zijn verlost schepsel. Het is een schepsel dat Hij gekocht heeft, tot een dure prijs. Het is gekocht door het dierbaar

bloed van Christus. Dit bemoedigt de vertrekkende ziel grotelijks om zich in de handen van God te stellen, gelijk wij lezen in de psalmen Davids: „In Uw hand beveel ik mijn geest; Gij hebt mij verlost, Heere, Gij God der waarheid.” Psalm 31 : 6. Zeker, dit is een sterke bemoediging, zich op God te werpen in het stervensuur:

“Heere, ik ben niet alleen Uw schepsel, maar Uw verlost schepsel; u hebt het gekocht tot een zeer grote prijs. Christus daalde neder uit de heerlijkheid om mijnentwille en nadat u in zulk een wonderlijke weg mij verlost hebt, zelfs Uw dierbare Zoon niet gespaard hebt, zou U mij nu ten laatste loslaten? Zullen de vruchten beide van schepping en verlossing verloren zijn? Zou God zulk een uitnemend schepsel als mijn ziel is formeren, waarin ontelbare wonderen van de wijsheid en van de kracht van haar Schepper zijn te aanschouwen, en zal Hij tevreden zijn, om Zijn schepsel, dat door zijn zonde verdorven en ontlusterd was, maar hersteld werd door de dood van Zijn beminde Zoon, na alles weg te werpen, alsof in alle deze niets was? „Vader in Uw handen beveel ik mijn geest.” Ik weet dat U het werk Uwer handen zult bewaren, bijzonder een verlost schepsel, waaraan u zulk een grote som van liefde hebt ten koste gelegd, en hetwelk u hebt gekocht tot zulk een dure prijs.”

3. De begenadigde ziel mag zich met vertrouwen stellen in de handen Gods, wanneer zij bij het naderen van de dood het lichaam verlaat. Zij mag dat doen niet alleen omdat zij Zijn schepsel is, maar ook omdat zij Zijn vernieuwd schepsel is. Dit is een vaste grond voor het vertrouwen van de gelovige dat hij zal aangenomen worden. Niet dat dit de eigenlijke reden of oorzaak is van zijn aanneming, maar het is het beste kenteken dat de ziel door God is aangenomen, en dat zij niet zal worden geweigerd wanneer zij door de dood tot Hem komt. In zulk een ziel is een tweeledig werk van God, beide heerlijk, hoewel de arbeid in het vernieuwen van de ziel heerlijker is, dan het vernieuwen van de ziel. Er is een scheppingswerk in de uitnemendheid van dat edele schepsel, de ziel, en er is een genadewerk in de herschepping. „Wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus,” Ef. 2 : 10. De Heilige Geest kwam neder van de hemel om dit nieuwe werk te doen, om dit nieuwe schepsel te formeren. Dit is wezenlijk de hoogste top van de heerlijkheid van alle Gods werken of wonderen in deze wereld. Dit moet noodzakelijk aan de gelovige bemoediging geven zichzelf aan God op te dragen. Deze heerlijkheid zal afstralen van het werk en van de Werkmeester Zelf, en beide zullen elkander ontmoeten in de zaligheid van de ziel, in welke dit werk wordt gevonden. Het einde van het werk is onze zaligheid: „Dankende de Vader, Die ons bekwaam gemaakt heeft om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht,” Col. 1 : 12. Ook zal Hij, Die de grote Werkmeester is, er de lof en de eer van ontvangen. „Die ons nu hiertoe bereid heeft, is God,” 2 Kor. 5 : 5. Had God uw ziel niet tot de heerlijkheid bereid, zo zou de Geest niet op u zijn gekomen om u te heiligen. Daarom kan de ontvangst van zulk een ziel in de heerlijkheid niet missen, wanneer zij deze aardse tabernakel verlaat. Zulk een werk is niet tevergeefs gedaan, het zal zijn vrucht niet missen. Wanneer de heiligmaking in de ziel wordt geplant, dan wortelt ze daarin zo, dat zij gaat waar de ziel gaat. Gaven kunnen verloren gaan; alle natuurlijke uitnemendheid en schoonheid verdwijnen in de dood. Maar genade vaart op met de ziel. Wanneer God een ziel afzondert, dan wordt ze geheiligd. En zou God de deur der heerlijkheid sluiten voor een ziel, die door genade is afgezonderd tot de erve der heiligen? O, dat is onmogelijk.

4. De begenadigde ziel is niet alleen vernieuwd, maar zij is ook verzegeld. God heeft ze verzegeld in deze wereld voor die heerlijkheid welke zij zal binnengaan door de dood. Alle begenadigde zielen zijn verzegeld. Zij vinden deze werken van genade in

zich gewerkt, en deze verzekeren haar en zijn bewijzen voor haar, dat zij tot heerlijkheid zijn geroepen. Sommigen worden verzegeld door een werk des Geestes Die hen helpt in het waarnemen van kentekenen, die bewijzen zijn van hun deel in Christus en in alle beloften. Deze beide gevallen verzekeren de ziel van de hemel, en zijn voor haar een onderpand van de heerlijkheid, in een vrede die alle verstand te boven gaat. zo lezen wij in 2 Kor. 1 : 22, „Die ons ook heeft verzegeld, en het onderpand des Geestes in onze harten gegeven heeft.” Wanneer God ons verzegelt, geeft Hij een grote mate van verzekering. Het werk van genade in hen maakt het zeker voor hen door het geloof in Gods genade, en in het andere genoemde geval, wordt de genade in ons verzegeld, door de hulp des Geestes. Maar indien het Hem behaagt; boven dit alles, als vrucht van Zijn vergelding ons te geven die hemelse, onuitsprekelijke vreugde en vertroosting, die vruchten zijn van Zijn verzegeling in ons, hoe kan dan de ziel, die dit alles ondervonden heeft, ook maar in de geringste mate vrezen dat zij afgewezen zal worden, wanneer zij in de ure des doods tot Hem komt? Indien God u heeft verzegeld, zo zal Hij u niet weigeren. Indien Hij Zijn onderpand gegeven heeft, zal Hij u niet uitsluiten. Hij geeft Zijn onderpand niet om iemand teleur te stellen.

5. Iedere begenadigde ziel mag zich met vertrouwen werpen in de armen van God, wanneer zij heengaat en mag zeggen: „Vader, in Uw handen beveel ik mijn geest.” Iedere gelovige staat in het verbond met God, en God heeft Zich door Zijn verbond en belofte verbonden, dezulken niet uit te werpen, wanneer zij tot Hem komen. Zo spoedig als u de Zijne zijt geworden door wedergeboorte, kreeg u deel in de belofte: „Ik zal u niet begeven, en Ik zal u niet verlaten,” Hebr. 13 : 5. En zou Hij dan de ziel verlaten in die ogenblikken waarin zij meer dan ooit Hem nodig heeft?

Iedere begenadigde ziel mag aanspraak maken op deze belofte: „Ik kom weder en zal u tot Mij nemen, opdat u ook zijn moogt, waar Ik ben,” Joh. 14 : 3. Zal Hij het niet goed maken, wanneer de tijd om Zijn belofte te vervullen is gekomen, zoals het is bij de dood? Menigten van beloften, het gehele verbond der belofte, geven verzekering aan de ziel tegen de vrees, ten laatste te zullen worden afgewezen. De ziel is en blijft afhankelijk van God en Zijn belofte. Maar wanneer de ziel, vrijmoedigheid door het Woord verkregen hebbende, zich aan God opdraagt, zo is het een beroep op hetgeen waartoe God zich verbonden heeft. Wanneer Hij een arme ziel ziet, die Hij heeft gemaakt, verlost, geheiligd, verzegeld, en waaraan Hij Zich door een plechtige belofte heeft verbonden, hem te ontvangen wanneer hij sterft, zo zal Hij die ziel als een van de Zijnen ontvangen. David zeide: Heere, hoewel er vele gebreken in mij zijn, „nochtans hebt u mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is; voorzeker daarin is al mijn heil en al mijn lust.”

Zo mag iedere gelovige spreken: “Heere, ik ben besloten mijn ziel aan u toe te vertrouwen. Ik wil het wagen in het geloof op Uw belofte.” Hoe kan God zulk een ziel weigeren of afwijzen, wanneer zij zo tot Hem de toevlucht neemt?

6. Maar dit is niet alles. De begenadigde ziel heeft een liefelijke en gemeenzame betrekking op die God, in Wiens handen zij zich beveelt in het stervensuur. Zij is Zijn bruid. De overweging van zulk een bruiloftsdag mag haar wel bemoedigen zich in de boezem van Christus, haar Hoofd en Man, te werpen. „Zij is een lid van Zijn lichaam, van Zijn vlees en van Zijn beenderen,” Ef. 5 : 30. Het is Zijn kind, en Hij is haar eeuwige Vader. Het is Zijn vriend, want in Joh. 15 : 15 zegt Christus: Ik heet u niet meer dienstknechten, maar Ik heb u vrienden genoemd. Welk een vertrouwen mogen deze en andere zulke dierbare banden tussen Christus en de vernieuwde ziel, geven in

zulk een gewichtige ure! Welke man kan zijn vrouw afwijzen, wanneer ze in benauwdheid zich in zijn armen werpt? Welke vader kan de deur sluiten voor een geliefd kind, wanneer het tot hem komt om hulp, en zegt: Vader, aan uw handen vertrouw ik mijzelf toe.

De onveranderlijkheid van Gods liefde tot Zijn volk, geeft hun vertrouwen dat ze geenszins zullen worden afgewezen. Zij weten dat Christus voor hen dezelfde is, als Hij was in het begin; dezelfde in stervensnood als Hij was in de vertroosting des levens. „Alzo Hij de Zijnen die in de wereld waren heeft liefgehad; zo heeft Hij ze liefgehad tot het einde,” Joh. 13 : 1. Hij heeft niet lief gelijk de wereld alleen in voorspoed, maar Hij heeft ze nog even lief wanneer hun schoonheid en sterkte zijn vergaan, als toen zij in de meest bloeiende staat waren. „Want hetzij dat wij leven, wij leven de Heere, hetzij dat wij sterven, wij sterven de Heere, hetzij dan dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heeren,” Romeinen 14 : 8.

Weeg alle deze dingen op, ieder afzonderlijk en alle tezamen, en zie of zij niet de waarde hebben van een volledig bewijs van de waarheid van deze zaak, dat stervende gelovigen vrijheid hebben en bemoedigd worden hun ziel in de handen Gods te bevelen. En onderzoek of niet een ieder van hen redenen heeft om met de apostel te zeggen: „Want ik weet Wien ik geloofd heb, en ik ben verzekerd dat Hij machtig is mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot die dag” 2 Tim. 1 : 12.

TOEPASSING.

Kom, laat mij dit alles u voorstellen, tot nuttig gebruik.

1. Zijn alleen stervende gelovigen opgewekt en bevoorrecht om zo hun ziel in de handen van God te bevelen, in welk een droevige toestand verkeren dan de zielen van stervende ongelovigen. Zulke zielen zullen in de handen van God vallen, maar dat is hun ellende, en niet hun voorrecht. Zij zijn niet door geloof in de handen van ontferming gekomen, maar zij vallen door hun zonden in de handen van rechtvaardigheid. Niet God, maar de duivel is hun vader. Waar zal een kind anders heengaan, dan tot zijn eigen vader? Zij hebben geen enkele van de reeds genoemde bemoedigingen om zichzelf in de handen van God te werpen, uitgezonderd de betrekking zonder meer, die zij op Hem hebben als op hun Schepper. Nu, die is zo goed als geen betrekking, zonder de herschepping. Indien zij niet anders hebben dan dit om op te pleiten om hun zaligheid, zo heeft de duivel hetzelfde als zij om op te pleiten. Het is het nieuwe schepsel in Christus Jezus, dat de eerste schepping aangenaam maakt bij God. O, betreurenswaardig geval! Een arme ziel verlaat zijn huis, en weet niet waarheen te gaan. Zij vertrekt, en valt onmiddellijk in de handen van rechtvaardigheid. De duivel staat er bij, wachtende op zulk een ziel als op zijn wettige prooi, en God zal ze hem geven. Weinig of heel geen besef hebben de vrienden van zulk een ziel er van, bij een luisterrijke en grootse begrafenisplechtigheid, in welk een toestand die arme ziel is, die daar kortgeleden nog woonde, en aan welk een vreeslijke ellende en benauwdheid zij nu is overgegeven. Die ziel mag wel roepen: „Heere, Heere, doe mij open,” maar alle die weklachten zullen niet helpen. „Zal God zijn geroep horen, als benauwdheid over hem komt?” Job 27 : 9.

2. Zal God genadig aannemen en getrouw bewaren, wat de heiligen Hem bij de dood toevertrouwen? Hoe zorgzaam behoren zij dan te bewaren het pand hun toevertrouwd, om het voor Hem te bewaren zolang zij leven. U hebt een groot vertrouwen u aan God op te dragen wanneer u sterft, en God heeft een groot vertrouwen in u te zetten over

hetgeen Hij u geeft, terwijl u leeft. U verwacht dat Hij getrouwelijk zal bewaren wat u aan Hem opdraagt, en Hij verwacht dat u getrouwelijk zult bewaren wat Hij u opgedragen heeft. O bewaar wat God u heeft toevertrouwd, daar u verwacht dat Hij uw ziel zal bewaren wanneer u ze aan Hem toevertrouwt. „Omdat u het woord Mijner lijdzaamheid bewaard hebt, zo zal Ik ook u bewaren,” Openbaringen 3 : 10. Wees getrouw aan uw God, en zo zult u Hem bevinden getrouw te zijn aan u. Niemand kan u uit Zijn hand rukken; zie toe dat niets Zijn waarheden uit uw handen ruikt. „Indien wij Hem verloochenen, Hij zal ook ons verloochenen,” 2 Tim. 2 : 12. Hoed u, opdat niet de staat waarin u zijt geplaatst als een zegen op het waarnemen van het evangelie, voor u worde een verzoeking om het evangelie te verzaken. Godsdienst brengt rijkdom voort, maar de dochter verteert dikwijls de moeder. Hoe kunt u aanneming bij God verwachten, die Zijn Woord hebt verloochend, en die trouweloos met Hem gehandeld hebt?

3. Indien gelovigen hun ziel vertrouwend in de handen van God mogen stellen, met welk een vertrouwen mogen zij dan alle mindere belangen in dezelfde hand stellen. Zullen wij Hem vertrouwen voor onze ziel, en niet voor ons leven, vrijheid en onderhoud? Durven wij de schat aan Hem toevertrouwen en niet een kleinigheid? Wat u ook bezit in deze wereld, vergeleken bij uw ziel is het slechts een kleinigheid. Werkelijk, indien u op Hem mag vertrouwen voor het eeuwig leven, dan mag u veelmeer op Hem vertrouwen voor uw dagelijks brood. Ik weet dat wordt tegengeworpen dat God tijdelijke dingen aan Zijn volk vermaakt heeft, op voorwaardelijke beloften. Maar wat wil deze tegenwerping zeggen?

Laat uw geloof gericht zijn ook op deze voorwaardelijke beloften, dat is, geloof dat zij aan u vervuld zullen worden voor zover God het voor u nuttig zal oordelen. Arbeid slechts om zover te komen als deze voorwaarden in u vereisen, en daardoor zal God meer eer ontvangen, en u meer vertroosting. Indien uw gebeden om deze dingen voortkomen uit een zuivere begeerte dat God verheerlijkt zal worden, en niet tot uw eigen voldoening of tot bevrediging van uw begeerlijkheden, indien uw begeerte bescheiden is en tevreden met de mate van het deel dat oneindige wijsheid geschikt voor u oordeelt; indien u Gods weg kiest om de zaken die u wenst, te verkrijgen, en u niet tegen uw consciëntie durft handelen, of een zonde begaan, al zoude u ook omkomen door gebrek, indien u geduldig kunt wachten op Gods tijd tot verlossing uit uw moeilijkheden, en geen zondige haast durft maken, zo zult u zeker voorzien worden van hetgeen u nodig hebt. Want Hij Die aan uw ziel denkt, zal uw lichaam niet vergeten. Maar wij leven meer door gevoel dan door geloof. Zichtbare dingen treffen ons meer dan de onzichtbare dingen die bij God zijn. De Heere vernedere Zijn volk hierover!

4. Is dit het voorrecht van gelovigen, dat zij hun ziel aan God mogen bevelen in het stervensuur, hoe dierbaar, hoe onmisbaar is dan het geloof voor het volk van God, beide in leven en sterven. Alle genaden zijn voortreffelijk, maar geloof overtreft ze alle. Het geloof is de koningin der genaden. Zeer schoon is het in de Schrift gesteld, waar wij lezen van „het allerheiligst geloof.” De zegeningen en voorrechten van het geloof zijn onuitsprekelijk voor dit leven. Zoals er geen getroost leven kan zijn zonder geloof, zo kan er ook zonder geloof geen getroost sterven zijn. In ons leven en in onze wandel hier in de wereld is al onze troost en veiligheid vast aan het geloof, want daardoor zijn wij met Christus verenigd. „Hij die tot God komt, moet geloven dat Hij is.” Het leven van de ziel is verborgen in deze vereniging met God, en deze vereniging is door geloof. Alle weldaden van Christus hangen af van geloof. Zoals alle

gemeenschap is gegrond op vereniging, zo komen alle mededelingen voort uit onze gelovige vereniging met Hem. Alle mededelingen van geestelijk leven, troost, blijdschap, kracht en alles wat dient tot onderhouding van het genadeleven, worden ons geschonken door dat geloof dat ons eerst aan Christus verbindt, en voorts onze gemeenschap met Hem onderhoudt. „In Dewelke u nu, hoewel Hem niet ziende, maar gelovende, u verheugt met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde,” 1 Petr. 1 : 8. De inwendige mens is vernieuwd, en daarom merken wij de dingen aan die men niet ziet, 2 Kor. 4 : 18. Gelijk ons leven met alle hulp en vertroosting van geloof afhankelijk zijn, zo hangt de veiligheid en de troost van onze zielen, in het sterven, af van geloof. Hij die geen geloof heeft, kan zijn ziel niet aan God opdragen, maar hij wil van God wegvlugten. Geloof kan vele liefelijke diensten aan uw ziel bewijzen op een, doodbed, wanneer het licht van deze wereld gedooft wordt en alle aardse vreugde verdwijnt. Het kan ons een gezicht geven op de onzichtbare toekomstige wereld. Deze vergezichten zullen leven blazen in uw ziel: temidden van de benauwdheden van de dood. Geliefden, bedenk hoe troostrijk een blik op God zal zijn, en de vreugde in de verwachting van de zaligheid zal uw sterkte zijn, wanneer uw ogen breken. Geloof kan niet alleen verder zien dan het graf, maar het kleeft God aan, en omhelst Christus in een belofte, wanneer u de grond van alle aardse vertroosting zult voelen beven en wegzinken. „Bezwijkt mijn vlees en mijne hart, zo is God de rotssteen mijns harten en mijn deel in eeuwigheid.”

Ja wanneer de ziel hier niet langer kan, blijven, zo zal geloof haar tot God brengen opdat zij zich aan Hem opdrage met dezelfde woorden die Christus aan het kruis sprak: „Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn Geest.” O dierbaar geloof.

5. Indien de zielen van stervende gelovigen zich in de handen van God bevelen, laten dan hun achterblijvende betrekkingen niet treuren als degenen die geen hoop hebben. Een man, een vrouw, een kind worden door de dood uit uw armen gescheurd, maar bedenk aan welke armen zij zijn opgedragen. Is het niet beter voor hen in de armen van God te zijn, dan in de uwe? Konden zij voor een uur tijd de hemel verlaten, hoe misnoegd zouden ze zijn uw tranen te zien en uw schreien te horen! Zij zouden tot u zeggen, gelijk Christus zeide tot de dochters van Jeruzalem: „Weent niet over Mij, maar weent over uzelf en over uw kinderen.” Ik ben in veilige handen, buiten het bereik van alle stormen en moeiten. Indien u slechts wist, hoe gelukkig hun staat is in de handen van God, zo zoudt u meer dan gerustgesteld zijn over hen.

6. Ik wil alles besluiten met een woord van raadgeving.

Is dit het voorrecht van stervende gelovigen, dat zij hun ziel in de handen van God mogen bevelen, zo geef ik deze raad aan u, die hoopt op troost en vrede in uw laatste uur, dat u er naar moet staan, dat uw ziel dan zodanig mag zijn, dat ze mag bevelen worden in de handen van een heilig en rechtvaardig God. Zie toe, dat zij heilige zielen zijn. God zal nooit een ziel aannemen, die niet heilig is. „Zonder heiligmaking zal niemand de Heere zien.” In Joh. 3 : 3 lezen wij: „En een iegelijk die deze hoop op Hem heeft, die reinigt Zichzelf gelijk Hij rein is.” Het zoeken om heilig te zijn is onafscheidelijk verbonden aan een gegronde verwachting van zaligheid. Zoudt u iets dat onrein, snood en bezoedeld is, willen stellen in de reine handen van een allerheiligst God? O onderzoek of u heilig leeft, en of u reeds aangenomen bent in den Geliefde. Anders zal het u slecht gaan, wanneer u afscheid zult nemen van deze uw aardse tabernakel. Het is de begenadigde ziel die met vertrouwen mag zeggen: „Heere Jezus in Uw handen beveel ik mijn geest.” Laten allen die dat kunnen zeggen, nu aldus spreken: *Gode zij dank voor Jezus Christus.*